

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๕

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เล่ม ๒

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา
ของวุฒิสภา

อ.พ. ๑๑/๒๕๖๔

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

สารบัญ

หน้า

ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

- การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย - ๑ -
- บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๕ -
- รายงานวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๘ -
- สรุปสาระสำคัญของสถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ - ๙๗ -
- รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๔ “เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๔ คาดว่า
จะขยายตัวที่ร้อยละ ๒.๓ ต่อปี ปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อน
เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่เกิดขึ้น
ในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าจะฟื้นตัว
ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก” - ๑๒๖ -
- ดุลการคลังภาครัฐบาลตามระบบสถิติเพื่อการศึกษาวิเคราะห์นโยบายการคลัง
(สศค. หรือ GFS) ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
(ตุลาคม ๒๕๖๓ - มีนาคม ๒๕๖๔) - ๑๒๙ -
- รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ - ๑๓๐ -
- ฐานะการคลังของรัฐบาลในช่วง ๙ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
(ตุลาคม ๒๕๖๓ - มิถุนายน ๒๕๖๔) - ๑๔๑ -
- ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วง ๙ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๖๔
(ตุลาคม ๒๕๖๓ - มิถุนายน ๒๕๖๔) - ๑๔๒ -
- บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดย สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี - ๑๔๓ -

ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*

สำนักงานงบประมาณได้ดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. กระบวนการและขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานงบประมาณ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้^๑ ดังนี้

การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานงบประมาณ (www.bb.go.th) และการรับฟังความคิดเห็นโดยทำหนังสือสอบถามไปยังหน่วยรับงบประมาณโดยตรง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สำนักงานงบประมาณ ระหว่างวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ๑๕ วัน

* เรียบเรียงโดย นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๑ สำนักงานงบประมาณ, “รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕,” สำนักงานงบประมาณ, น. ๑-๖, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔, https://bbstore.bb.go.th/cms/1620611827_5293.pdf.

ครั้งที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นโดยทำหนังสือสอบถามไปยังหน่วยรับงบประมาณ โดยตรง โดยสำนักงานงบประมาณได้มีหนังสือเวียนแจ้งหน่วยรับงบประมาณ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ให้หน่วยรับงบประมาณ เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์ม และส่งความคิดเห็นมายังสำนักงานงบประมาณภายในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔

๒. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕^๒ มีดังนี้

- ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เชิงบวก จากการบังคับใช้ร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศทุกภาคส่วน การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจ อาทิ การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ภาคการท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้เป็นเมืองนำอยู่ และต่อยอดเป็นเมืองอัจฉริยะ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และดิจิทัล การพัฒนาผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมาย เช่น เกษตรกร ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น แรงงาน ผู้ประกอบการธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการให้บริการภาครัฐ การพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับภารกิจ มีสมรรถนะสูงและทันสมัย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดิน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐในการอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน สนับสนุนภาคส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^๒ สำนักงานงบประมาณ, “รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย,” สำนักงานงบประมาณ, น. ๑-๙, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔, https://bbstore.bb.go.th/cms/1620609820_8586.pdf.

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชน
เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

- ผลกระทบต่อสังคม

เชิงบวก จากการบังคับใช้ร่างกฎหมายดังกล่าว ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เช่น การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัย การจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มคนเปราะบางทางสังคม และผู้ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤต ให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง การพัฒนาการเรียนรู้ การสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และการสร้าง โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างพลังทางสังคม การเตรียมสังคมไทยให้พร้อม เพื่อรองรับสังคมสูงวัย การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การสร้างความเสมอภาค และหลักประกัน ทางสังคม ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมประชากรทั้งประเทศในทุกภาคส่วนโดยจะช่วยให้ประชากร ทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง นักเรียน นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทุกช่วงวัยได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมให้สังคมไทยมีส่วนร่วม ในการสร้างเสริมสุขภาพ พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ สถานพยาบาลให้มีคุณภาพ และมีสัดส่วน ต่อประชาชนตามมาตรฐานสากลในทุกพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับความคุ้มครอง และเข้าถึงระบบประกันสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ทั่วถึง และเป็นธรรม มีระบบการรับมือและปรับตัว ต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการเติบโตของประเทศอย่างยั่งยืน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชน
เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

เชิงบวก จากการบังคับใช้ร่างกฎหมายดังกล่าว ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมทั้งการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษ ตลอดจนการยกระดับกระบวนการผลิต เพื่อกำหนดอนาคตของประเทศให้เอื้อต่อ การสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น สำหรับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ อาทิ การพัฒนาการจัดการน้ำ เชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ การเพิ่มผลผลิตน้ำ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง

และแหล่งน้ำธรรมชาติในทุกมิติ เพื่อให้แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ต้ออย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะภาคการเกษตร ภาคการผลิต และประชาชนทั้งในเขตเมือง และพื้นที่ชนบท มีความมั่นคงด้านน้ำ ทั้งการอุปโภค และบริโภค รวมถึงเพียงพอต่อการพัฒนาภาคเกษตร อุตสาหกรรม และพลังงานอย่างยั่งยืน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชน
เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

๓. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ต่อประชาชน

สำนักงานประมาณได้มีการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานประมาณ ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานประมาณ (www.bb.go.th)^๓

๔. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

สำนักงานประมาณได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้ว

สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตที่นอกเหนือจากเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานประมาณจะรับไว้พิจารณาต่อไป โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ สำนักงานประมาณจะได้รายงานในชั้นการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป

๕. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้ว เห็นว่า ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว

^๓ สำนักงานประมาณ, “การเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากกฎหมาย,” สำนักงานประมาณ, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔, <https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544>.

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕^๑

งบประมาณแผ่นดินเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เกิดประสิทธิผลได้ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เริ่มจากการวางแผนการใช้จ่ายและการจัดเก็บรายได้ และการบริหารการคลังให้เกิดประสิทธิภาพภายในขอบเขตของงบประมาณที่จัดทำขึ้นในแต่ละปี ตลอดจนผลักดันภารกิจและนโยบายสำคัญต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินสามารถบรรลุผลและสำเร็จตามเป้าหมายได้ตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ การจัดทำงบประมาณดังกล่าว จึงมีข้อดี ดังต่อไปนี้

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. การดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุล ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังและความจำเป็นของการใช้จ่ายภาครัฐ นำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การจัดทำงบประมาณแผ่นดินทำให้รัฐบาลสามารถวางแผนการดำเนินการไว้ล่วงหน้า ทำให้สามารถคาดคะเนสภาพเศรษฐกิจในปีต่อไปได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้รัฐบาลบริการการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในขอบเขตของงบประมาณที่จัดทำขึ้น

๓. การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีแนวทางการดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

^๑ กองนโยบายงบประมาณ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, ข้อมูลทั่วไป ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔.

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ รัฐบาลได้ดำเนินการดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจภายในประเทศและผลกระทบจากภายนอก รวมทั้งสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์และประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๔. การจัดทำงบประมาณให้ความสำคัญกับสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเปราะบางทางสังคม เพื่อให้มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิต และลดความเสี่ยงจากการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๕. การจัดทำงบประมาณให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในทุกมิติ ทั้งมิติกระทรวง/หน่วยงาน มิติบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ และมิติบูรณาการเชิงพื้นที่ให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของรัฐบาลเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๖. การจัดทำงบประมาณให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและความต้องการของประชาชนทั้งในระดับชาติ ระดับพื้นที่ ภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด และท้องถิ่น รวมทั้งภารกิจที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ให้มีการกระจายอย่างเป็นธรรม มีความคุ้มค่า ไม่ซ้ำซ้อน โดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดผลสัมฤทธิ์

๗. การจัดทำงบประมาณให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ได้แก่ เงินงบประมาณของภาครัฐ เงินกู้ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership) การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ การลงทุนโดยใช้เงินจากกองทุน และการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งให้หน่วยรับงบประมาณที่มีเงินนอกงบประมาณหรือเงินสะสมคงเหลือ พิจารณานำงบประมาณดังกล่าวมาใช้ดำเนินการกิจกรรมของหน่วยงานเป็นลำดับแรก ควบคู่กับการพิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินโครงการที่มีความสำคัญน้อยกว่า หรือหมดความจำเป็น เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวมาสนับสนุนนโยบายสำคัญ หรือโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วน ที่มีความพร้อม

ในการดำเนินการสูง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการนำผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับศักยภาพ การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าในการใช้จ่าย งบประมาณ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนที่มีวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวมากยิ่งขึ้น^๒

^๒ ฐานเศรษฐกิจ, “เปิดค่าแถลงงบประมาณปี ๒๕๖๕ วงเงิน ๓.๑ ล้านล้านบาท,” ฐานเศรษฐกิจ, ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔. <https://www.thansettakij.com/politics/482057>.

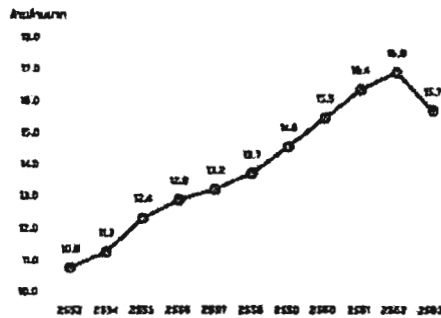
รายงานวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*

ส่วนที่ 1
ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและการคลัง

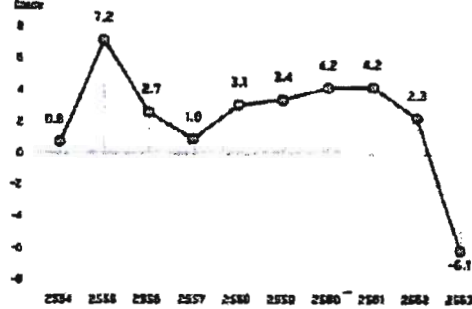
1.1 ภาวะเศรษฐกิจมหภาค

ภาวะเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันมีการหดตัวจากที่ผ่านมา อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในเดือนมีนาคม 2563 ธันวาคม 2563 และเมษายน 2564 โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Real GDP Growth Rate) เท่ากับ ร้อยละ -6.1 ในปี 2563

แผนภาพที่ 1.1 - 1 GDP ณ ราคาตลาด

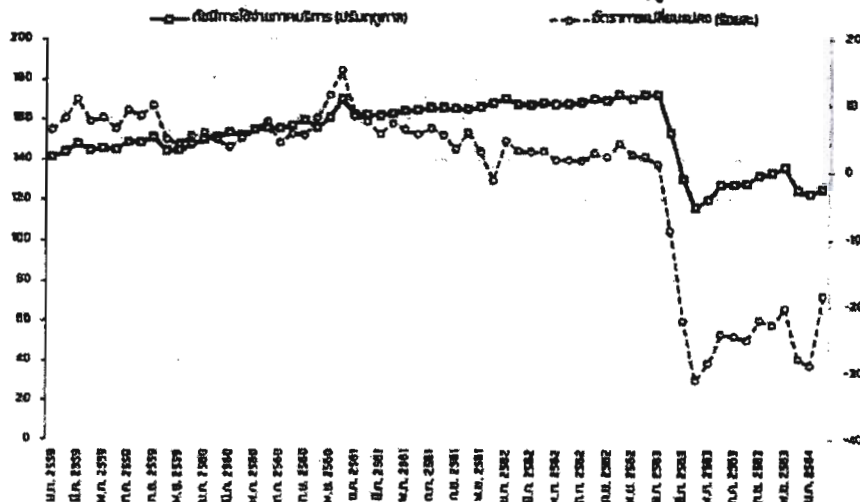

แผนภาพที่ 1.1 - 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การบริโภคของครัวเรือน การลงทุนภาคเอกชน ระดับการผลิต และอัตราการใช้จ่ายการมีแนวโน้มฟื้นตัวตามลำดับ อย่างไรก็ตาม วัฏจักรใช้จ่ายภายในประเทศ 1) การใช้จ่ายในภาคบริการ คมนาคม ขนส่ง โรงแรม และภัตตาคาร และ 2) การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในประเทศไทย ยังไม่สามารถฟื้นตัวได้อย่างน่าพอใจ เนื่องจากการแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของ COVID-19 ยังไม่สำเร็จลุ้วง ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการใช้จ่ายภายนอกที่อยู่อาศัยยังไม่ฟื้นตัว

แผนภาพที่ 1.1 - 3 ดัชนีการใช้จ่ายภาคบริการ (ปรับฤดูกาล)

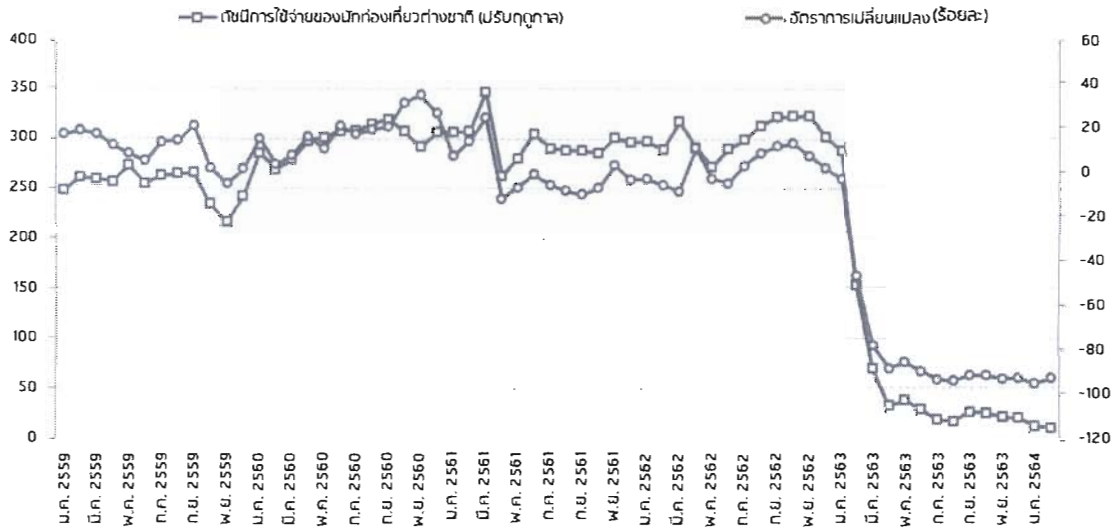

*สำนักงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564, https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=980

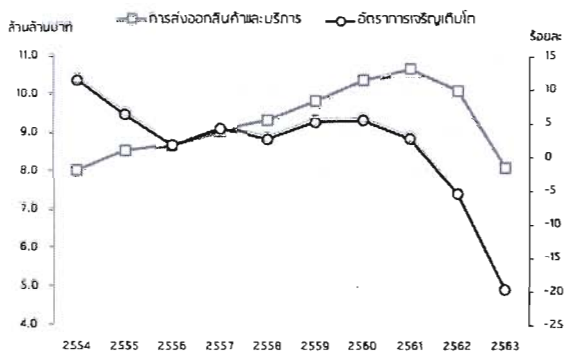

แผนภาพที่ 1.1 - 4 ดัชนีการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ปรับฤดูกาล)

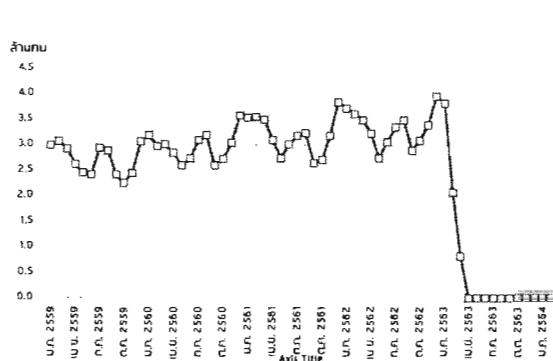

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงซึ่งมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป คือ รายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ และจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย โดยปัจจัยดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโลกและการสร้างความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในภาคการท่องเที่ยวเป็นหลัก นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยมีการพึ่งพาการส่งออกสินค้าและบริการรวมทั้งภาคการท่องเที่ยวในระดับสูง

แผนภาพที่ 1.1 - 5 การส่งออกสินค้าและบริการ

แผนภาพที่ 1.1 - 6 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

สำหรับประเด็นด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า

1.1.1 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาอัตราเงินเฟ้อปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ปี 2554 เท่ากับร้อยละ 3.8 และลดลงเหลือร้อยละ -0.85 ในปี 2563 และมีแนวโน้มที่จะอยู่ในระดับต่ำต่อไปอีกระยะหนึ่งจากปัจจัยผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ประชาชนขาดอำนาจซื้อ และมีพฤติกรรมการบริโภคน้อยลง ซึ่งการที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องจะไม่จูงใจให้ภาคเอกชนลงทุน

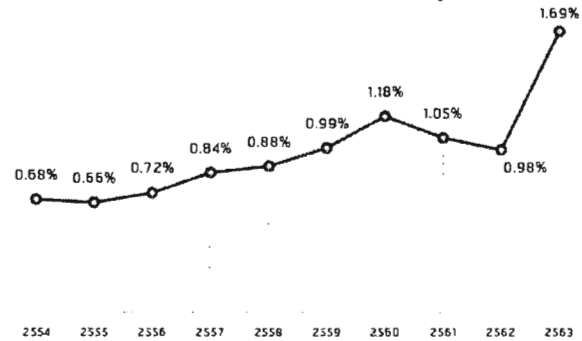
แผนภาพที่ 1.1 - 7 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

1.1.2 อัตราและจำนวนผู้ว่างงาน

อัตราการว่างงานมีแนวโน้มเพิ่มสูงกว่าช่วงปีก่อนหน้าเกือบ 1 เท่าตัว ซึ่งเกิดจากผลกระทบโดยตรงจากผลกระทบจากสงครามการค้าตั้งแต่ก่อนการระบาดของจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้อัตราการว่างงานเฉลี่ยทั้งประเทศ ปี พ.ศ.2563 ปรับสูงขึ้นเป็นร้อยละ 1.7 (จากประมาณร้อยละ 1 ในปีก่อนหน้า) ทั้งนี้ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) แรงงานภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและการท่องเที่ยวในประเทศ 2) แรงงานในภาคอุตสาหกรรมซึ่งได้รับผลกระทบจากสงครามการค้ามาตั้งแต่ช่วงก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 และ 3) การจ้างงานในภาคบริการอื่นที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากมาตรการป้องกันการแพร่ระบาด เช่น การปิดสถานที่ต่าง ๆ

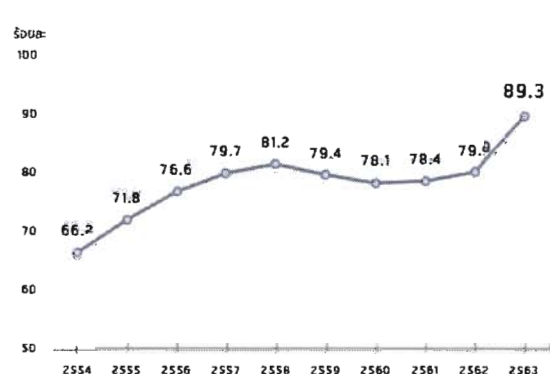
แผนภาพที่ 1.1 - 8 อัตราและจำนวนผู้ว่างงาน

1.1.3 สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP

สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ระหว่างปี 2554 - 2563 พบว่า ปี 2563 ปรับเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 89.3 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาระทางการเงินของครัวเรือนและความเสี่ยงในการผิต้นัดชำระหนี้ในระยะต่อไป

แผนภาพที่ 1.1 - 9 สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP

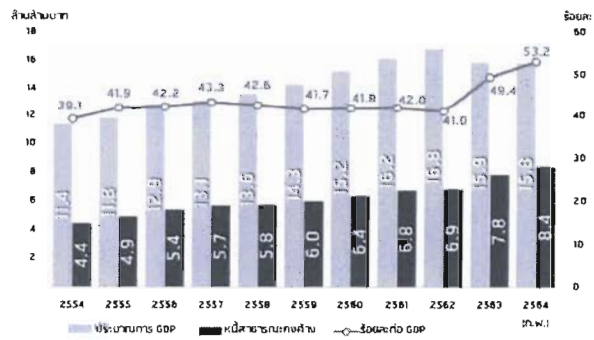

1.1.4 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP

สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ตั้งแต่ปี 2554 - 2563 ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ล่าสุด ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2564 มีหนี้สาธารณะเท่ากับ 8.4 ล้านล้านบาท หรือ เท่ากับร้อยละ 53.2 ของ GDP ซึ่งยังเป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

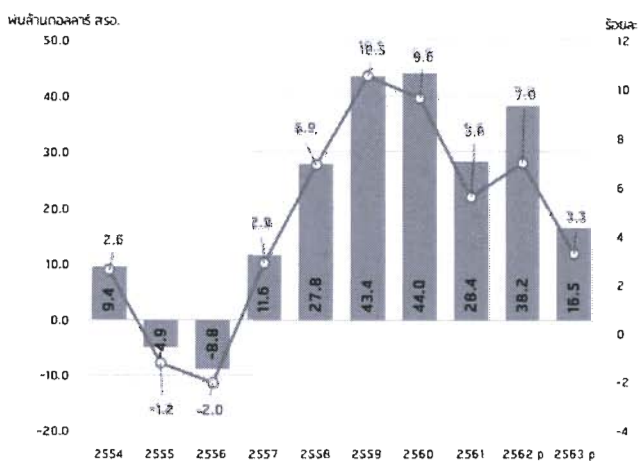
แผนภาพที่ 1.1 - 10 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP

1.1.5 สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP

สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP ช่วงปี 2557 - 2563 ยังเป็นบวก โดย ณ สิ้นสุดปี 2563 เท่ากับร้อยละ 3.3 โดยปี 2563 ลดลงอย่างชัดเจนจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ การคาดการณ์ในระยะต่อไป ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว จะส่งผลให้รายได้จากภาคการท่องเที่ยวหดตัวอย่างมีนัยสำคัญ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อดุลบัญชีเดินสะพัดให้ปรับตัวลดลงได้

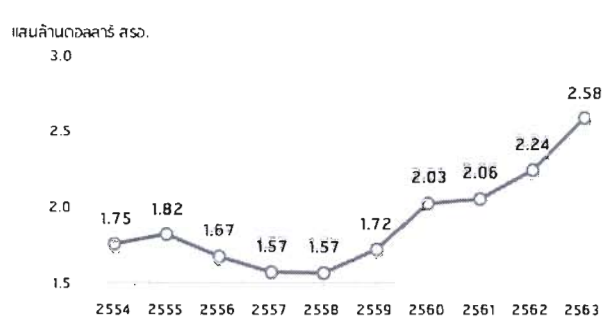
แผนภาพที่ 1.1 - 11 สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP

1.1.6 เงินสำรองระหว่างประเทศ

เงินสำรองระหว่างประเทศรวม ระหว่างปี 2554 - 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย ปี 2554 มีเงินสำรองระหว่างประเทศเท่ากับ 1.75 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี 2563 เท่ากับ 2.58 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 47.4 แสดงให้เห็นว่าเงินสำรองระหว่างประเทศของประเทศไทยยังอยู่ในระดับสูง

แผนภาพที่ 1.1 - 12 เงินสำรองระหว่างประเทศ

ที่มา: 1. ธนาคารแห่งประเทศไทย
2. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

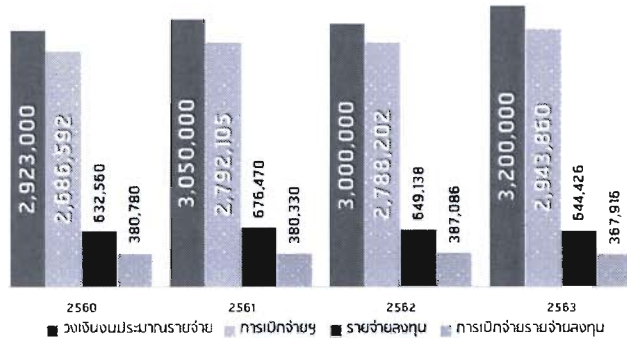
1.2 แนวโน้มทางการคลัง

สำหรับแนวโน้มทางการคลัง พบว่า การบริหารการคลังของรัฐบาลยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานและการนำส่งบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้ ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่

1.2.1 ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

แผนภาพที่ 1.2 - 1 ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วย: ล้านบาท

ที่มา: 1. ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กรมบัญชีกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2563
 2. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ (น.122)
 3. ฐานการคลังของรัฐบาล สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

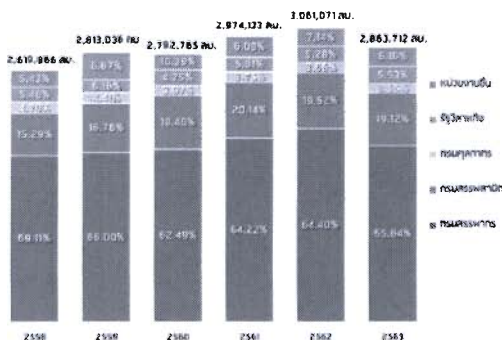
หมายเหตุ: การเบิกจ่ายงบประมาณฯ ประกอบด้วยการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน

จากข้อมูลฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2563 พบว่า

- 1) ภาพรวมการเบิกจ่ายฯ เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 2) ความสามารถในการเบิกจ่ายเฉพาะรายจ่ายลงทุน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 58.2
- 3) การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนที่ล่าช้า จะส่งผลต่อการดำเนินโครงการลงทุนภาครัฐ และเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ

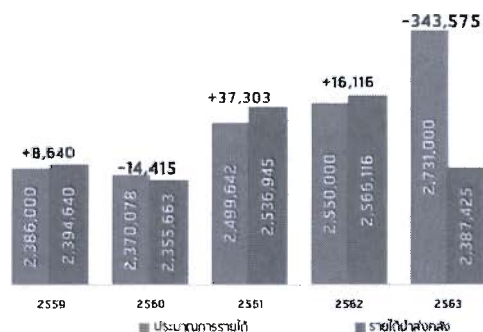
1.2.2 การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล

แผนภาพที่ 1.2 - 2 ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานภาครัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

แผนภาพที่ 1.2 - 3 ประมาณการรายได้และรายได้นำส่งคลัง

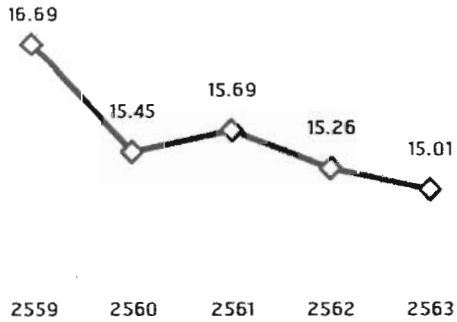

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมายเหตุ: รายได้นำส่งคลัง คือผลรวมการจัดเก็บรายได้ฯ หักการคืน/ชดเชยภาษีต่างๆ และการจัดสรรรายได้จากภาษีฯ ให้ อปท.

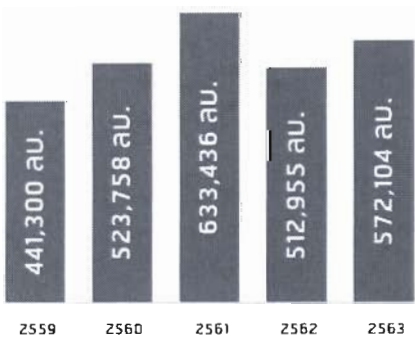
แผนภาพที่ 1.2 - 4 สัดส่วนรายได้ นำส่งคลัง ต่อ GDP

ที่มา: 1. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

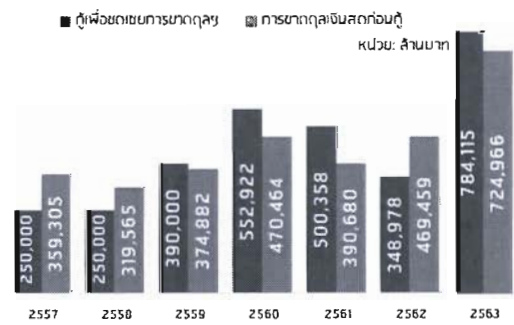
1.2.3 ฐานะการคลังตามระบบกระแสเงินสดของรัฐบาล

แผนภาพที่ 1.2 - 5 ปริมาณเงินคงคลัง (ณ วันสิ้นปีงบประมาณ)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

แผนภาพที่ 1.2 - 6 การเปรียบเทียบการขาดดุลเงินสดก่อนหักกับการกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ (ณ วันสิ้นปีงบประมาณ)

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ (น.122)

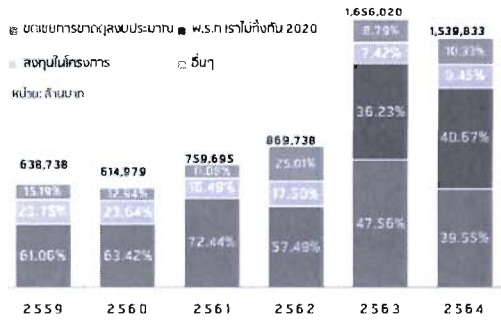
จากข้อมูลฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563 พบว่า

- 1) การขาดดุลเงินสดก่อนหัก ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินคงคลัง จึงต้องกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพเงินคงคลัง
- 2) รัฐบาลรักษาระดับปริมาณเงินคงคลังเฉลี่ยเป็นจำนวนเงิน 536,710 ล้านบาท
- 3) การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้ขาดดุลเงินสดก่อนหักในปี 2563 สูงถึง 724,966 ล้านบาท (เกินกรอบวงเงินกู้ฯ ที่กำหนด 469,000 ล้านบาท) จึงมีประกาศ พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงคลังกู้เงินฯ พ.ศ. 2563 จำนวน 1,000,000 ล้านบาท เพื่อรักษาปริมาณเงินคงคลัง และแก้ไขผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19
- 4) มีข้อสังเกตว่ารัฐบาลได้กู้ฯ มากกว่าปริมาณการขาดดุลฯ (ยกเว้นปี 2562) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาระหนี้สาธารณะในอนาคต

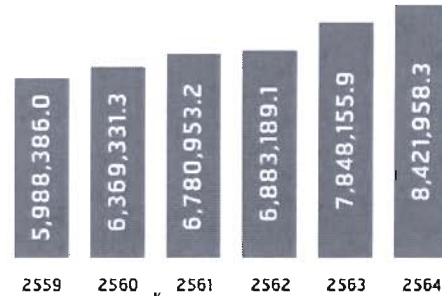
1.2.4 หนี้สาธารณะ

แผนภาพที่ 1.2 - 7 แผนการก่อหนี้ใหม่ ภายใต้แผนการบริหารหนี้สาธารณะ

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
 หมายเหตุ: พ.ร.ก. เราไม่ทิ้งกัน 2020 คือ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

แผนภาพที่ 1.2 - 8 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันสิ้นปีงบประมาณ

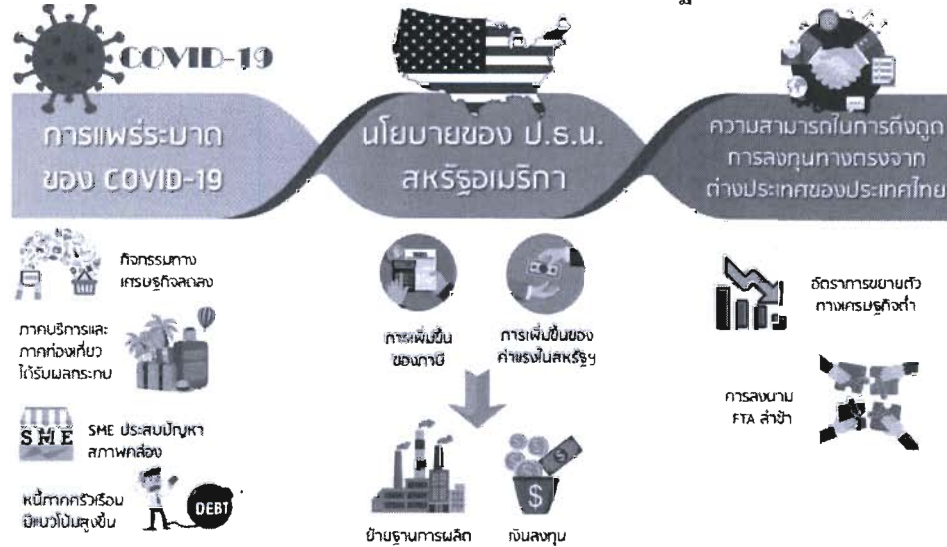
ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
 หมายเหตุ: ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2564

จากข้อมูลฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2564 พบว่า

- 1) จากการประกาศ พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ พ.ศ. 2563 จึงเกิดรายการใหม่ภายใต้แผนการก่อหนี้ใหม่ และส่งผลให้การก่อหนี้ใหม่ฯ มีปริมาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- 2) หนี้สาธารณะคงค้างฯ มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสถานะเดือนกุมภาพันธ์ 2564 มีปริมาณหนี้สาธารณะฯ 8,421,958.3 ล้านบาท
- 3) ถึงแม้ว่าปริมาณหนี้สาธารณะคงค้างมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การก่อหนี้สาธารณะของรัฐบาลได้ดำเนินการวินัยทางการคลัง โดยรักษาสัดส่วนหนี้สาธารณะไม่เกินร้อยละ 60 ต่อ GDP

1.3 ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

แผนภาพที่ 1.3 - 1 ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นและศักยภาพการเจริญเติบโตในระยะยาวประกอบด้วย

1) การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้ระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลง ภาคบริการและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง การเปิดกิจการใหม่มีแนวโน้มลดลง วิชาธุรกิจในระดับต่าง ๆ ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ภาคครัวเรือนจะมีความเปราะบางทางการเงินเพิ่มขึ้น หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นสูง

2) การดำเนินนโยบายของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา โดยการเพิ่มอัตราภาษีและค่าแรงขั้นต่ำในสหรัฐอเมริกา อาจส่งผลให้บริษัทขนาดใหญ่ย้ายฐานการผลิตและเคลื่อนย้ายเงินทุนออกจากสหรัฐอเมริกา

3) ความสามารถในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย โดยมูลค่าการลงทุนดังกล่าวของประเทศไทย มีค่าน้อยกว่าประเทศอาเซียน ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน โดยประเด็นที่ควรคำนึงถึง คือ ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศอื่นในอาเซียน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีล่าช้ากว่า ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนต่างประเทศพิจารณาย้ายฐานการผลิตหรือเลือกลงทุนในประเทศอื่นแทน

กล่าวโดยสรุป จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของไทยและต่างประเทศหดตัวอย่างมาก สร้างผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะรายได้จากภาคบริการ และทิศทางของระบบเศรษฐกิจน่าจะมีการชะลอตัวต่อไปอีกระยะหนึ่ง ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจด้านต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายได้จากต่างประเทศ และเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง สำหรับเสถียรภาพในประเทศยังคงต้องติดตามและเฝ้าระวังต่อไป เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อมีค่าเป็นลบ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นสูง และสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงสุดในรอบ 10 ปี

การบริหารการคลังของรัฐบาลที่ผ่านมา อัตราการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนอยู่ในระดับต่ำ การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลลดลงจากปีก่อนหน้า รัฐบาลมีการขาดดุลเงินสดก่อนกู้ยืมอย่างต่อเนื่อง และสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจที่จะเป็นปัจจัยลบและปัจจัยบวกในระยะต่อไป ได้แก่ การแพร่ระบาดของ COVID-19 การดำเนินนโยบายเพิ่มอัตราภาษีและค่าแรงขั้นต่ำในสหรัฐจะทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตและเคลื่อนย้ายเงินลงทุนออกจากสหรัฐอเมริกาไปสู่ประเทศต่างๆ อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศอื่นในอาเซียน ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีล่าช้าอาจทำให้นักลงทุนต่างประเทศย้ายฐานการผลิตหรือเงินลงทุนไปประเทศอื่นแทน

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แนวโน้มทางการคลัง และปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจข้างต้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับปัญหาเฉพาะหน้า และการวางโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการแข่งขันในระยะยาว ประกอบด้วย

1) การสนับสนุนงานด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ (herd immunity) ด้วยการกระจายการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตตามปกติ และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับต่างประเทศ

2) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริโภคในภาคประชาชน และมีมาตรการกระตุ้นกำลังซื้อของประชาชน

3) การส่งเสริมศักยภาพ SME ให้มีสภาพคล่องเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจ ในภาคบริการให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว

4) การสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคและท้องถิ่น เพื่อกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความยั่งยืนจากการพัฒนา

5) การใช้จ่ายงบประมาณโครงการ หรือแผนงานใดๆ ควรเป็นไปอย่างมีเหตุผล ประหยัด และคุ้มค่า

6) การจัดทำแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่นอกเหนือจากการลงทุนเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะ และควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบุคลากร และการจัดหาครุภัณฑ์การแพทย์ให้เพียงพอ รองรับงานด้านสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและรับมือกับโรคระบาดอุบัติใหม่

7) การส่งเสริมศักยภาพแรงงานและวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ ให้มีทักษะการทำงานภายใต้สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป และการนำนวัตกรรม หรือเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิต เพื่อทดแทนแรงงานในภาวะที่ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัย

สามารถ download รายงานการวิเคราะห์ เรื่อง ภาวะเศรษฐกิจมหภาค และประมาณการฐานะทางการคลัง ฉบับที่ 5/2564 ได้ที่

1.4 ปัจจัยเสี่ยงทางการคลัง

1.4.1 รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ

ตารางที่ 1.4 - 1 สัดส่วนของรายจ่ายบุคลากรภาครัฐ
ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	คิดเป็น ร้อยละ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	คิดเป็น ร้อยละ	เพิ่ม/ลด ร้อยละ
1. งบประมาณรายจ่ายประจำปี	3,285,962.5	-	3,100,000.0	-	-5.7
2. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	782,566.8	23.8	770,160.0	24.8	-1.6
3. งบกลาง (รวม 11 รายการ)	614,616.2	18.7	571,047.3	18.4	-7.1
4. งบกลางที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับ บุคลากรภาครัฐ (6 รายการ)	465,290.6	14.2	473,447.3	15.3	1.8
4.1 ประกอบด้วย เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ/เงินเดือนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิ ข้าราชการ/เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ/เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ/ เงินสมทบของลูกจ้างประจำ (รวม 5 รายการ)	391,290.6	11.9	399,447.3	12.9	2.1
4.2 งบกลางที่เป็นค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลข้าราชการฯ (1 รายการ)	74,000.0	2.3	74,000.0	2.4	0
5. รวมค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ (ข้อ 2+ข้อ 4)	1,247,857.4	38.0	1,243,607.3	40.1	-0.3

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

จากตารางที่ 1.4 - 1 แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของรายจ่ายบุคลากรภาครัฐที่มีต่อโครงสร้าง
งบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ งบประมาณใน ปี 2565 เฉพาะในส่วนของแผนงานบุคลากรภาครัฐ
มีจำนวน 770,160.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี นอกจากนี้เมื่อพิจารณา
รายการงบกลางทั้ง 11 รายการ จะพบว่ามียุทธการที่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ อีก 6 รายการ
จำนวน 473,447.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยเมื่อรวมงบประมาณ
ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐทั้ง 2 ส่วนแล้ว เป็นเงินทั้งสิ้น 1,243,607.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.1 ของ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี สัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 38.0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ
งบประมาณรายจ่าย 100 บาท ต้องนำไปใช้เป็นรายจ่ายบุคลากรภาครัฐ ประมาณ 40 บาท ซึ่งถือว่าเป็น
รายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจโดยตรง (unproductive)

เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะรายการงบกลางที่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ พบว่าในปี 2564
มีสัดส่วนร้อยละ 75 ต่อรายจ่ายงบกลางทั้งหมด และสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82 ในปี 2565 แสดง
ให้เห็นว่าแม้ภาพรวมรายการงบกลาง (11 รายการ) ในปี 2565 ซึ่งตั้งไว้ จำนวน 571,047.3 ล้านบาท จะลดลง
จากปี 2564 ซึ่งตั้งไว้ จำนวน 614,616.2 ล้านบาท ลดลงจำนวน 43,568.9 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.1

แต่กลับพบว่างบกลางที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ (จำนวน 391,290.6 ล้านบาท) กลับเพิ่มขึ้นจากปี 2564 จำนวน 8,156.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.1 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามควบคุมงบประมาณในส่วนของแผนงานบุคลากรภาครัฐ โดยลดลงจาก 782,566.8 ล้านบาท ในปี 2564 เหลือเพียง 770,160 ล้านบาทในปี 2565 ลดลงร้อยละ 1.6

โดยเมื่อพิจารณาถึงภาพรวมงบประมาณปี 2565 ลดลงจากงบประมาณปี 2564 ลดลงร้อยละ 5.7 แต่กลับพบว่ารายจ่ายบุคลากรภาครัฐลดลงเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น ดังนั้นมีความเป็นไปได้ว่า ในระยะยาวรายจ่ายบุคลากรภาครัฐจะมีอัตราขยายตัวสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากการปรับเงินเดือนที่สูงขึ้นของบุคลากรภาครัฐ อีกทั้งบุคลากรภาครัฐบางประเภท (เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ) มีสิทธิประโยชน์เป็นลูกโซ่ต่อเนื่องไปถึงบุพการี คู่สมรส และบุตรในส่วนของค่ารักษาพยาบาล ประกอบกับข้อมูลตามรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 (ฉบับปรับปรุง) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จัดทำในปี 2562 ชี้ให้เห็นว่า อายุคาดเฉลี่ยของประชากรในประเทศไทยมีระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าในปี 2568 อายุคาดเฉลี่ยของผู้ชาย/ผู้หญิงอยู่ที่ 74 ปี และ 81 ปี ตามลำดับ และคาดว่าจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมดภายในปี 2576 แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มตัว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาระของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณทั้งในส่วนของเงินบำนาญและค่ารักษาพยาบาล ในสัดส่วนที่สูงขึ้นในแต่ละปี โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นรายจ่ายที่มีความผูกพันตามกฎหมาย จึงเป็นผลให้เกิดปัจจัยความเสี่ยงทางการคลังในอนาคตเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 1.4 - 2 สถิติกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนระหว่าง พ.ศ. 2558-2562

พ.ศ.	กำลังคนภาครัฐ ในฝ่ายพลเรือน (คน)	อัตราการ ขยายตัว (%)	อัตรากำลังคนภาครัฐ ในฝ่ายพลเรือน ต่อกำลังแรงงาน (%)	อัตรากำลังคนภาครัฐ ในฝ่ายพลเรือน ต่อจำนวนประชากร (%)
2558	2,157,690	3.3	5.5	3.2
2559	2,179,183	0.9	5.7	3.3
2560	2,160,657	-0.9	5.6	3.2
2561	2,092,307	-3.3	5.4	3.1
2562	2,199,232	4.7	5.7	3.2

ที่มา: หนังสือกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนระหว่าง พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักงาน ก.พ.

หมายเหตุ

1. สถิติกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนได้รวมกำลังคนทางตำรวจแล้วแต่ไม่รวมกำลังคนทางทหาร
2. จากเอกสารของสำนักงาน ก.พ. ที่จัดทำในปี 2562 เรื่อง "มาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2562-2565) และแนวทางปฏิบัติ" ได้ระบุถึง ข้อมูลที่มีในปี 2560 ปรากฏว่า กำลังคนภาครัฐทุกประเภทมีทั้งหมดประมาณ 3.2 ล้านคน

ตามตารางที่ 1.4 - 2 พบว่ากำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน (ไม่รวมกำลังคนทางทหาร) ระหว่างปี 2558 - 2562 มีอัตราการขยายตัวที่ผันผวนและไม่คงที่ กล่าวคือ ในบางปีมีอัตราเพิ่มขึ้นและในบางปีมีอัตราลดลง แต่สรุปแล้ว จะมีจำนวนอยู่ระหว่าง 2.1 - 2.2 ล้านคน ในส่วนของอัตรากำลังคนในฝ่ายพลเรือนต่อกำลังแรงงานของประเทศอยู่ระหว่างร้อยละ 5.4 - 5.7 และอัตรากำลังคนในฝ่ายพลเรือนต่อประชากรอยู่ระหว่างร้อยละ 3.1 - 3.3

มีข้อสังเกตว่า จำนวนบุคลากรภาครัฐไม่ได้มีความเปลี่ยนแปลงลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เพียงแต่เป็นการเปลี่ยนสถานภาพตามนโยบายรัฐบาลและกฎหมายเป็นสำคัญ เช่น การยุบตำแหน่งลูกจ้างประจำและไปกำหนดตำแหน่งพนักงานราชการเป็นการแทนที่ ต่อมาเมื่อมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 ให้ความเห็นชอบแนวทางการทดแทนอัตราว่างจากผลการเกษียณอายุของข้าราชการด้วยการจ้างงานรูปแบบอื่นเพื่อลดจำนวนข้าราชการ ซึ่งจะเป็นการลดภาระรายจ่ายบุคลากรภาครัฐในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีเหตุการณ์หรือความจำเป็นที่ต้องเพิ่มบุคลากรก็ทำให้ต้องมีการเพิ่มบุคลากรภาครัฐ เช่น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2563 ที่เห็นชอบให้จัดสรรอัตราข้าราชการตั้งใหม่รวมทั้งสิ้น 40,897 อัตรา เพื่อรองรับการบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องปฏิบัติงานด้านหน้าในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ให้เข้ารับราชการ จำนวน 38,105 อัตรา รวมทั้งการจัดสรรอัตราข้าราชการตั้งใหม่ เพื่อรองรับการบรรจุนักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์และทันตแพทยศาสตร์ ที่เป็นนักศึกษา คู่สัญญากับกระทรวงสาธารณสุขและสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 2,792 อัตรา

รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2564 เห็นชอบให้เร่งรัดส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐดำเนินการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐสำหรับการบรรเทาผลกระทบจากการว่างงานซึ่งเป็นผลจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ดังนั้น จึงมีแนวโน้มว่า มติคณะรัฐมนตรีใน 2 ประเด็นสำคัญดังกล่าว จะทำให้ในปี 2565 จะมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายบุคลากรเต็มจำนวนงบประมาณที่ตั้งไว้สำหรับบุคลากรภาครัฐ

ดังนั้น การเพิ่มจำนวนบุคลากรภาครัฐและการมีอายุขัยยาวนานขึ้นของบุคลากรภาครัฐที่มีสิทธิรับประโยชน์หลังจากเกษียณอายุ รวมทั้งค่าใช้จ่ายด้านรักษาพยาบาลข้าราชการที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องล้วนแต่เป็นปัจจัยความเสี่ยงทางการคลัง ที่อาจก่อผลกระทบต่อรายจ่ายภาครัฐในระยะยาวได้

1.4.2 การผูกพันงบประมาณข้ามปี

ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรา 4 “งบประมาณรายจ่ายข้ามปี” หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีระยะเวลาการใช้ได้เกินปีงบประมาณตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ทั้งนี้ สำนักงบประมาณได้อธิบายไว้ในเอกสารงบประมาณโดยสังเขปตามหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา 41 และ 42 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ว่า “การผูกพันงบประมาณข้ามปี” หมายถึง รายการงบประมาณรายจ่าย ซึ่งจะต้องทำสัญญาก่อนนี้ผูกพัน และมีวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อ ๆ ไป โดยวงเงินผูกพันดังกล่าวจะรวมเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดไว้ด้วยแล้ว

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีรวมทั้งสิ้น 1,104,139.5 ล้านบาท จำแนกเป็น เงินงบประมาณ 1,054,875.9 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 95.5) เงินนอกงบประมาณ 29,398.5 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 2.7) และเงินสำรองเพื่อเหลือเพื่อขาด 19,865.1 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 1.8) (ตามตารางที่ 1.4 - 3) แบ่งเป็น

1) ภาระผูกพันงบประมาณรายการเดิมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 995,718.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.2 ของวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี

2) ภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 108,421.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.8 ของวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี

ตารางที่ 1.4 - 3 สรุปภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	เงินงบประมาณ (1)	เงินสำรอง เพื่อเหลือเพื่อขาด (2)	วงเงินภาระผูกพัน งบประมาณ (3) = (1)+(2)	เงินนอก งบประมาณ (4)	วงเงินภาระผูกพัน งบประมาณ รวมทั้งสิ้น (5) = (3)+(4)
ภาระผูกพันงบประมาณ รายการเดิมก่อนปี 2565	956,160.3	14,917.3	971,077.6	24,640.7	995,718.3
ภาระผูกพันงบประมาณ รายการใหม่ในปี 2565	98,715.6	4,947.8	103,663.4	4,757.8	108,421.2
รวมทั้งสิ้น	1,054,875.9	19,865.1	1,074,741.0	29,398.5	1,104,139.5

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 1.4 - 1 กระทรวงที่มีวงเงินภาระผูกพัน
งบประมาณข้ามปีทั้งสิ้น
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
สูงสุด 5 ลำดับแรก

แผนภาพที่ 1.4 - 2 กระทรวงที่มีภาระผูกพัน
งบประมาณข้ามปีรายการใหม่
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
สูงสุด 5 ลำดับแรก

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

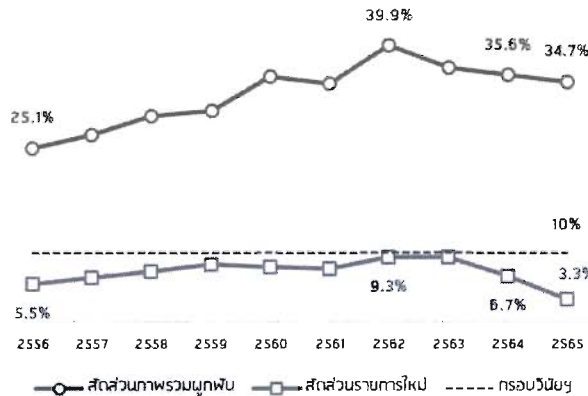
จากประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบ
วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปี งบประมาณ
ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อมูลจากเอกสารงบประมาณโดยสังเขป พบว่า
สัดส่วนดังกล่าวคำนวณจากวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีเฉพาะรายการใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการใน
ปีงบประมาณนั้น ๆ (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ)

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ตามกรอบวินัยการเงิน
การคลังของรัฐข้างต้น (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 103,663.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.3

ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ตามแผนภาพที่ 1.4 - 3) ซึ่งอยู่ในสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ ตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนด (ไม่เกินร้อยละ 10)

แผนภาพที่ 1.4 - 3 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565 ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ)

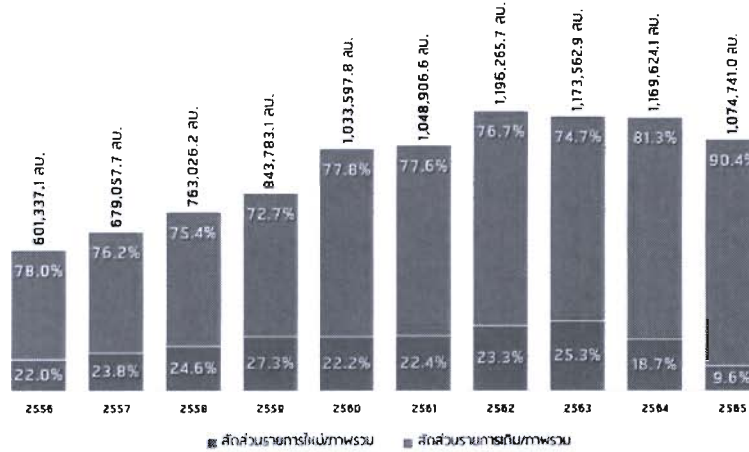
- ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ
- 2. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2564 (ฉบับปรับปรุง) สำนักงบประมาณ

จากการศึกษาแนวโน้มของภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565 พบว่า ตั้งแต่ปี 2556 - 2562 ภาระผูกพันงบประมาณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ในขณะที่ตั้งแต่ปี 2562 - 2565 ภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีกลับมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากร้อยละ 9.3 ในปี พ.ศ. 2562 เป็นร้อยละ 3.3 ในปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีที่มีสัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ต่ำสุดในรอบ 10 ปี

หากพิจารณาสัดส่วนของภาพรวมภาระผูกพันงบประมาณเมื่อเทียบกับวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะพบว่า ภาพรวมภาระผูกพันงบประมาณระหว่างปี 2562 - 2565 มีแนวโน้มที่ลดลงเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ คือ จากร้อยละ 39.9 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 34.7 ในปี 2565 ทั้งนี้ ภาระผูกพันงบประมาณส่วนใหญ่เป็นภาระผูกพันจากรายการเดิมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วก่อนปีงบประมาณ สัดส่วนเฉลี่ยที่ร้อยละ 78.1 โดยในปี 2565 มีสัดส่วนของภาระผูกพันจากรายการเดิมคิดเป็นร้อยละ 90.4 ซึ่งสูงสุดในรอบ 10 ปี (ตามแผนภาพที่ 1.4 - 4)

แผนภาพที่ 1.4 - 4 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565
จำแนกตามประเภทรายการผูกพัน (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ)

- ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ
- 2. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2564 (ฉบับปรับปรุง) สำนักงบประมาณ

ข้อสังเกต PBO

1. ฝ่ายบริหารควรควบคุมสัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีให้เป็นไปในแนวทางที่ลดลงเพื่อมิให้เป็นภาระผูกพันงบประมาณสะสมมากเกินไปจนเป็นภาระต่อการบริหารงานของรัฐบาลในอนาคต โดยเฉพาะรายการผูกพันที่เป็นรายจ่ายประจำ เพื่อให้รัฐบาลมีวงเงินงบประมาณสำหรับโครงการสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด

2. จากมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติรายการก่อนผูกพันข้ามปีงบประมาณรายการใหม่ที่มีวงเงินตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป ก่อนที่จะยื่นคำขอตั้งงบประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของรายการก่อนผูกพันที่มีวงเงินสูง ดังนั้น ฝ่ายบริหารจึงควรสรุปข้อมูลของรายการก่อนผูกพันข้ามปีงบประมาณรายการใหม่ที่มีวงเงินตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป เพื่อเป็นข้อมูลให้สมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการวิสามัญฯ ใช้ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วยเช่นเดียวกัน

1.4.3 ภาระงบประมาณจากการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ หมายถึง สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐในการพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจและสนับสนุนการลงทุนต่าง ๆ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ซึ่งได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ตรวจสอบผลการดำเนินงานและความเสี่ยง และรายงานผลการตรวจสอบไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย บริษัทประกันสินเชื่อบุคคลและธุรกิจขนาดย่อม และบริษัทตลาดรองสินเชื่อบุคคล โดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจดังกล่าว จะมีเงินทุนของหน่วยงานเพื่อดำเนินภารกิจตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จัดตั้ง ทั้งนี้ หากผลการดำเนินงานในแต่ละปีมีกำไร สถาบันการเงินเฉพาะกิจดังกล่าว จะนำส่งกำไรเข้าคลังเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินในอัตราที่ได้มีการกำหนดไว้ต่อไป

ที่ผ่านมา สถาบันการเงินเฉพาะกิจจะขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพิ่มทุนในการดำเนินงาน และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายโครงการตามนโยบายรัฐ โดยโครงการตามนโยบายรัฐเป็นงานเฉพาะกิจที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจรับผิดชอบดำเนินการ และขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนต่อไป ทั้งนี้ ตัวอย่างโครงการตามนโยบายรัฐดังกล่าว อาทิ

- โครงการประกันภัยข้าวนาปี รับผิดชอบโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และรัฐบาลชดเชยค่าเบี้ยประกันภัยบางส่วน

- โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี รับผิดชอบโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และรัฐบาลชดเชยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

สำนักงานงบประมาณของรัฐสภาได้ติดตามข้อมูลในประเด็นดังกล่าว พบว่า สถาบันการเงินเฉพาะกิจจะดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแล้วในขั้นต้น โดยใช้เงินทุนของหน่วยงานสำรองจ่ายไปก่อน ต่อมาจึงจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อชดเชยผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงตามรายละเอียดและอัตราค่าใช้จ่ายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด อย่างไรก็ตาม งบประมาณรายจ่ายที่มีอย่างจำกัดและต้องจัดสรรเพื่อสนับสนุนภารกิจภาครัฐอื่น ๆ ทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่สามารถชดเชยค่าใช้จ่ายโครงการตามนโยบายรัฐได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้เกิดภาระงบประมาณค้างจ่ายของโครงการตามนโยบายรัฐ ที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยแก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจจำนวนมาก สำนักงานงบประมาณของรัฐสภาได้รวบรวมประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568 ของโครงการตามนโยบายรัฐของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ที่ดำเนินการในปัจจุบันและไม่รวมโครงการในอนาคต ตามเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เล่มที่ 14 ทั้งนี้ พบว่า การดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐที่ผ่านมาเพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยเกษตรกร และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นภาระงบประมาณจำนวนมาก โดยรัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณชดเชยผลการดำเนินงานที่ดำเนินการในปัจจุบันดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568 จำนวนมาก (ตามตารางที่ 1.4 - 4) และหากมีการอนุมัติให้ดำเนินโครงการใหม่เพิ่มเติม จะทำให้ภาระงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรคำนึงถึงภาระงบประมาณดังกล่าว ก่อนพิจารณานำเสนอโครงการใหม่ต่อไป

ตารางที่ 1.4 - 4 ภาระงบประมาณค้างจ่ายโครงการตามนโยบายรัฐโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

หน่วยงาน	ประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า				รวมทั้งสิ้น
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	
ธ. พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	546.5	2,983.2	1,622.6	-	5,152.3
ธ. เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	70,466.4	92,692.8	72,648.7	49,559.4	285,367.3
ธ. ออมสิน	4,059.4	4,499.6	1,233.6	1,225.6	11,018.
ธ. อาคารสงเคราะห์	67.6	1,093.0	1,875.6	867.5	3,903.7
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	5,418.9	31,554.0	10,530.8	8,475.0	55,978.6
รวมทั้งสิ้น	80,558.8	132,822.5	87,911.2	60,127.5	361,420.0

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เล่มที่ 14

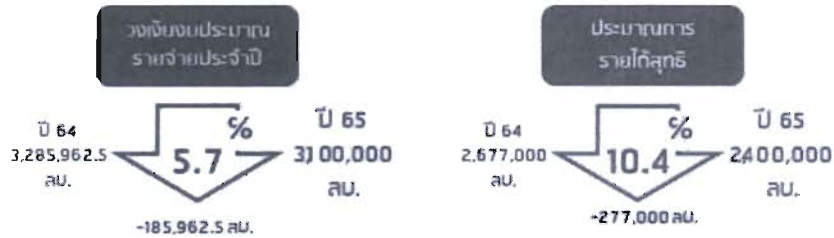

ส่วนที่ 2

นโยบายการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

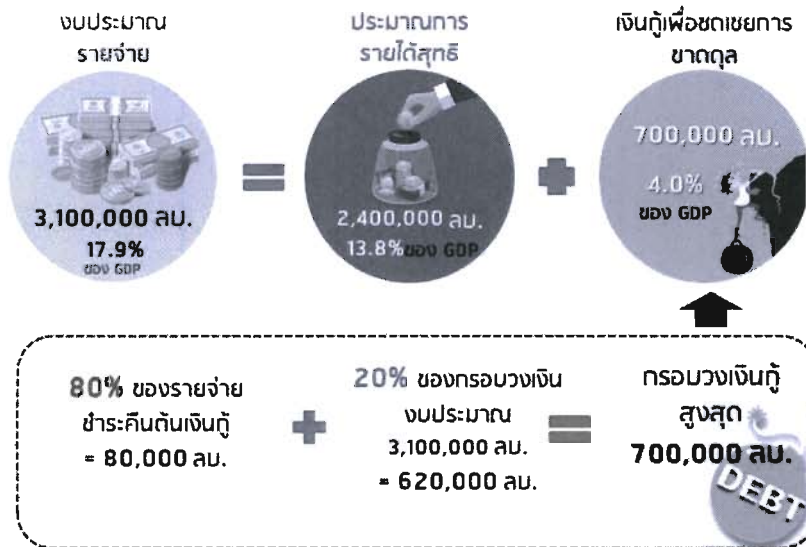
2.1 นโยบายงบประมาณและวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภาพที่ 2.1 - 1 ประมาณการรายได้รัฐบาลและวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และ 2565

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงบประมาณ
 2. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 2.1 - 2 กรอบการกู้เงินสูงสุดเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ
 2. มาตรา 21 พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ในปี 2565 รัฐบาลคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวในช่วงร้อยละ 3.0 - 4.0 เนื่องจากได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการขยายตัวของอุปสงค์ภาคต่างประเทศตามแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก ในขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศยังมีแนวโน้มขยายตัวในเกณฑ์ดี ทั้งการใช้จ่ายภาคครัวเรือนและการลงทุนภาคเอกชน และภาคการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะกลับมาฟื้นตัวดีขึ้นจากการกลับมาของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และคาดว่าจะมีรายได้สุทธิในปี 2565 จำนวน 2,400,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.8 ของ GDP และเพื่อให้รายจ่ายภาครัฐสามารถเยียวยา ฟื้นฟู และกระตุ้น

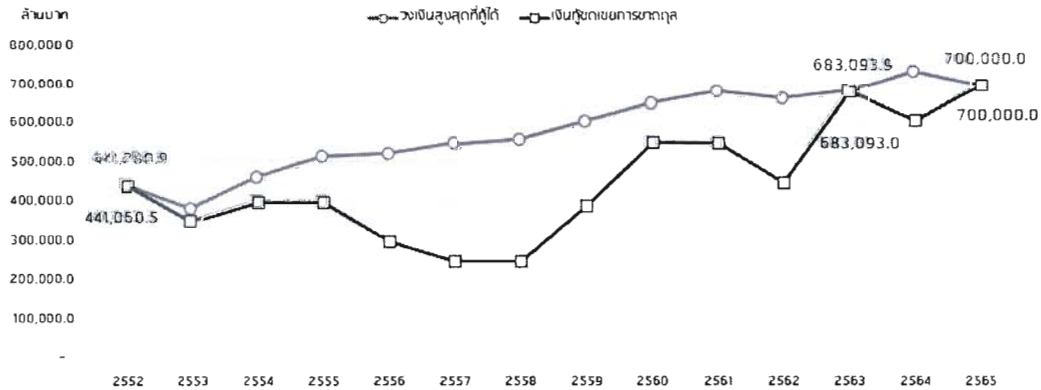
เศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 สามารถขับเคลื่อนภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายสำคัญของรัฐบาลได้ตามเป้าหมาย ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินภารกิจของหน่วยรับงบประมาณตามที่กฎหมายกำหนด รัฐบาลจึงได้กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 จำนวน 3,100,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.9 ของ GDP ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบไว้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ทำให้นโยบายงบประมาณในปี พ.ศ. 2565 เป็นนโยบายงบประมาณขาดดุล โดยกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณไว้ จำนวน 700,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.0 ของ GDP เต็มกรอบวงเงินสูงสุดที่ปฏิบัติตามมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ตามแผนภาพที่ 2.1 - 2)

ข้อสังเกต PBO

จากการที่รัฐบาลยังคงจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568) ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบไว้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ที่ได้คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2565 จะมีการขยายตัวจากการใช้จ่ายของภาคครัวเรือนและการลงทุนของภาคเอกชน รวมถึงภาคการท่องเที่ยวที่จะกลับมาฟื้นตัว และกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณเต็มกรอบวงเงินสูงสุดที่ปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2564 รัฐบาลเคยกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณเต็มกรอบวงเงินสูงสุดที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะฯ (ตามแผนภาพที่ 2.1 - 3) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ที่เกิดวิกฤตทางการเงินในสหรัฐอเมริกา (Hamburger Crisis) ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจซบเซาทั่วโลก และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ซึ่งมีการโอนงบชำระคืนเงินกู้ตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อแก้ไขปัญหาและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้กรอบวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณปี พ.ศ. 2563 คงเหลือจำนวน 683,093.9 ล้านบาท

แผนภาพที่ 2.1 - 3 การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ในช่วงกลางเดือนธันวาคม 2563 และเดือนเมษายน 2564 ที่มีการระบาดเป็นวงกว้างและรุนแรงมากกว่าที่ผ่านมา หากสถานการณ์ดังกล่าวยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของเศรษฐกิจไทย อาจทำให้รัฐบาลจัดเก็บรายได้ในปี 2565 ได้ต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ตามแผนการคลังระยะปานกลางซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของเงินคลัง โดยในกรณีดังกล่าวรัฐบาลอาจจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อบริหารสภาพของเงินคลังตามมาตรา 21/1 ของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีค่าไม่เกินร้อยละ 3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ทั้งนี้ หากการกู้เงินภายใต้กรอบกฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ รัฐบาลสามารถออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อเสริมสภาพคล่องของเงินคลังเป็นกรณีพิเศษ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการในลักษณะเดียวกับการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เช่นเดียวกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ที่เกิดวิกฤตทางการเงินในสหรัฐอเมริกา รัฐบาลได้กำหนดวงเงินกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณไว้จำนวน 441,060.5 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 99.9 ของวงเงินสูงสุดที่กู้ได้ฯ (441,280.9 ล้านบาท) และออกกฎหมายพิเศษหลังจากที่กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณเต็มกรอบเขตแดนแล้ว เพราะมีความจำเป็นต้องใช้เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ของระบบสถาบันการเงินในต่างประเทศ คือ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2552 (พ.ร.ก. ไทยเข้มแข็ง)

2.2 แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภาพที่ 2.2 - 1 นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกับปีที่ผ่านมา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีประเด็นที่รัฐบาลให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 ซึ่งแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสามารถกลับสู่ระดับการพัฒนา ก่อนการระบาดของ COVID-19 และยกระดับการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ทั้ง 13 ด้าน ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 เพื่อให้แผนการปฏิรูปประเทศส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

2. ให้ความสำคัญกับการพิจารณาให้ครอบคลุมการลงทุนจากทุกแหล่งเงิน ได้แก่ การลงทุนจากเงินงบประมาณของภาครัฐ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ การลงทุนโดยใช้เงินจากกองทุน เช่น กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออนาคตประเทศไทย (Thailand Future Fund: TFF) และการลงทุนจากต่างประเทศ

3. ให้ความสำคัญกับสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเปราะบางทางสังคม เพื่อให้มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิตและลดความเสี่ยงของการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จะเป็นการให้ความสำคัญกับการบรรเทาหรือแก้ไขผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการที่รัฐบาลประกาศให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นวาระแห่งชาติ

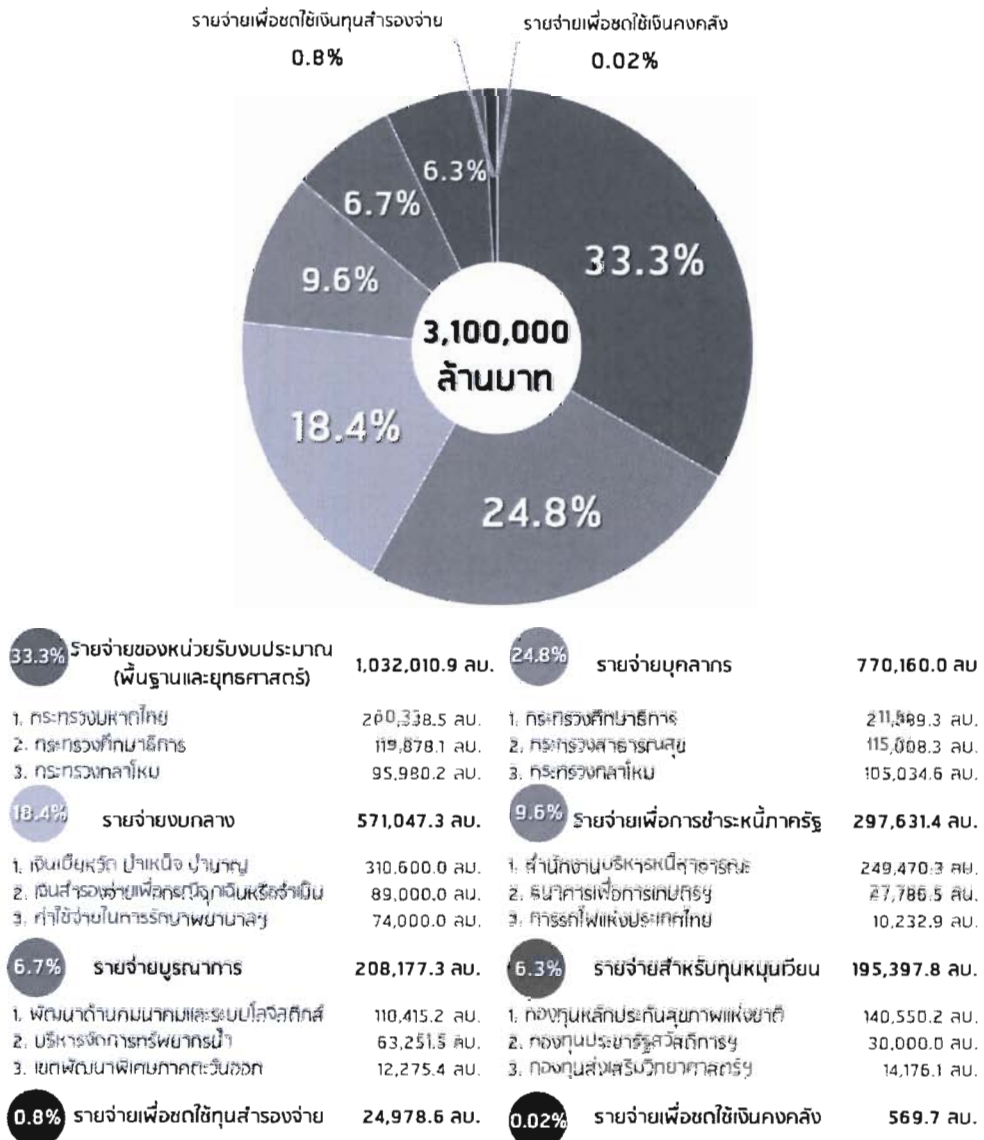

ซึ่งการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

4. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพิ่มในส่วนของการดำเนินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งในปีที่ผ่านมากำหนดไว้เฉพาะการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561 รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น

2.3 ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภาพที่ 2.3 - 1 ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานงบประมาณ

2.4 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

แผนภาพที่ 2.4 - 1 ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ กับแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนแม่บท 23 ประเด็น ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

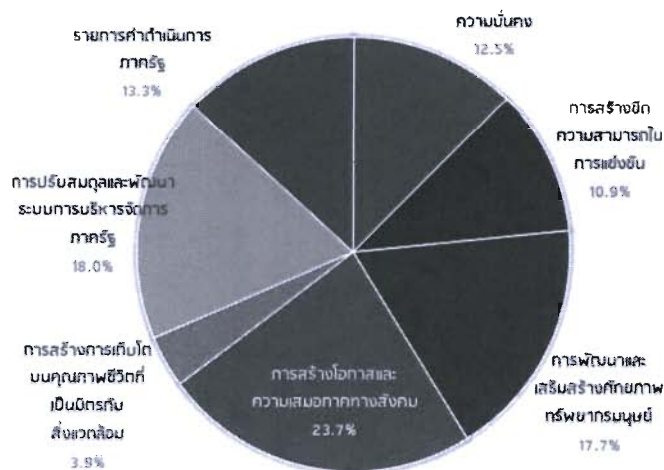
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งจากเงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่ครอบคลุมทุกมิติ เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน จำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมด 6 ด้าน โดยแต่ละยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดให้มีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 23 แผน (ตามแผนภาพที่ 2.4 - 1) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ในปี 2580 ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทดังกล่าวด้วย

สำหรับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้ ได้มุ่งให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับประเด็นการพัฒนาตามแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 จำนวน 4 ประเด็นคือ 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ 2) การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว 3) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และ 4) การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ โดยต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 และการฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

แผนภาพที่ 2.4 - 2 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามโครงสร้างแผนงานยุทธศาสตร์

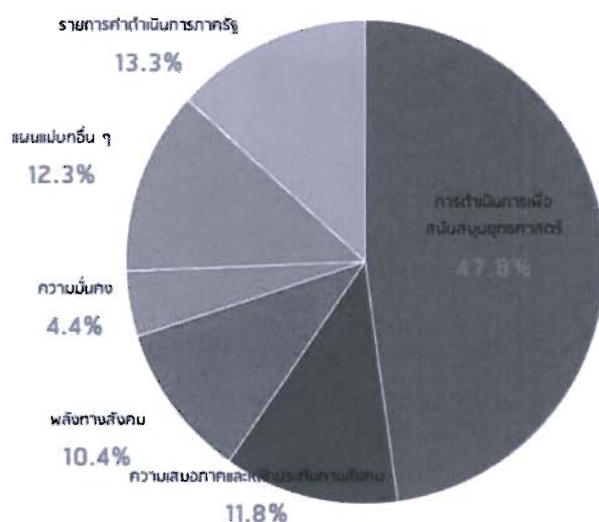

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงานยุทธศาสตร์ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากแผนภาพ 2.4 - 2 พบว่า งบประมาณปี 2565 ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมากที่สุด งบประมาณจำนวน 733,749.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของงบประมาณทั้งประเทศ (ลดลงจากปี 2564 จำนวน 66,883.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.4) โดย การดำเนินการที่สำคัญมีกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจำนวนมาก เช่น การสร้างหลักประกันทางสังคม การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นต้น

รองลงมาเป็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ งบประมาณจำนวน 559,300.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.0 และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 548,185.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.7

แผนภาพที่ 2.4 - 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงานยุทธศาสตร์ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หากพิจารณางบประมาณตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามแผนภาพที่ 2.4 - 3 พบว่า งบประมาณ พ.ศ. 2565 ให้ความสำคัญกับแผนแม่บทการสร้างความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม งบประมาณจำนวน 366,981.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.8 (ลดลงจากปี 2564 จำนวน 9,937.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.6)

รองลงมาเป็นแผนแม่บทการเสริมสร้างพลังสังคม งบประมาณ จำนวน 321,983.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.4 และแผนแม่บทการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ งบประมาณจำนวน 135,414.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.4

แผนภาพที่ 2.4 - 4 ความเชื่อมโยงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ					จุดคาดการณ์การงบประมาณ
	2564	สัดส่วน	2565	สัดส่วน	เพิ่ม/ลด	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง	จำนวนเงิน งบกลางนอก งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%	จำนวนเงิน งบกลางนอก งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%	สัดส่วน งบกลางนอก งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%	สัดส่วน งบกลางนอก งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%	เพิ่ม/ลด งบกลางนอก งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%	จุดคาดการณ์ที่ 1 ด้านความมั่นคง งบฯ - 2564 + 406,493.7 งบฯ - 2565 + 387,996.6 งบฯ - 18,500.1 -4.6%
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%	เพิ่ม/ลด งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%	จุดคาดการณ์ที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต งบฯ - 2564 + 394,388.4 งบฯ - 2565 + 336,547.7 งบฯ - 56,040.8 -14.2%
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%	เพิ่ม/ลด งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%	จุดคาดการณ์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน งบฯ - 2564 + 579,388.1 งบฯ - 2565 + 546,965.7 งบฯ - 31,202.6 -5.4%
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเป็นธรรม	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%	เพิ่ม/ลด งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%	จุดคาดการณ์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเป็นธรรม งบฯ - 2564 + 800,832.9 งบฯ - 2565 + 733,749.6 งบฯ - 66,883.4 -8.4%
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%	เพิ่ม/ลด งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%	จุดคาดการณ์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน งบฯ - 2564 + 106,611.7 งบฯ - 2565 + 109,600.3 งบฯ + 3,088.7 3.1%
ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเป็นอยู่อย่างดีและมีความสุข	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%	จำนวนเงิน งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%	สัดส่วน งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%	เพิ่ม/ลด งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%	จุดคาดการณ์ที่ 6 ด้านการเป็นอยู่อย่างดีและมีความสุข งบฯ - 2564 + 555,571.4 งบฯ - 2565 + 559,300.5 งบฯ + 3,729.1 0.7%
รวมงบประมาณทั้งสิ้น		งบฯ - 2564 + 3,285,962.5 ล้านบาท	งบฯ - 2565 + 3,100,000.0 ล้านบาท	งบฯ - 1,859,205.5 ล้านบาท	ร้อยละ -5.7	รวมงบประมาณทั้งสิ้น งบฯ - 2564 + 431,279.9 งบฯ - 2565 + 412,706.7 งบฯ - 20,573.3 -4.7%

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงานยุทธศาสตร์ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ข้อสังเกต PBO

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563 เห็นชอบโครงการสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 571 โครงการ ของ 169 หน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่า จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) โครงการสำคัญรองรับการดำเนินการตามแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 ซึ่งเป็นโครงการที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ (Top Priorities) รวม 250 โครงการ และ 2) โครงการสำคัญรองรับการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายย่อยที่เกี่ยวข้องจากทั้ง 140 เป้าหมายของ 23 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวม 321 โครงการ ดังนั้น ฝ่ายบริหารจึงควรชี้แจงให้ฝ่ายนิติบัญญัติทราบด้วยว่าการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นจำนวนเท่าใด

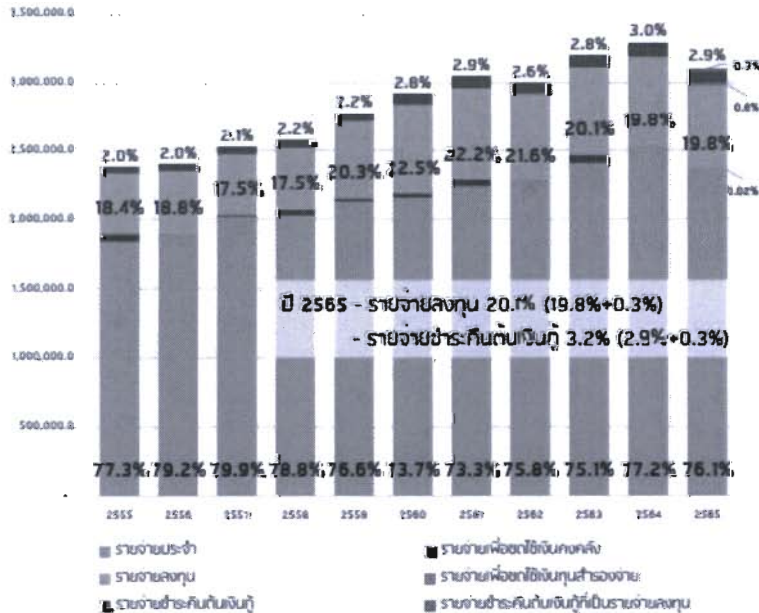
ส่วนที่ 3

วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

3.1 แนวโน้มวงเงินงบประมาณและโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3.1.1 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

แผนภาพที่ 3.1 - 1 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

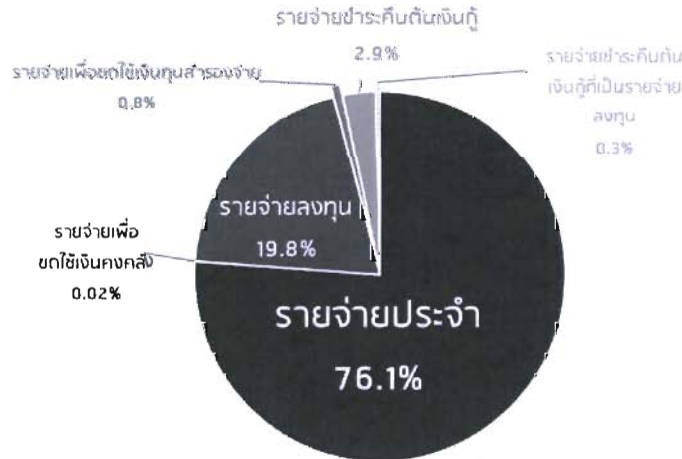
แนวโน้มของวงเงินงบประมาณรายจ่ายระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2565 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 30 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โดยงบประมาณส่วนใหญ่ยังคงเป็นรายจ่ายประจำที่มีสัดส่วนถึง 3 ใน 4 ของวงเงินงบประมาณแต่ละปี ในขณะที่รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 5 ของวงเงินงบประมาณแต่ละปี เนื่องจากพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้สัดส่วนของรายจ่ายลงทุนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลงบประมาณประจำปีนั้น (ตามแผนภาพที่ 3.1 - 1)

3.1.2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีกรอบวงเงินรายจ่ายทั้งสิ้น 3,100,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.9 ต่อ GDP ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 185,962.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.7 โดยมีโครงสร้างรายจ่าย ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 - 2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

1) รายจ่ายประจำ จำนวน 2,360,543.0 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 77.2 จำนวน 177,109.3 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.0

2) รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง จำนวน 596.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อชดใช้เงินคงคลังที่ได้จ่ายไปแล้วตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3) รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย จำนวน 24,978.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่ายที่ได้นำไปใช้จ่ายในการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19

4) รายจ่ายลงทุน จำนวน 624,399.9 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.1 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 24,910.3 ล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 19.8 ลดลงร้อยละ 3.8 และอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลัง ตามมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้ต้องมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

5) รายจ่ายชำระคืนเงินกู้ จำนวน 100,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.2 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 3.0 จำนวน 1,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0

หมายเหตุ 1. รายจ่ายลงทุน (624,399.9 ล้านบาท) หากหักยอดรายจ่ายลงทุนที่เป็นกรณีการกู้เพื่อการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 10,518.2 ล้านบาท จะเหลือรายจ่ายลงทุนเพียง จำนวน 613,881.7 ล้านบาท

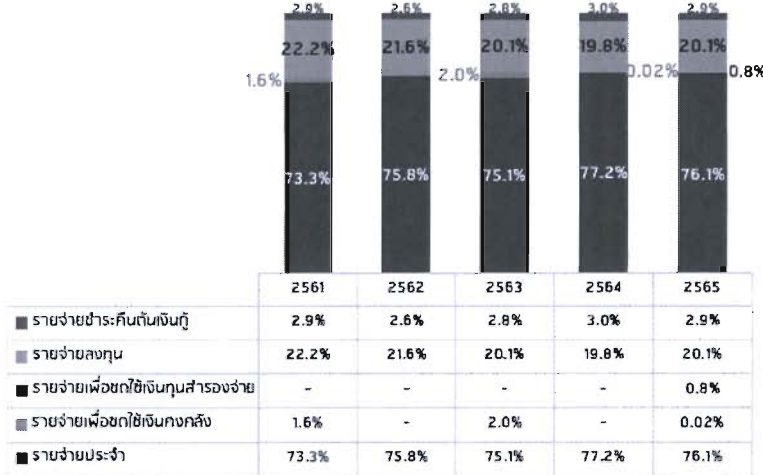
2. รายจ่ายชำระคืนเงินกู้ (100,000 ล้านบาท) หากหักยอดรวมคืนเงินกู้ที่เป็นรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ จะเหลือเพียงจำนวน 89,481.8 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

วงเงินที่ตั้งไว้เพื่อบริหารจัดการหนี้ภาครัฐจำนวน 297,631.4 ล้านบาท เมื่อหักส่วนชำระคืนเงินต้นจำนวน 100,000 ล้านบาท จะเห็นว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระ และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินของรัฐบาล มีจำนวนถึง 197,631.4 ล้านบาท จึงเห็นว่างบประมาณในการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปเพื่อการชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการก่อหนี้ใหม่ ขณะที่การชำระคืนเงินต้นในแต่ละปีเป็นส่วนน้อย ซึ่งอาจกระทบต่อสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP และส่งผลต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้

แผนภาพที่ 3.1 - 3 เปรียบเทียบโครงสร้างงบประมาณ 5 ปีย้อนหลัง

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 สำนักงบประมาณ
หมายเหตุ ปี 2565 รายจ่ายชำระคืนเงินกู้ ไม่รวมคืนเงินกู้ที่เป็นรายจ่ายลงทุน

เมื่อพิจารณาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 จากแผนภาพดังกล่าว พบว่าสัดส่วน “รายจ่ายประจำ” ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.5 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และงบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.8 และรายจ่ายชำระคืนเงินกู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.8

ข้อสังเกต PBO

1. แม้รายจ่ายลงทุนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จะมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามกรอบวินัยการคลัง ในมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 แต่ก็ถือว่ายังมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายประจำซึ่งยังอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง

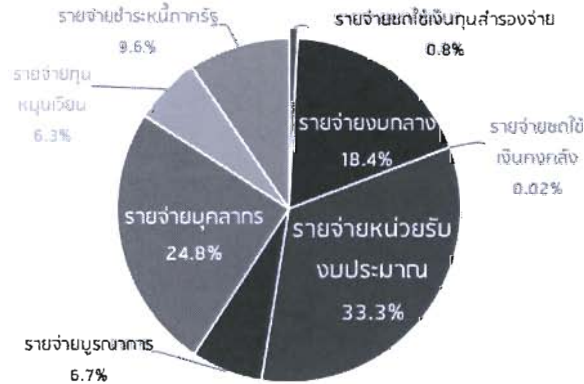
2. การที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ในมาตรา 20 (1) กำหนดให้รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายลงทุนในสัดส่วนที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในขณะที่รายจ่ายประจำมีสัดส่วนสูง ทำให้รายได้ของรัฐบาลส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้จ่ายเป็นรายจ่ายประจำ จึงต้องกู้เงินมาสมทบเพื่อให้รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนเป็นไปตามกรอบวินัยการเงินการคลัง อาจเป็นเหตุให้ขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้

3. ควรปรับโครงสร้างภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดรายจ่ายประจำ ขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาครัฐให้สูงขึ้น

3.2 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย

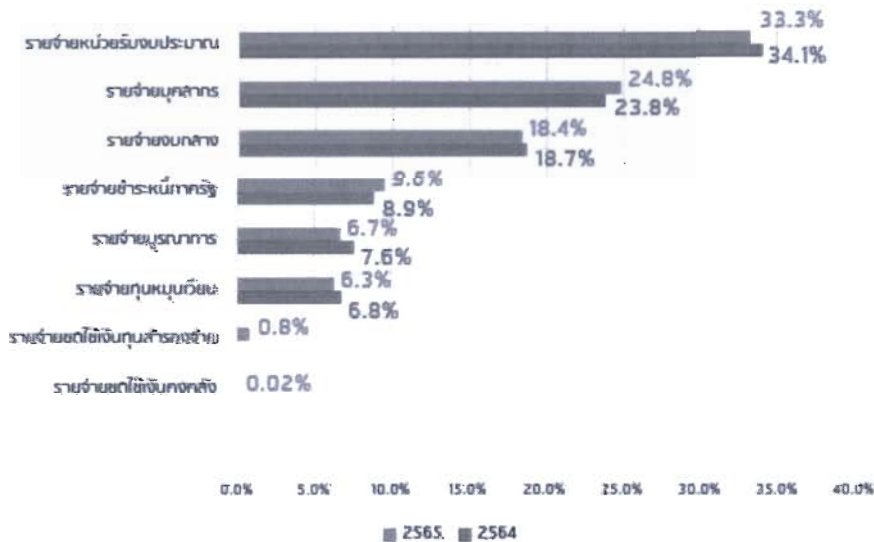
แผนภาพที่ 3.2 - 1 สัดส่วนงบประมาณรายจ่าย 8 กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

โครงสร้างของการจำแนกกลุ่มรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็น 8 กลุ่มรายจ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

แผนภาพที่ 3.2 - 2 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่าย 8 กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

จากแผนภาพ พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีกลุ่มงบประมาณรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 4 กลุ่ม คือรายจ่ายบุคลากร รายจ่ายชำระหนี้ภาครัฐ รายจ่ายชดใช้เงินคงคลังและรายจ่ายชดใช้เงินกู้ยืมต่างประเทศ ในขณะที่งบประมาณรายจ่ายลดลง มีจำนวน 4 กลุ่ม คือรายจ่ายงบกลาง รายจ่ายหน่วยรับงบประมาณ รายจ่ายบูรณาการ และรายจ่ายทุนหมุนเวียน

ข้อสังเกต PBO

รายจ่ายบุคลากร ที่จำแนกตามกลุ่มรายจ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะที่กำหนดไว้ในแผนงานบุคลากรภาครัฐ ตามมาตรา 38 ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 จำนวน 770,160.0 ล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 24.8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่หากพิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐ ซึ่งตั้งไว้ในรายจ่ายงบกลาง (มาตรา 6) อีกจำนวน 473,447.3 ล้านบาท ประกอบด้วย

- เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 310,600.0 ล้านบาท
- เงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ จำนวน 11,547.3 ล้านบาท
- เงินสมทบของลูกจ้างประจำ จำนวน 570.0 ล้านบาท
- เงินสำรอง เงินสมทบ เงินชดเชยของข้าราชการ จำนวน 72,370.0 ล้านบาท
- เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ จำนวน 4,360.0 ล้านบาท
- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ จำนวน 74,000.0 ล้านบาท

ทั้งนี้ หากรวมค่าใช้จ่ายบุคลากรทั้งที่ตั้งไว้ในแผนงานบุคลากรภาครัฐรวมกับค่าใช้จ่ายบุคลากรที่ตั้งไว้ในงบกลาง จะรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,243,607.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.1 และมีสัดส่วนสูงเกินกว่า 1 ใน 3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งค่อนข้างสูงมาก

ดังนั้น เพื่อลดภาระการคลังจากค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐในอนาคต จึงควรมีการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ ใช้คนให้น้อยลง รวมทั้งควรจ้างงานจากภายนอก (Outsourcing) ให้มาทำงานบางอย่างแทน เพื่อลดความเสี่ยงที่รัฐบาลต้องรับภาระงบประมาณในระยะยาว

3.3 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามประเภทงบรายจ่าย

งบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรให้หน่วยรับงบประมาณจำแนกออกเป็น 5 ประเภทงบรายจ่าย ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 งบรายจ่ายที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ งบเงินอุดหนุน จำนวน 1,072,796.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.6 และเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 กับปี พ.ศ. 2565 ตามประเภทงบรายจ่าย พบว่าทุกงบรายจ่ายได้รับจัดสรรงบประมาณลดลง โดยเฉพาะงบรายจ่ายอื่น ลดลงสูงสุด จำนวน 68,614.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.7 รองลงมา คือ งบเงินอุดหนุน ลดลงจำนวน 45,000.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.0 งบลงทุน ลดลงจำนวน 27,501.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.5 งบดำเนินงาน ลดลงจำนวน 24,786.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.6 และงบบุคลากร ลดลงจำนวน 20,059.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามตารางที่ 3.3 - 1

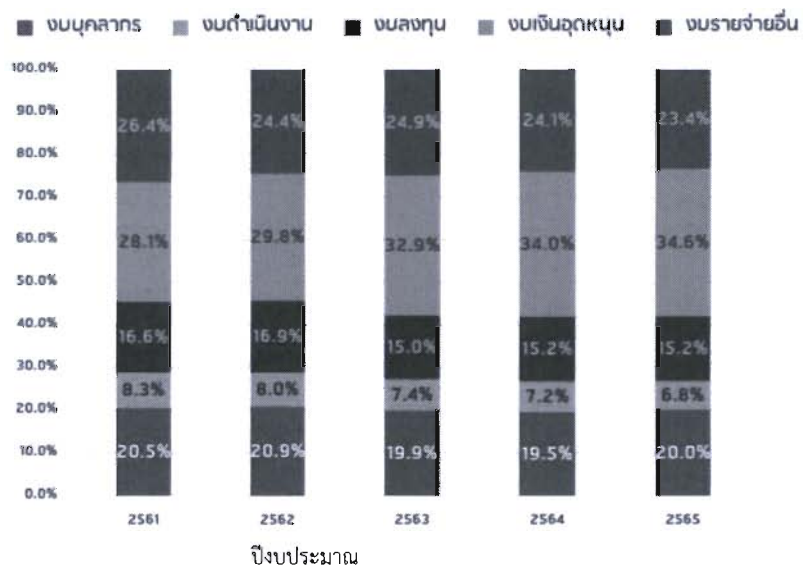
ตารางที่ 3.3 - 1 การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565
จำแนกตามประเภทงบรายจ่าย

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ					เพิ่ม/ลด จากปี พ.ศ. 2564	
	2561	2562	2563	2564	2565	งบประมาณ	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	3,050,000.0	3,000,000.0	3,200,000.0	3,285,962.5	3,100,000.0	- 185,962.5	-5.7
งบบุคลากร	626,180.5	626,474.7	635,522.0	641,434.7	621,374.9	- 20,059.8	-3.1
งบดำเนินงาน	252,862.7	239,279.1	235,912.3	234,204.2	209,418.1	- 24,786.1	-10.6
งบลงทุน	507,301.7	506,475.1	479,895.5	500,113.7	472,612.0	- 27,501.7	-5.5
งบเงินอุดหนุน	857,554.9	894,678.8	1,051,586.2	1,117,797.4	1,072,796.7	- 45,000.7	-4.0
งบรายจ่ายอื่น	806,100.2	733,092.3	797,084.0	792,412.5	723,798.3	- 68,614.2	-8.7

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 3.3 - 1 สัดส่วนประเภทงบรายจ่ายต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 - 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 สำนักงบประมาณ

ข้อสังเกต PBO

- ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ยังมีการจัดสรรงบประมาณไว้ในงบรายจ่ายประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น งบดำเนินงาน (ลูกจ้างตามสัญญาจ้าง) งบเงินอุดหนุน (เช่น บุคลากรองค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานรัฐสภา ศาล และองค์กรอิสระ)
- งบเงินอุดหนุนยังคงเป็นประเภทงบรายจ่ายที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในสัดส่วนสูงสุดทุกปี โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นการอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน ทุนหมุนเวียน หน่วยงานของรัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานดังกล่าวยังไม่มี การเผยแพร่หรือรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ GFMS เช่นเดียวกับหน่วยรับงบประมาณอื่น ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณว่าเป็นไปอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศหรือไม่ อย่างไร

3.4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง

งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 รวมทั้งสิ้น 3,100,000.0 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 185,962.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามตารางที่ 3.4 - 1 และแผนภาพที่ 3.4 - 1 ตารางที่ 3.4 - 1 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง/หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		สัดส่วนต่อ งบประมาณ	เพิ่ม/-ลด	
	2564	2565		จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	3,285,962.5	3,100,000.0	100.0	-185,962.5	-5.7
งบกลาง	614,616.2	571,047.3	18.4	-43,568.9	-7.1
สำนักนายกรัฐมนตรี	39,290.9	34,017.3	1.1	-5,273.7	13.4
กระทรวงกลาโหม	214,530.6	203,282.0	6.6	-11,248.7	-5.2
กระทรวงการคลัง	268,440.2	273,941.3	8.8	5,501.1	2.0
กระทรวงการต่างประเทศ	8,156.4	7,618.7	0.2	-537.6	-6.6
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	6,092.7	5,164.6	0.2	-928.1	-15.2
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์	22,341.8	24,664.8	0.8	2,323.0	10.4
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	128,127.0	124,182.8	4.0	-3,944.2	-3.1
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	110,731.1	110,126.5	3.6	-604.6	-0.5
กระทรวงคมนาคม	189,958.7	175,858.7	5.7	-14,100.0	-7.4
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	8,301.7	6,979.1	0.2	-1,322.5	-15.9
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	29,335.7	28,325.5	0.9	-1,010.2	-3.4
กระทรวงพลังงาน	2,279.2	2,717.5	0.1	438.4	19.2
กระทรวงพาณิชย์	6,825.5	6,523.3	0.2	-302.2	-4.4
กระทรวงมหาดไทย	333,671.6	316,527.0	10.2	-17,144.5	-5.1
กระทรวงยุติธรรม	26,828.1	24,321.3	0.8	-2,506.8	-9.3
กระทรวงแรงงาน	69,720.3	49,742.8	1.6	-19,977.5	28.7
กระทรวงวัฒนธรรม	7,962.9	7,104.4	0.2	-858.5	10.8
กระทรวงศึกษาธิการ	356,449.7	332,398.6	10.7	-24,051.0	-6.7
กระทรวงสาธารณสุข	158,278.6	153,940.5	5.0	-4,338.1	-2.7
กระทรวงอุตสาหกรรม	4,659.2	4,380.1	0.1	-279.1	-6.0
ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีฯ	130,774.4	122,729.9	4.0	-8,044.5	-6.2
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	23,109.5	17,411.0	0.6	-5,698.5	-24.7
รัฐวิสาหกิจ	153,692.3	130,586.4	4.2	-23,105.9	-15.0
หน่วยงานของรัฐสภา	9,606.3	8,208.0	0.3	-1,398.3	-14.6
หน่วยงานของศาล	23,289.0	22,947.8	0.7	-341.1	-1.5
หน่วยงานขององค์กรอิสระและองค์กรอัยการ	17,764.3	18,468.6	0.6	704.3	4.0
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	79,688.3	78,305.1	2.5	-1,383.2	-1.7
หน่วยงานอื่นของรัฐ	563.2	479.0	0.02	-84.2	-15.0

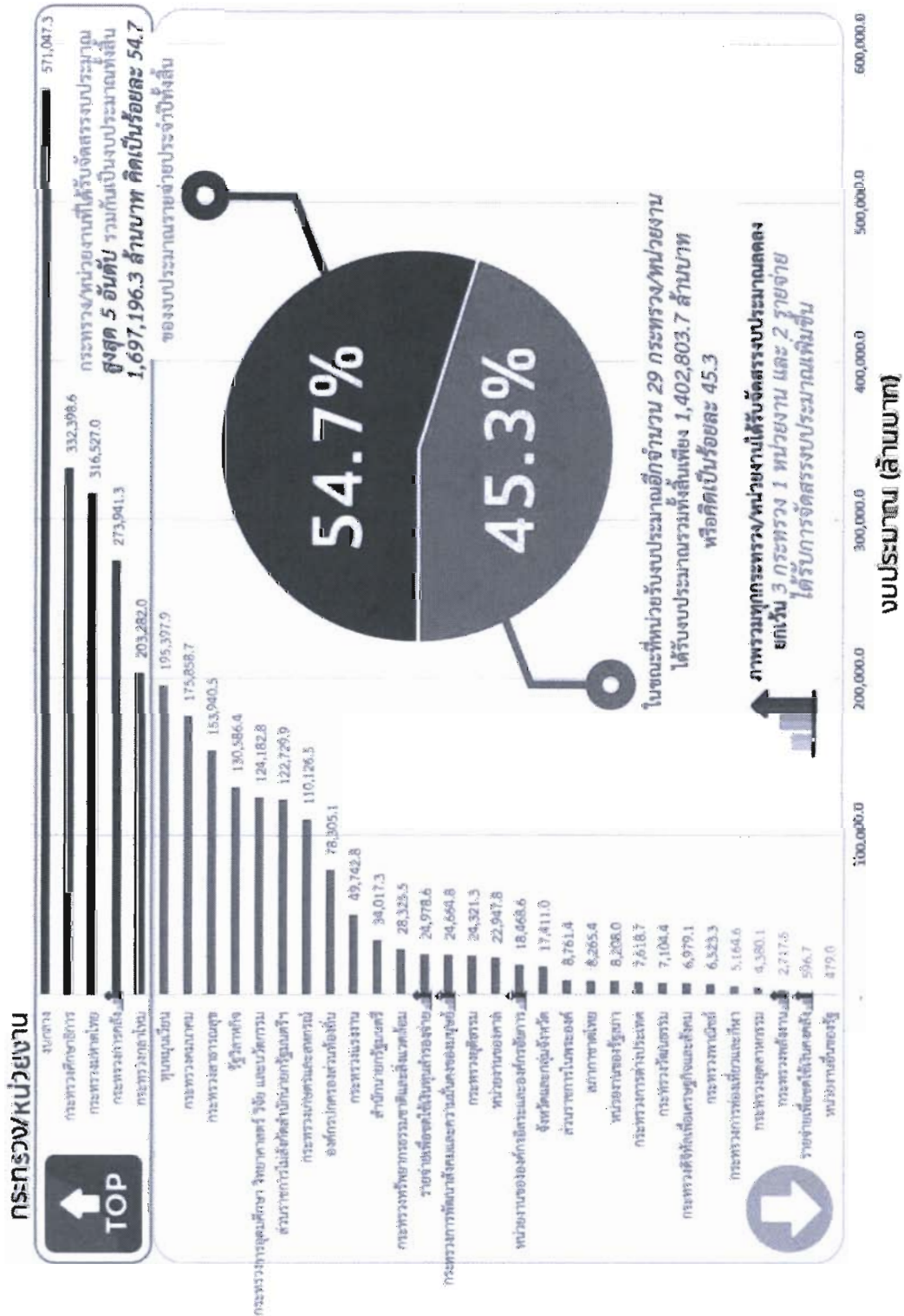

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กระทรวง/หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		สัดส่วนต่อ งบประมาณ	เพิ่ม/-ลด	
	2564	2565		จำนวน	ร้อยละ
สภาอากาศไทย	8,871.6	8,265.4	0.3	-606.1	-6.8
ส่วนราชการในพระองค์	8,980.9	8,761.4	0.3	-219.5	-2.4
ทุนหมุนเวียน	223,024.7	195,397.9	6.3	-27,626.9	-12.4
รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	-	596.7	0.02	596.7	100.0
รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย	-	24,978.6	0.8	24,978.6	100.0

ที่มา: เอกสารงบประมาณฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 3.4 - 1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2565

ที่มา: เอกสารงบประมาณฉบับที่ 1 ราชรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

จากตารางที่ 3.4 - 1 และแผนภาพที่ 3.4 - 1 พบว่า

1) กระทรวง/หน่วยงาน ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2565 สูงสุด 5 อันดับ ได้แก่
① งบกลาง จำนวน 571,047.3 ล้านบาท (ร้อยละ 18.4) ② กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 332,398.6 ล้านบาท (ร้อยละ 10.7) ③ กระทรวงมหาดไทย จำนวน 316,527.0 ล้านบาท (ร้อยละ 10.2) ④ กระทรวงการคลัง จำนวน 273,941.3 ล้านบาท (ร้อยละ 8.8) และ ⑤ กระทรวงกลาโหม จำนวน 203,282.0 ล้านบาท (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ ซึ่งรวมกันเป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น 1,697,196.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.7 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีทั้งสิ้น ในขณะที่หน่วยรับงบประมาณอีกจำนวน 29 กระทรวง/หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้นเพียง 1,402,803.7 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 45.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีทั้งสิ้น

2) กระทรวง/หน่วยงาน ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2565 ต่ำสุด 5 อันดับ ได้แก่
① หน่วยงานอื่นของรัฐ จำนวน 479.0 ล้านบาท (ร้อยละ 0.02) ② รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง จำนวน 596.7 ล้านบาท (ร้อยละ 0.02) ③ กระทรวงพลังงาน จำนวน 2,717.5 ล้านบาท (ร้อยละ 0.1) ④ กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 4,380.1 ล้านบาท (ร้อยละ 0.1) และ ⑤ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 5,164.6 ล้านบาท (ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ

3) ส่วนหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2564 รวม 3 กระทรวง 1 หน่วยงาน และ 2 รายจ่าย ได้แก่ ① กระทรวงการคลัง เพิ่มขึ้นจำนวน 5,501. ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 ② กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้นจำนวน 2,323.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.4 ③ กระทรวงพลังงาน เพิ่มขึ้นจำนวน 438.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.2 ④ หน่วยงานขององค์กรอิสระและองค์กรอัยการ เพิ่มขึ้นจำนวน 704.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.0 ⑤ รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง เพิ่มขึ้นจำนวน 596.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 และ ⑥ รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินสำรองจ่าย เพิ่มขึ้นจำนวน 24,978.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ตามลำดับ

3.5 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายรัฐบาลในประเด็นหรือเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเป็นกลไกหนึ่งที่ใช้ในการเชื่อมโยงภารกิจ และการดำเนินงานของส่วนราชการและกระทรวงต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพ ลดปัญหา ความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากร ดังนั้น การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้แผนงานบูรณาการเป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดคุ้มค่า และไม่ซ้ำซ้อน

แผนงานบูรณาการ หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป (ต่างกระทรวง) ร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ ระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลักและหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน ในลักษณะ Project Based

3.5.1 การจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ และมอบหมายผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณได้พิจารณาแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 11 แผนงานซึ่งเป็นแผนงานต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และปรับเปลี่ยนจากแผนงานบูรณาการเป็นแผนงานยุทธศาสตร์ จำนวน 3 แผนงาน ได้แก่ แผนงานบูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค

2) มอบหมายผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เห็นสมควรมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยให้มีคณะกรรมการ จำนวนทั้งสิ้น 5 คณะ (จำนวน 11 แผนงาน) มีหน้าที่และอำนาจบริหาร กำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้วยความโปร่งใสและถูกต้องปราศจากการทุจริต รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องตามแผนงานบูรณาการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารรายจ่ายบูรณาการ ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 และระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ. 2562 รวมทั้งดำเนินการอื่นตามที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

ตารางที่ 3.5 - 1 งบประมาณแผนงานบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

ลำดับที่	แผนงานบูรณาการ	พ.ร.บ. 2564	งบประมาณปี 2565			
			ร่าง พ.ร.บ. 2565	สัดส่วน	เพิ่ม / ลด	ร้อยละ
	รวมแผนงานบูรณาการทั้งสิ้น	225,918.3	208,177.3	100.0	-17,741.0	-7.9
1	พัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์	115,691.3	110,415.1	53.0	-5,276.2	-4.6
2	บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	60,329.1	63,251.6	30.4	2,922.5	4.8
3	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	21,336.4	12,275.4	5.9	-9,061.0	-42.5
4	ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	8,290.1	7,144.3	3.4	-1,145.8	-13.8
5	สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	7,829.1	4,653.8	2.2	-3,175.3	-40.6
6	ป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	6,129.2	4,281.1	2.1	-1,848.1	-30.2
7	รัฐบาลดิจิทัล	2,101.4	2,529.4	1.2	428.0	20.4
8	พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	1,894.2	1,642.4	0.8	-251.8	-13.3
9	ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	560.1	487.3	0.2	-72.8	-13.0
10	เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	922.0	623.8	0.3	-298.2	-32.3
11	พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	835.3	873.1	0.4	37.8	4.5

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

หมายเหตุ งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564 ไม่รวมแผนงานบูรณาการ 3 แผน ที่ย้ายไปอยู่แผนงานยุทธศาสตร์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ปีงบประมาณ 2565 มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ รวม 11 แผนงาน วงเงินทั้งสิ้น 208,177.3 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2564 (วงเงิน 250,742.3 ล้านบาท) จำนวน 42,565.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.0 แผนงานบูรณาการที่ได้รับการจัดสรรสูงสุด ดังนี้ (1) แผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ได้รับการจัดสรรปี 2565 จำนวน 110,415.1 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณปี 2564 จำนวน 5,276.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.6 (2) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้รับการจัดสรรปี 2565 จำนวน 63,251.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณปี 2564 จำนวน 2,922.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.8 รายละเอียดตามตารางที่ 3.5 - 1 และแผนภาพที่ 3.5 - 1

แผนภาพที่ 3.5 - 1 การจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย เล่มที่ 18 (1) และ 18 (2)

3.1) แผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ได้รับการจัดสรรปี 2565 จำนวน 110,415.1 ล้านบาท มีหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง 7 กระทรวง 19 หน่วยงาน โดยมีเป้าหมาย โครงข่ายคมนาคมขนส่งมีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงทั่วถึงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะดำเนินการ 2 แนวทางหลัก คือ 1) พัฒนาเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัดเวลาเดินทาง เชื่อมการเดินทางได้อย่างไร้รอยต่อ และ 2) การกำกับดูแลและพัฒนามาตรฐานการคมนาคมขนส่งที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.2) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้รับการจัดสรรปี 2565 จำนวน 63,251.6 ล้านบาท มีหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง 9 กระทรวง 17 หน่วยงาน โดยมีเป้าหมาย คือการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และบริหารทรัพยากรน้ำผิวดิน ให้มีประสิทธิภาพ บริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุลระหว่างความต้องการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ทั้งภาคการผลิตและการบริโภค ป้องกันและลดความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง โดยมี 2 แนวทางหลัก คือ 1) ทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลน และมีคุณภาพมาตรฐานในราคาที่เหมาะสมและประหยัดน้ำทุกภาคส่วน จำนวนครัวเรือนนอกเขตกรุงเทพมหานครสามารถเข้าถึงน้ำประปา และ 2) การจัดการน้ำภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างสมดุล รวมถึงการเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำ

3.5.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ตารางที่ 3.5 - 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ลำดับที่	แผนงานบูรณาการ	ปี 2564			
		พ.ร.บ.	งบประมาณหลัง โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย 64 (ต.ค.63 - มี.ค. 64)	ร้อยละ
รวมแผนงานบูรณาการทั้งสิ้น		250,742.3	250,742.3	71,452.4	28.5
1	พัฒนาผู้ประกอบการ เศรษฐกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดย่อม	1,210.0	1,210.0	604.0	49.9
2	เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	924.3	924.3	426.2	46.1
3	ป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	6,129.2	6,129.2	2,543.9	41.5
4	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	21,489.5	21,489.5	8,830.5	41.1
5	สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	6,774.9	6,774.9	2,534.4	37.4
6	รัฐบาลดิจิทัล	1,903.2	1,903.2	694.3	36.5
7	ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	578.0	578.0	210.3	36.4
8	พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	903.1	903.1	298.5	33.1
9	บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	65,548.7	65,548.7	19,157.6	29.2
10	พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	2,092.6	2,092.6	600.8	28.7
11	พัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	5,751.6	5,751.6	1,638.3	28.5
12	ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	9,563.3	9,563.3	2,640.5	27.6
13	พัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์	106,115.7	106,115.7	26,143.8	24.6
14	พัฒนาพื้นที่ระดับภาค	21,758.2	21,758.2	5,129.3	23.6

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กรมบัญชีกลาง

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการตามแผนการเบิกจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564 จำนวน 71,452.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.5 ซึ่งการเบิกจ่ายแผนงานบูรณาการส่วนใหญ่เบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากเป็นผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และมีผลการเบิกจ่ายสูงสุด 5 แผนงาน ตามตารางที่ 3.5-2

3.5.3 ข้อสังเกตกรณีการพิจารณาปี 2564

ฝ่ายบริหารควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความซ้ำซ้อนของภารกิจและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ แผนงานบูรณาการจะต้องมีเจ้าหลักให้ชัดเจนหรือมีเจ้าภาพ (Core Center) ทำหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลทั้งการบริหารแผนงานและการบริหารงบประมาณ ประสานงานเพื่อจัดการประชุมร่วม กำหนดเป้าหมายร่วมยุทธศาสตร์ แผนงานและผลผลิต (ความสำเร็จของภาพรวม) เพื่อให้เกิดการบูรณาการทั้งกระบวนการดำเนินงานและเป้าหมายผลลัพธ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดประเด็นการบูรณาการที่มีความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติโดยตรงและควรแสดงแหล่งที่มาของทรัพยากรของหน่วยงานในการดำเนินการกิจกรรมบูรณาการและควรกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการจัดแผนงานบูรณาการร่วมกัน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม และต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานและควรกำหนดภารกิจบูรณาการในระดับพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและ

เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณระดับพื้นที่ และใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า

ฝ่ายนิติบัญญัติควรตั้งคณะกรรมการเพื่อการติดตามผลการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานบูรณาการเป็นการเฉพาะรวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการงบประมาณแผนงานบูรณาการอย่างครบวงจรตั้งแต่การจัดทำงบประมาณเชิงบูรณาการ การบริหารงบประมาณเชิงบูรณาการและการติดตามประเมินผลงบประมาณเชิงบูรณาการ

ข้อสังเกต PBO

รัฐบาลมีนโยบายให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ แต่ปัญหาของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการรวมทั้ง การจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทาง มาประกอบการพิจารณาในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการ แต่ปัจจุบันการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนยังมีน้อยเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านระยะเวลา ขั้นตอนและวิธีการ กฎหมาย และการขาดความรู้ความเข้าใจ

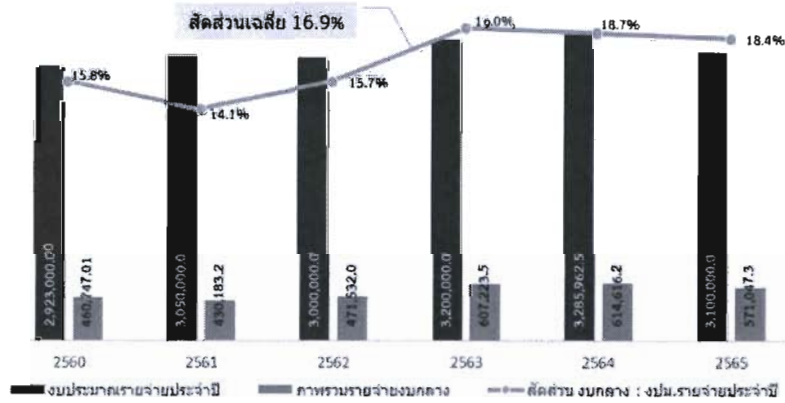
ดังนั้น การจัดทำงบประมาณแผนงานบูรณาการ ควรมีการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขต และเงื่อนไขของแผนงานบูรณาการให้ชัดเจนต้องมีการร่วมกันคิดร่วมกัน โดยกำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนว่าใครทำอะไร อย่างไร โดยให้หน่วยงานเจ้าภาพ มีอำนาจในการควบคุม กำกับดูแล และควรมีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนบูรณาการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน พร้อมจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการจัดทำแผนบูรณาการ เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถจัดทำแผนบูรณาการในแนวทางเดียวกัน ลดภารกิจที่ซ้ำซ้อนกัน และควรมีการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้ กรณีแผนงานบูรณาการที่ดำเนินการเกิดปัญหาความล่าช้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันชี้แจงปัญหาและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้อง ทันเวลา และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการงบประมาณการปรับระยะเวลาการในการจัดทำงบประมาณ โดยให้มีช่วงระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการมากขึ้น เป็นต้น

3.6 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง

3.6.1 แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ในช่วงปี 2560 - 2565

แผนภาพที่ 3.6 - 1 แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ในช่วงปี 2560 - 2565

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565

ในช่วงตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2565 สัดส่วนงบกลางต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี เฉลี่ยร้อยละ 16.9 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 19.0 เนื่องจากได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 จำนวน 88,452.6 ล้านบาท ในรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือเยียวยา และบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และปัญหาภัยพิบัติภัยแล้ง อุทกภัย รวมทั้งกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นอื่น ในขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 สัดส่วนงบกลางยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 อยู่ที่ร้อยละ 18.7 เนื่องจากรัฐบาลยังคงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นรายการค่าใช้จ่ายในการบรรเทา แก้ไขปัญหา และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 วงเงินจำนวน 40,325.6 ล้านบาท สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สัดส่วนงบกลางอยู่ที่ร้อยละ 18.4 โดยรายการที่สำคัญและปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ รายการเงินเบี้ยหวัดบำเหน็จ บำนาญ และรายการเงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ

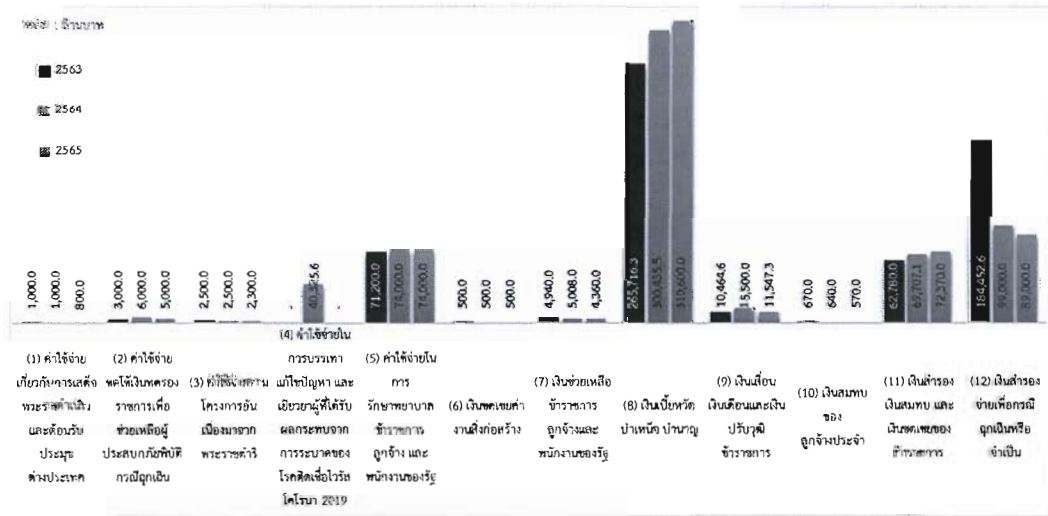
3.6.2 โครงสร้างของงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง จำแนกตามรายการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 งบกลางที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ มีทั้งหมด 11 รายการ โดยรายการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 310,600.0 ล้านบาท เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 89,000.0 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ จำนวน 74,000.0 ล้านบาท เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ จำนวน 72,370.0 ล้านบาท และเงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ จำนวน 11,547.3 ล้านบาท

แผนภาพที่ 3.6 - 2 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปี 2565 จำแนกตามรายการ

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565

2) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง จำแนกตามเหตุผลและความจำเป็น

งบประมาณรายจ่ายงบกลาง จำแนกตามเหตุผลและความจำเป็นที่ปรากฏในเอกสารงบประมาณ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงบประมาณ สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

(1) ค่าใช้จ่ายที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้ว และสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน แต่ยังไม่สามารถกำหนดจำนวนเป้าหมายได้ ทำให้ไม่สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายของแต่ละส่วนราชการ ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายตามสิทธิของบุคคลภาครัฐตามกฎหมายที่ทุกหน่วยงานใช้จ่าย ในรายการเดียวกัน ประกอบด้วย เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ เงินเดือนเงินเดือนและปฏิรูปข้าราชการ เงินสำรอง เงินสมทบและเงินชดเชยของข้าราชการ เงินสมทบของลูกจ้างประจำ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ

(2) ค่าใช้จ่ายที่ทราบวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานแต่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือใช้จ่ายงบประมาณ และไม่สามารถกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนของแต่ละหน่วยงานได้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ค่าใช้จ่ายในการบรรเทา แก้ไขปัญหา และเยียวยา ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 เงินชดเชยค่างานก่อสร้าง เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

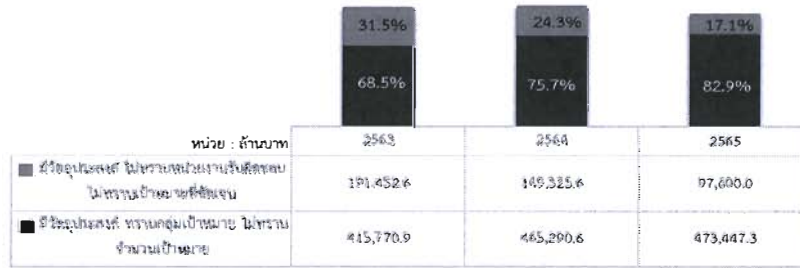
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ค่าใช้จ่ายในกลุ่ม 1) เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร มีวงเงิน 473,447.3 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 82.9 ของงบประมาณรายจ่ายงบกลางทั้งหมด รายการสำคัญ ๆ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในวงเงินสูง เช่น เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 310,600.0 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ จำนวน 74,000.0 ล้านบาท เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ 72,370.0 ล้านบาท เป็นต้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายกลุ่ม และ 2) มีวงเงิน 97,600.0 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 17.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายงบกลางทั้งหมด โดยรายการสำคัญ ๆ

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในวงเงินสูง เช่น เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น วงเงิน 89,000.0 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน วงเงิน 5,000.0 ล้านบาท เป็นต้น

แผนภาพที่ 3.6 - 3 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปี 2565 จำแนกตามตามเหตุผลและความจำเป็น

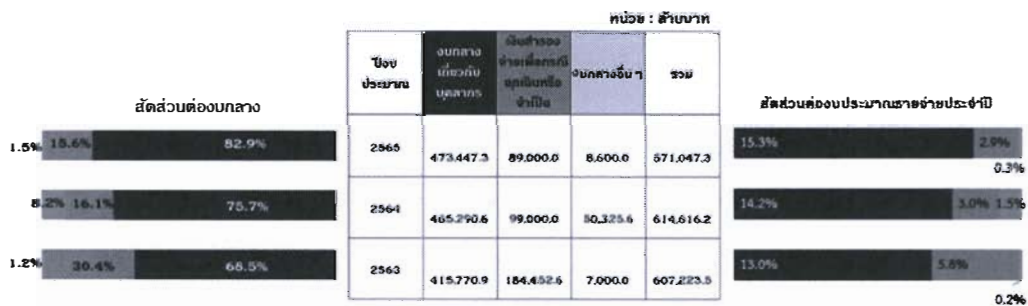

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

นอกจากนี้ หากจัดกลุ่มรายการงบกลาง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ พบว่า ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) งบประมาณรายจ่ายงบกลางส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐ มีสัดส่วนต่อวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 14.1 ในขณะที่สัดส่วนของรายจ่ายงบกลางซึ่งไม่รวมรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐ มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4.6

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แบ่งเป็น (1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ จำนวน 473,447.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 82.9 ของรายจ่ายงบกลางทั้งหมด หรือ ร้อยละ 15.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้ ในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 ต่อปี (2) เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 89,000.0 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 15.6 ของรายจ่ายงบกลางทั้งหมด หรือ ร้อยละ 2.9 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ (3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ วงเงิน 8,600.0 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 1.5 ของรายจ่ายงบกลางทั้งหมด หรือ ร้อยละ 0.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายการสำคัญ ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน วงเงิน 5,000.0 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ วงเงิน 2,300.0 ล้านบาท เป็นต้น

แผนภาพที่ 3.6 - 4 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปี 2565 จำแนกตามลักษณะการใช้จ่าย

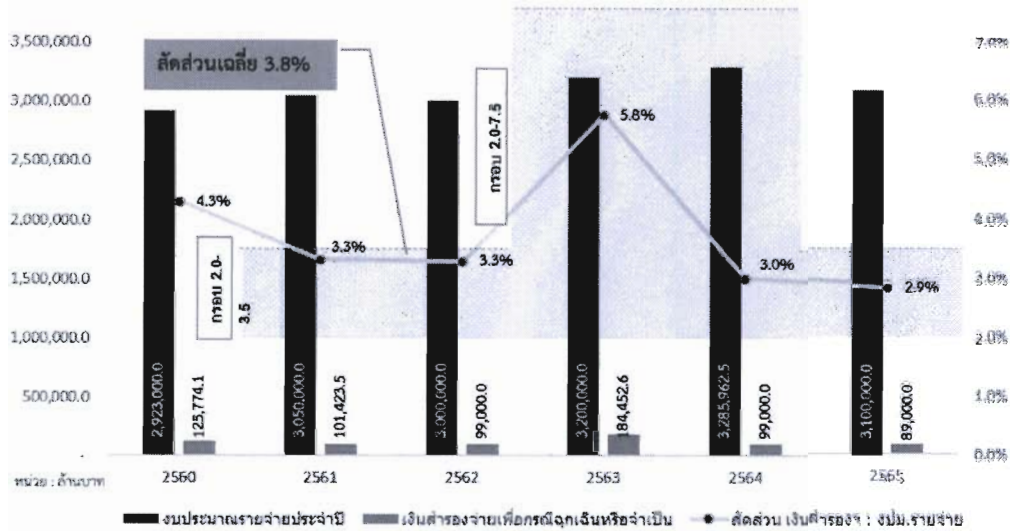

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2565 สัดส่วนของเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นต่อวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.8 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 5.8 เป็นผลมาจากการจัดทำพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 จำนวน 88,452.6 ล้านบาท ทำให้วงเงินเพิ่มขึ้นจากเดิมที่ได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 96,000.0 ล้านบาท เป็นจำนวน 184,452.6 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สัดส่วนดังกล่าวยังอยู่ในกรอบวงเงินตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนด ตั้งแต่ร้อยละ 2.0 - 7.5 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 2.9

แผนภาพที่ 3.6 - 5 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
 4. ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 3) และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563

ข้อสังเกต PBO

1. การจัดสรรงบประมาณ งบกลางรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร

ในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการที่เกี่ยวกับบุคลากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.6 ต่อปี ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณงบกลางที่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรบางรายการ ควรทบทวนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความจำเป็น โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องย้อนหลัง เช่น ผลการใช้จ่ายเงินที่เกิดขึ้นจริงย้อนหลังในแต่ละปี เป็นต้น เพื่อให้วงเงินงบกลางที่เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากรสูงจนเกินไป

2. การอนุมัติให้ใช้จ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เป็นงบประมาณที่จัดสรรโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรองไว้ในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ การเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง และภารกิจความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐ ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมาย และไม่สามารถปรับแผนการดำเนินงาน

ข้อสังเกต PBO

จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงาน และไม่สามารถใช้จากแหล่งเงินอื่นใดได้ อย่างไรก็ตามในอดีตที่ผ่านมา การใช้จ่ายงบกลาง หลายโครงการเป็นการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล หรือไม่ได้เป็นโครงการฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนอย่างแท้จริงและสามารถกำหนดแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามปกติได้ ทั้งนี้ กรณีที่หน่วยงานมีความจำเป็นต้องดำเนินการในด้านต่าง ๆ ควรพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีในลำดับแรกก่อน หากจำเป็นเร่งด่วนและมีงบประมาณไม่เพียงพอ จึงค่อยขออนุมัติใช้จ่ายจากงบกลาง เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างประหยัด และคุ้มค่า

3. การติดตามรายงานผล และการเปิดเผยข้อมูล

แม้ว่าพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีการรายงานการเงินประจำปี และรายงานการตรวจสอบไว้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการรายงานผลการใช้จ่ายและผลการดำเนินงานจากการใช้จ่ายจากงบกลาง ยังไม่สะท้อนถึงผลสำเร็จ ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยเฉพาะการนำเสนอรายงานต่อฝ่ายนิติบัญญัติในกระบวนการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปียังขาดรายละเอียดในเชิงลึก ทำให้การใช้จ่ายงบกลางยากต่อการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า และโปร่งใส

ดังนั้น ควรมีระบบติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญ ๆ โดยเฉพาะโครงการที่เป็นนโยบายรัฐบาล โดยแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จ ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใส เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศโดยรวมสูงสุด รวมทั้ง นำเสนอรายงานการใช้จ่ายงบกลางต่อฝ่ายนิติบัญญัติในกระบวนการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

3.7 งบประมาณรายจ่ายสำหรับรัฐวิสาหกิจ

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในช่วง 6 เดือน (ตุลาคม 2563 - มีนาคม 2564) ในภาพรวมรัฐวิสาหกิจไทยสามารถนำส่งส่วนของกำไรหรือเงินรายได้อื่นเข้าคลังเป็นรายได้แผ่นดิน จำนวน 45,896.2 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการสะสม จำนวน 35,077.4 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 56.7 ของเป้าหมายครึ่งปีงบประมาณ 2564 เนื่องจากรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ อาทิ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีกำไรสุทธิปี 2563 ลดลง และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีกำไรสุทธิครึ่งปีลดลง¹ ส่งผลให้เงินนำส่งรายได้แผ่นดินในช่วงครึ่งปีแรกต่ำกว่าประมาณการ อีกทั้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขาดทุนสุทธิครึ่งปี 2563 จากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จึงทำให้ไม่มีการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินระหว่างกาล (ตามตารางที่ 3.7 - 1)

¹ รัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ต้องนำส่งรายได้ปี 2563 มีกำไรสุทธิปี 2563 ลดลง ได้แก่ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และรัฐวิสาหกิจที่ต้องนำส่งรายได้ระหว่างกาลปี 2563 มีกำไรสุทธิครึ่งปีลดลง ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง นครการอมลัน นครการอาคารสงเคราะห์ และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

ตารางที่ 3.7 - 1 เงินนำส่งรายได้แผ่นดินสะสมของรัฐวิสาหกิจ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ - มีนาคม 2564

หน่วย: ล้านบาท

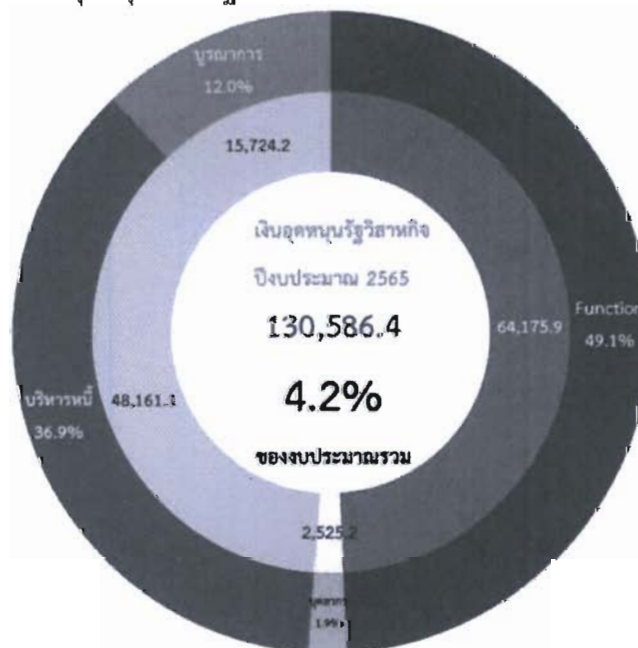
เงินนำส่งรายได้แผ่นดินปีงบประมาณ 2564	ต.ค. 63	พ.ย. 63	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	รวม 6 เดือน
ประมาณการ	34,145.2	3,460.2	13,303.7	4,719.6	13,902.6	11,442.3	80,973.6
นำส่งจริง	18,520.4	4,157.5	7,967.8	4,088.7	6,497.3	4,664.4	45,896.2
นำส่งจริง สูง (ต่ำ) กว่าประมาณการ	-15,624.8	697.3	-5,335.9	-630.9	-7,405.3	-6,777.9	-35,077.4

ที่มา: รายงานการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินของรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)

ทั้งนี้ เงินที่นำส่งคลังของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 45,896.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.9 ของเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 153,692.3 ล้านบาท โดยเมื่อนำส่วนของกำไรหรือเงินรายได้อื่นเข้าคลังเป็นรายได้แผ่นดินหักด้วยเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจ พบว่า เงินรายได้ที่นำส่งคลังครึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่ำกว่าเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลจ่าย จำนวน 107,796.1 ล้านบาท ดังนั้นจากผลการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินที่ต่ำกว่าประมาณการและยังคงมีส่วนต่างของตุลรายได้ค่อนข้างสูงนี้อาจส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณของรัฐบาลที่ต้องจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่ออุดหนุนรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐบาลได้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนแก่รัฐวิสาหกิจ จำนวน 24 แห่งรวมเป็นเงินอุดหนุนจำนวนทั้งสิ้น 130,586.4 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณที่ผ่านมา 23,105.9 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 15.0 โดยเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.2 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี (แผนภาพที่ 3.7 - 1) โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นหน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมากที่สุด 70,466.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.0 ของเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจทั้งหมด

แผนภาพที่ 3.7 - 1 เงินอุดหนุนให้แก่รัฐวิสาหกิจ ปีงบประมาณ 2565 จำแนกตามกลุ่มงบประมาณ

ที่มา: ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ตารางที่ 3.7 - 2 เงินอุดหนุนให้แก่รัฐวิสาหกิจ จำแนกตามกลุ่มงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วย: ล้านบาท

อันดับ	รัฐวิสาหกิจที่ได้รับเงินอุดหนุน ประจำปีงบประมาณ 2565	รายจ่ายของหน่วยงาน	รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ	แผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการ	รวม	ร้อยละ
1	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	42,679.9		27,786.5		70,466.4	54.0
2	การรถไฟแห่งประเทศไทย	2,334.4	313.3	10,232.9	5,502.9	18,383.5	14.1
3	การรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย			7,896.6	5,154.4	13,051.0	10.0
4	บริษัทประกันสินเชื่อสหกรณ์ขนาดย่อม	5,418.9				5,418.9	4.2
5	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	1,966.4		2,181.7		4,148.2	3.2
6	ธนาคารออมสิน	4,059.4				4,059.4	3.1
7	การประปาส่วนภูมิภาค	65.2			2,909.7	2,975.0	2.3
8	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	764.3	956.2		1,164.1	2,884.6	2.2
9	บริษัทบริหารสินทรัพย์ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด	2,000.0				2,000.0	1.5
10	การกีฬาแห่งประเทศไทย	1,115.3	280.6		205.8	1,601.7	1.2
11	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	1,325.9	103.6			1,429.5	1.1
12	การเคหะแห่งชาติ	814.1		63.3		877.4	0.7
13	องค์การจัดการน้ำเสีย	37.3	60.7		657.9	755.9	0.6
14	องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย	528.1	181.9			710.0	0.5
15	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	108.8	432.7		76.3	617.8	0.5
16	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	546.5				546.5	0.4
17	สถาบันการบินพลเรือน	72.5	86.8			159.3	0.1
18	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	132.4	26.1			158.5	0.1
19	องค์การสวนพฤกษศาสตร์	67.7	66.3			134.0	0.1
20	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	67.6				67.6	0.05
21	การยางแห่งประเทศไทย	65.8				65.8	0.05
22	การประปานครหลวง				41.9	41.9	0.03
23	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	5.6	16.9			22.5	0.02
24	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย				11.3	11.3	0.01
	รวม	64,175.9	2,525.2	48,161.1	15,724.2	130,586.4	100.00
	ร้อยละ	49.1	1.9	36.9	12.0	100.0	

ที่มา: ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากตารางที่ 3.7 - 2 เมื่อจำแนกงบประมาณที่อุดหนุนให้แก่รัฐวิสาหกิจ ในลักษณะกลุ่มงบประมาณ จะเห็นว่าเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้มีการจัดสรรตามเหตุผลและความจำเป็น ออกเป็น 4 ลักษณะ ตามลำดับดังนี้

1) จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจ (Function) ภายใต้แผนงานพื้นฐานและแผนงานยุทธศาสตร์ จำนวน 21 แห่ง รวมเป็นเงิน 64,175.9 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 49.1 ของเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจ

2) จัดสรรภายใต้ “แผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ” เป็นเงินอุดหนุนให้แก่รัฐวิสาหกิจที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนอย่างต่อเนื่อง และรัฐวิสาหกิจที่ต้องดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลซึ่งจำเป็นต้องกู้เงินมาดำเนินการ รวมถึงการตั้งงบประมาณเพื่อชดเชยภาระคงค้างให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมเป็นเงิน 48,161.1 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36.9 โดยเงินอุดหนุนในส่วนนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เงินอุดหนุนแก่รัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลต้องรับภาระหนี้ ประกอบด้วย 1) รัฐวิสาหกิจ “ด้านการให้บริการสังคม” ที่ยังคงมีผลการดำเนินงานขาดทุนต่อเนื่อง ซึ่งเงินอุดหนุนในส่วนนี้จัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจ 2 แห่ง ได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย จำนวน 10,232.9 ล้านบาท และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำนวน 2,181.7 ล้านบาท และ 2) รัฐวิสาหกิจที่ต้องกู้เงินมาเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนตามนโยบายรัฐบาลทั้งของการรถไฟแห่งประเทศไทย การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) และการเคหะแห่งชาติ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รฟม. ได้รับเงินอุดหนุนในส่วนนี้ จำนวน 7,896.6 ล้านบาท และการเคหะแห่งชาติ ได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 63.3 ล้านบาท

ทั้งนี้ ข้อมูลล่าสุด ณ สิ้นเดือนกุมภาพันธ์ 2564 รัฐวิสาหกิจมีหนี้ที่นับเป็นหนี้สาธารณะรวมทั้งสิ้น 1,368,077.3 ล้านบาท ประกอบด้วย

- หนี้รัฐวิสาหกิจ (รัฐบาลค้ำประกันและไม่ค้ำประกัน) จำนวน 801,717.9 ล้านบาท โดยรัฐวิสาหกิจที่มีหนี้เกิน 1 แสนล้านบาท และรัฐบาลค้ำประกันมี 2 แห่ง ได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย 187,917.6 ล้านบาท และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ 119,060.0 ล้านบาท และหนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน เช่น ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 112,270.0 ล้านบาท และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 101,460.6 ล้านบาท เป็นต้น

- หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) ซึ่งหมายถึงรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันสินเชื่อ จำนวน 285,357.3 ล้านบาท ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 240,289.1 ล้านบาท ธนาคารอาคารสงเคราะห์ 24,000.0 ล้านบาท ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย 21,000.0 ล้านบาท และธนาคารทหารไทย (หนี้ต่างประเทศ) 68.1 ล้านบาท²

- หนี้ที่รัฐบาลกู้มาแล้วให้เงินรัฐวิสาหกิจกู้ต่อ จำนวน 281,002.1 ล้านบาท ซึ่งหนี้ดังกล่าวนี้แยกรายงานออกมาต่างหากจากหนี้ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ โดยเป็นการให้กู้ต่อแก่การรถไฟแห่งประเทศไทย 138,634.1 ล้านบาท การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย 129,813.1 ล้านบาท บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) 12,408.9 ล้านบาท และไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 146.0 ล้านบาท

ดังนั้น เมื่อรวมหนี้รัฐวิสาหกิจในจำนวนนี้ด้วย จะพบว่า หนี้รัฐวิสาหกิจทั้งหมดในปัจจุบันที่เป็นภาระทางการคลังของรัฐบาล รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,368,077.3 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนร้อยละ 16.2 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้างทั้งหมดจำนวน 8,421,958.3 ล้านบาท

ส่วนที่ 2 การชดเชยการสูญเสียรายได้ให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) จากการค้าเงินกิจกรรม โครงการ มาตรการกึ่งการคลังของรัฐบาล สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ยังคงเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดถึง 70,466.4 ล้านบาท

² เป็นหนี้เดิมของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ได้ควมรวมกับธนาคารทหารไทย จำกัด และกระทรวงการคลังยังมีภาระค้ำประกันหนี้บางส่วนอยู่ ดังนั้น จึงยังคงรวมภาระหนี้ในส่วนที่กระทรวงการคลังค้ำประกันไว้

โดยเงินที่ได้รับจัดสรรจำนวนดังกล่าวนี้ร้อยละ 39.4 หรือจำนวน 27,786.5 ล้านบาท เป็นเงินเพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

3) จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่รัฐวิสาหกิจที่สนับสนุนการดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการเป็นเงิน 15,724.2 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 12.0 โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้สูงสุดถึง 5,502.9 ล้านบาท รองลงมาเป็นการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย จำนวน 5,154.4 ล้านบาท และการประปาส่วนภูมิภาค 2,909.7 ล้านบาท

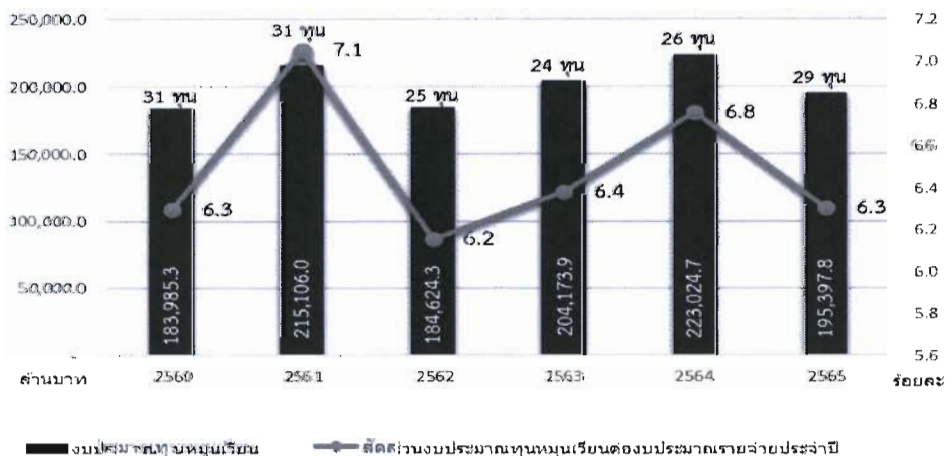
4) จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนที่เป็น “รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ” เป็นเงิน 2,525.2 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 (โดยในจำนวนนี้เป็นรายจ่ายบุคลากรของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งเดียวถึงจำนวน 956.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนร้อยละ 37.9 ของรายจ่ายบุคลากรทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ) สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากรของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 11 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีข้อถกเถียงกันว่าตามหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ควรจะเป็น “องค์กรมหาชน” มากกว่าเป็น “รัฐวิสาหกิจ” เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรสวนสัตว์แห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งประเทศไทย สถาบันการบินพลเรือน องค์กรสวนพฤกษศาสตร์ องค์กรพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์กรจัดการน้ำเสีย องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกร และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2550 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ไปทบทวนเพื่อปรับสถานภาพให้สอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐต่อไป

3.8 งบประมาณทุนหมุนเวียน

3.8.1 ภาพรวมงบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทุนหมุนเวียนได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 29 ทุน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 195,397.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 27,626.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.4

แผนภาพที่ 3.8 - 1 ภาพรวมงบประมาณทุนหมุนเวียน 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565)

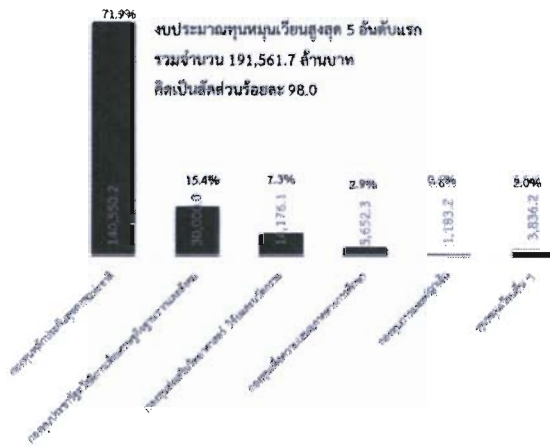
ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564

2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ทุนหมุนเวียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 140,550.2 ล้านบาท (ร้อยละ 71.9) กองทุนพระราชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม จำนวน 30,000.0 ล้านบาท (ร้อยละ 15.4) กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 14,176.1 ล้านบาท (ร้อยละ 7.3) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จำนวน 5,652.3 ล้านบาท (ร้อยละ 2.9) และกองทุนการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 1,183.2 ล้านบาท (ร้อยละ 0.6) รวมงบประมาณทุนหมุนเวียน 5 อันดับ จำนวนทั้งสิ้น 191,561.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.0 ของงบประมาณทุนหมุนเวียนทั้งหมด

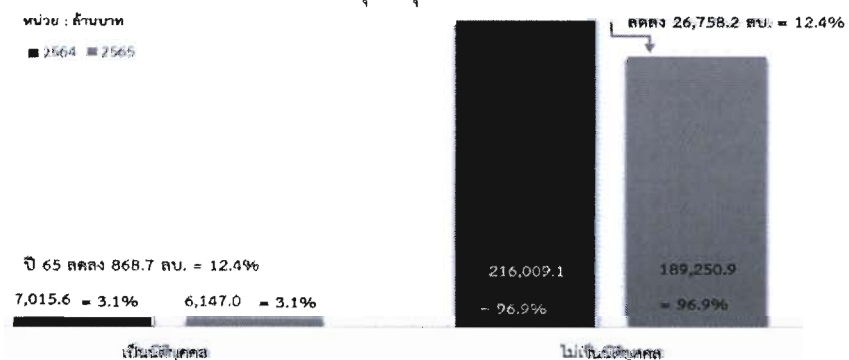
แผนภาพที่ 3.8 - 2 ภาพรวมงบประมาณทุนหมุนเวียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา: ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

งบประมาณทุนหมุนเวียนตามประเภทหน่วยรับงบประมาณ ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล (5 ทุน ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนยุติธรรม และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) รวมจำนวน 6,147.0 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 3.1 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 868.7 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 12.4 และ ทุนหมุนเวียนที่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล (24 ทุน) รวมจำนวน 189,250.9 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96.9 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 26,758.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.4

แผนภาพที่ 3.8 - 3 งบประมาณทุนหมุนเวียนตามประเภทหน่วยรับงบประมาณ

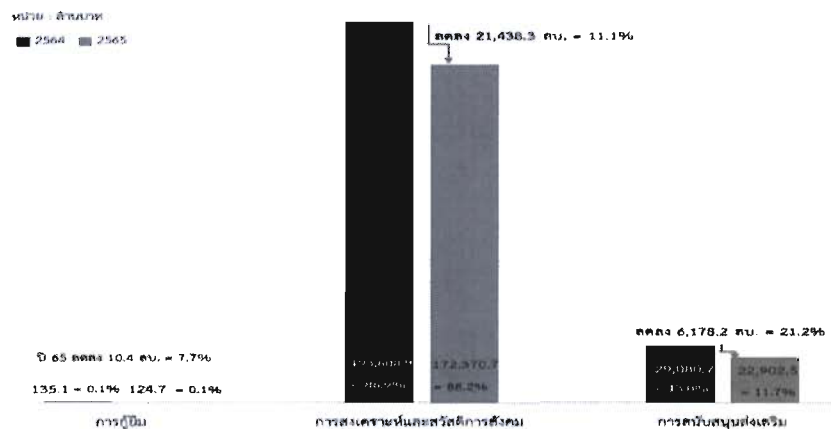
ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

งบประมาณหมุนเวียนตามประเภทหมุนเวียน หมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ มีเพียง 3 ประเภท ได้แก่ หมุนเวียนเพื่อการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด จำนวน 172,370.7 ล้านบาท (ร้อยละ 88.2) หมุนเวียนที่สำคัญ เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 140,550.2 ล้านบาท กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม จำนวน 30,000.0 ล้านบาท กองทุนการแพทย์ฉุกเฉิน 1,183.2 ล้านบาท เป็นต้น รองลงมาเป็นหมุนเวียนเพื่อการสนับสนุนส่งเสริม จำนวน 22,902.5 ล้านบาท (ร้อยละ 11.7) เช่น กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 14,176.1 ล้านบาท กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จำนวน 5,652.3 ล้านบาท กองทุนจัดรูปที่ดิน 935.0 ล้านบาท เป็นต้น และหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม จำนวน 124.7 ล้านบาท (ร้อยละ 0.1) เป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

แผนภาพที่ 3.8 - 4 งบประมาณหมุนเวียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
จำแนกตามประเภทหมุนเวียน

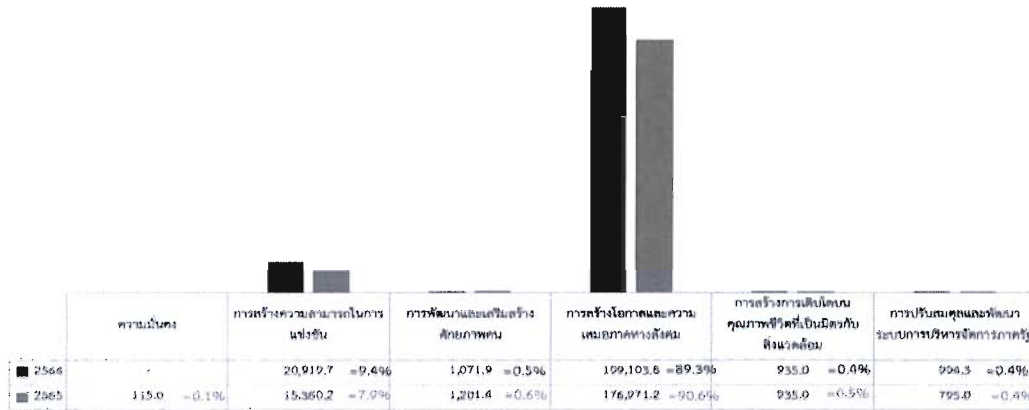

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
- ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

งบประมาณจำแนกตามยุทธศาสตร์ชาติ พบว่า งบประมาณของหมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีหมุนเวียนภายใต้ยุทธศาสตร์ จำนวน 12 ทุน รวมงบประมาณทั้งสิ้น 176,971.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.6 ลดลงจากปีที่แล้ว จำนวน 22,132.5 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.1 โดยหมุนเวียนที่สำคัญ ๆ เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นต้น รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จำนวน 6 ทุน รวมงบประมาณทั้งสิ้น 15,380.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.9 ลดลงจากปีที่แล้ว จำนวน 5,589.5 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 26.7 หมุนเวียนที่สำคัญ ๆ เช่น กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

แผนภาพที่ 3.8 - 5 งบประมาณทุนหมุนเวียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามยุทธศาสตร์ชาติ
หน่วย : ล้านบาท

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

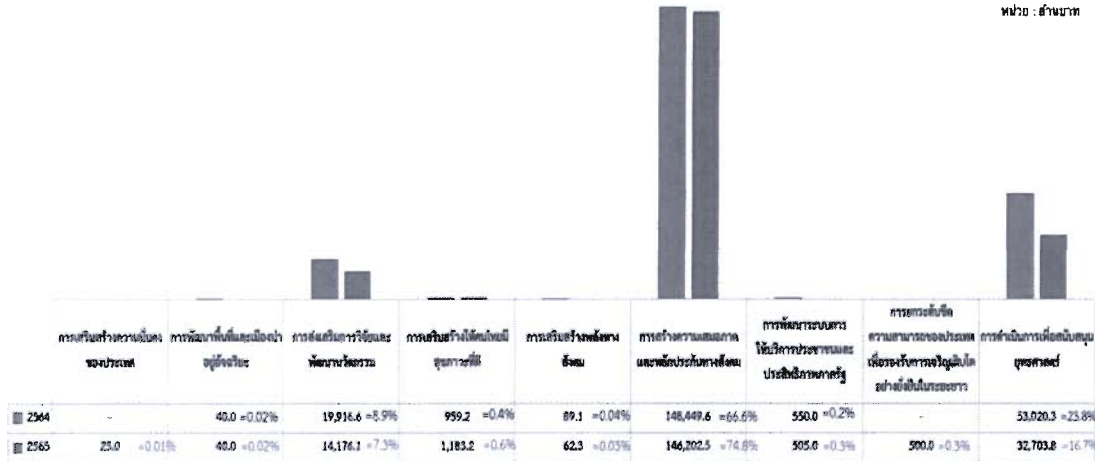
งบประมาณจำแนกตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 – 2565 พบว่า งบประมาณของทุนหมุนเวียนสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 6 แผน ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้แผนแม่บทการสร้างความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม งบประมาณทั้งสิ้น 146,202.5 ล้านบาท (ร้อยละ 74.8) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 2,247.1 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 1.5 มีทุนหมุนเวียน ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา รองลงมา คือ แผนแม่บทการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม) งบประมาณทั้งสิ้น 14,176.1 ล้านบาท (ร้อยละ 7.3) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 5,740.6 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 28.8

นอกจากนี้ ปี 2565 มีทุนหมุนเวียนภายใต้แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 จำนวน 1 แผน คือ แผนแม่บทเฉพาะกิจการยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) มีทุนหมุนเวียน จำนวน 1 ทุน (กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร) งบประมาณจำนวน 500.00 ล้านบาท

สำหรับทุนหมุนเวียนภายใต้แผนงานพื้นฐานหรือแผนงานยุทธศาสตร์ซึ่งดำเนินการเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ มี จำนวน 20 ทุน งบประมาณทั้งสิ้น 32,703.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.7 ทุนหมุนเวียนที่สำคัญ เช่น กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม กองทุนจัดรูปที่ดิน กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

แผนภาพที่ 3.8 - 6 งบประมาณหมุนเวียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามแผนแม่บทฯ

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

3.8.2 งบการเงินของทุนหมุนเวียน

ข้อมูลฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน (ข้อมูลเบื้องต้น) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2563 จากกรมบัญชีกลาง จำนวน 115 ทุน ดังนี้

1) ภาพรวมงบการเงินของทุนหมุนเวียน 115 ทุน

ภาพรวมฐานะการเงินของทุนหมุนเวียน ทั้งหมด 115 ทุน ในปี 2563 มีสินทรัพย์สุทธิ รวมทั้งสิ้น 2,746,862.6 ล้านบาท เป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง จำนวน 1,458,342.0 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 จำนวน 13,426.0 ลดลงร้อยละ 0.9 โดยทุนหมุนเวียนที่สินทรัพย์สภาพคล่องลดลงจำนวนมาก เช่น กองทุนประกันสังคม ลดลง จำนวน 27,118.1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ลดลง จำนวน 12,852.1 ล้านบาท กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ลดลง จำนวน 4,957.4 ล้านบาท กองทุนเงินทดแทน ลดลง จำนวน 4,709.3 ล้านบาท เป็นต้น

ตารางที่ 3.8 - 1 ภาพรวมงบการเงินของทุนหมุนเวียน 115 ทุน

ปีงบประมาณ	ฐานะการเงิน		ผลการดำเนินงาน		
	สินทรัพย์สุทธิ	สินทรัพย์สภาพคล่อง	รายได้	ค่าใช้จ่าย	รายได้สูง/(ต่ำ) ค่าใช้จ่าย
2560	2,492,708.4	2,986,756.6	593,208.1	456,865.1	136,343.0
2561	2,663,859.8	1,525,652.7	684,503.9	567,411.9	117,092.0
2562	2,761,308.7	1,471,768.0	630,683.9	526,170.1	104,513.8
2563	2,746,862.6	1,458,342.0	666,838.0	651,075.6	15,762.4
ผลต่าง	-14,446.0	-13,426.0	36,154.1	124,905.5	-88,751.4
2562-2563	-0.01	-0.01	5.7%	23.7%	-0.8

ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

สำหรับผลการดำเนินงาน ซึ่งพิจารณารายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย พบว่าในปี 2563 โดยรวมทุนหมุนเวียน ทั้ง 115 ทุน มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น 15,762.4 ล้านบาท โดยทุนหมุนเวียนที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จำนวน 23,760.2 ล้านบาท กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ จำนวน 12,673.1 ล้านบาท กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 10,849.8 ล้านบาท กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 7,317.6 ล้านบาท เป็นต้น

2) งบการเงินของทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ภาพรวมฐานะการเงินของทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่าในปี 2563 มีสินทรัพย์สุทธิ รวมทั้งสิ้น 231,390.8 ล้านบาท เป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง จำนวน 50,730.3 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 จำนวน 18,521.0 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 26.7 โดยทุนหมุนเวียนที่สินทรัพย์สภาพคล่องลดลงจำนวนมาก เช่น กองทุนประกันสังคม ลดลง จำนวน 27,118.1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ลดลง จำนวน 12,852.1 ล้านบาท กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติลดลง จำนวน 4,957.4 ล้านบาท กองทุนเงินทดแทนลดลง จำนวน 4,709.3 ล้านบาท เป็นต้น

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงาน โดยพิจารณารายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย พบว่า ในปี 2563 โดยรวมทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น 6,803.7 ล้านบาท โดยทุนหมุนเวียนที่มี รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน 12,485.7 ล้านบาท กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน 1,944.5 ล้านบาท กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1,235.2 ล้านบาท เป็นต้น

ตารางที่ 3.8 - 2 ฐานะการเงินของทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	ฐานะการเงิน		ผลการดำเนินงาน		
	สินทรัพย์สุทธิ	สินทรัพย์สภาพคล่อง	รายได้	ค่าใช้จ่าย	รายได้สูง/(ต่ำ) ค่าใช้จ่าย
2560	218,101.0	55,580.3	158,133.4	148,723.4	9,410.0
2561	257,274.3	89,302.0	206,469.3	198,938.5	7,530.8
2562	240,406.2	69,251.3	161,118.2	171,735.8	-10,617.6
2563	231,390.8	50,730.3	182,545.3	187,761.5	-5,216.2
ผลต่าง	-9,015.4	-18,521.0	21,427.2	16,025.8	5,401.4
2562-2563	-3.8%	-26.7%	13.3%	9.3%	50.9%

ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ทั้งนี้ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี 2563 ของทุนหมุนเวียน ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 รวมทั้งสิ้น 204,173.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของวงเงินงบประมาณทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีผลการเบิกจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงไตรมาสที่ 2 (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564) รวมทั้งสิ้น 153,664.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68.9 ของวงเงินงบประมาณทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรร

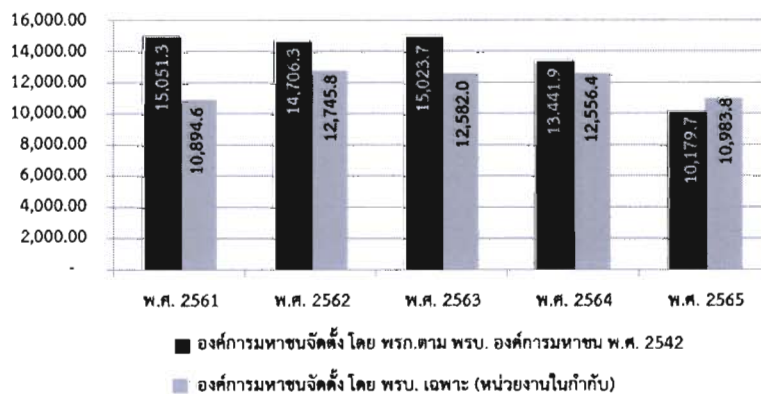

3.9 งบประมาณรายจ่ายขององค์การมหาชน

3.9.1 งบประมาณขององค์การมหาชน

จากสถิติงบประมาณย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) พบว่า องค์การมหาชนได้รับเงินอุดหนุนรวมทั้งสิ้นจำนวน 128,165.5 ล้านบาท สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 องค์การมหาชนได้รับจัดสรรงบประมาณ เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป รวม 59 แห่ง จำนวน 21,163.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.7 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 4,834.8 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 18.6 โดยจำแนกตามประเภทการจัดตั้งหน่วยงาน พบว่า องค์การจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 35 แห่ง เป็นเงิน 10,179.7 ล้านบาท โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุดจำนวน 1,304.2 ล้านบาท และองค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับไม่นับรวมมหาวิทยาลัย) ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 24 แห่ง เป็นเงิน 10,983.8 ล้านบาท โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุดจำนวน 4,967.0 ล้านบาท

แผนภาพที่ 3.9 - 1 งบประมาณขององค์การมหาชน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หากจำแนกรายหน่วยงานแล้ว องค์การมหาชนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สูงสุด คือ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุดจำนวน 4,967.0 ล้านบาท ขณะที่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ได้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุดจำนวน 16.7 ล้านบาท

3.9.2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณ และฐานะการเงินขององค์การมหาชน

องค์การมหาชนรับงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อให้มีอิสระในการบริหารและใช้จ่ายงบประมาณ โดยผลการเบิกจ่ายงบประมาณที่ปรากฏในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) กระทรวงการคลัง จึงเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณทั้งจำนวนที่ได้รับจัดสรร คือ ร้อยละ 100 ซึ่งไม่สามารถติดตาม และเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณได้ตลอดเวลาเช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้ ดังนั้น ข้อมูลในการติดตามประเมินผล การควบคุม การบริหารจัดการงบประมาณ และวางแผนการจัดสรรงบประมาณในปีถัดไป คือ รายงานงบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณปีก่อน โดยรายงานการเงินปีล่าสุด คือ

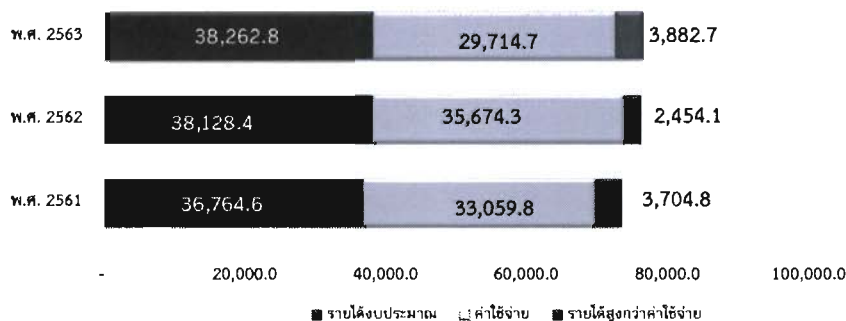

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยสืบค้นจากระบบรายงานการเงินรวมภาครัฐ (Consolidated Financial Statement Program : CFS) พบ ข้อมูลงบการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ขององค์การมหาชน จำนวน 48 หน่วยงาน

1) ผลการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

จากการรายงานผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์การมหาชน จำนวน 48 หน่วยงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563 พบว่า องค์การมหาชนมีรายได้จากงบประมาณและรายได้นอก งบประมาณหรือรายได้จากการดำเนินงาน รวม 38,262.8 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายรวม 29,714.7 ล้านบาท ส่งผลให้มีเงินงบประมาณเหลือจ่าย จำนวน 3,882.7 ล้านบาท โดยเงินงบประมาณเหลือจ่ายดังกล่าวกฎหมายกำหนดให้องค์การมหาชนสามารถเก็บไว้ที่หน่วยงานโดยไม่ต้องนำส่งคืนคลัง ดังนั้น องค์การมหาชนจึงมีเงินงบประมาณเหลือจ่ายคงเหลือสะสมอยู่ในรูปของ เงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินลงทุนระยะสั้น และเงินลงทุนระยะยาว หลังหักภาระหนี้สินทั้งสิ้น ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 คงเหลือ จำนวน 31,322.7 ล้านบาท ส่งผลให้องค์การมหาชนมีสภาพคล่องในการดำเนินงาน และสามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว แต่เงินฝากและเงินลงทุนเหล่านี้ถือเป็นเงินงบประมาณหากนำมา สะสมไว้โดยไม่มีแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน อาจเสียโอกาสในการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และหากนำเงินฝากและเงินลงทุนเหล่านี้มาใช้ในการดำเนินงานแทนการขอรับจัดสรรงบประมาณ จะเป็นการลดภาระงบประมาณได้เป็นจำนวนมาก

แผนภาพที่ 3.9 - 2 รายงานผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์การมหาชน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561-2563

ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561-2563 จากระบบรายงานการเงินรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ: CFS

2) ฐานะการเงินและการสทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563

เมื่อศึกษารายละเอียดจากงบแสดงฐานะการเงินขององค์การมหาชน ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 พบว่า องค์การมหาชนมีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง ประกอบด้วย เงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสด รวมถึง เงินลงทุนระยะสั้น (เงินฝากประจำไม่เกิน 6 เดือน) และเงินลงทุนระยะยาว (เงินฝากประจำเกิน 6 เดือน) รวมจำนวน 44,385.8 ล้านบาท และมีหนี้สินรวม 13,063.1 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่ามีฐานะการเงินคงเหลือ สูง จำนวน 31,322.7 ล้านบาท โดยเงินจำนวนดังกล่าวเกิดจากเงินงบประมาณเหลือจ่ายที่สะสมไว้ รวมกับ เงินรายได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานเอง

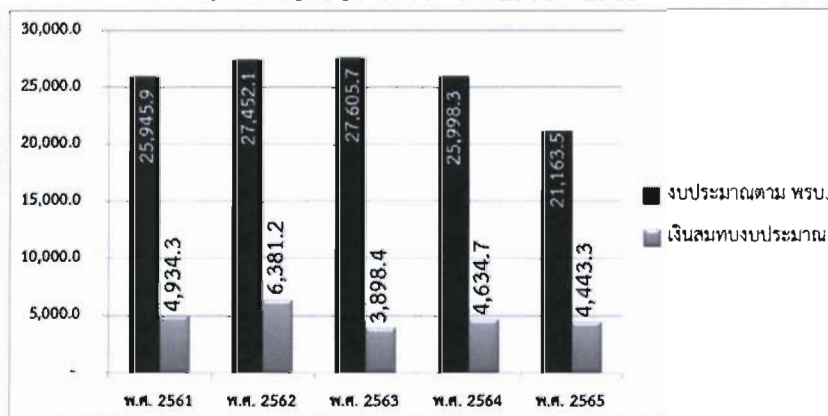

3.9.3 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี

จากข้อมูลเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 รายงานสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 พบว่า องค์การมหาชนได้นำเงินนอกงบประมาณมาสมทบประมาณรายจ่ายประจำปีรวมทั้งสิ้น จำนวน 24,291.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.0 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 (128,165.5 ล้านบาท)

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 องค์การมหาชนได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 21,163.5 ล้านบาท นำเงินนอกงบประมาณมาสมทบเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 4,443.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยองค์การมหาชน 5 อันดับแรกที่สมทบเงินงบประมาณสูงสุด คือ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานพัฒนาฟิงคนคร (องค์การมหาชน) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สมทบงบประมาณสูงสุดจำนวน 1,300.0 ล้านบาท 1,126.8 ล้านบาท 619.9 ล้านบาท 293.9 ล้านบาท และ 208.0 ล้านบาท ตามลำดับ

แผนภาพที่ 3.9 - 3 งบประมาณและการสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564
 2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
 3. เงินสมทบงบประมาณ พ.ศ. 2561 จากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 รายงานสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
 4. เงินสมทบงบประมาณ พ.ศ. 2562 จากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 รายงานสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
 5. เงินสมทบงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565 จากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 รายงานสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ข้อสังเกต PBO

1. การขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำเป็นต้องคำนึงถึงภาระงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายและแผนการดำเนินงานขององค์การมหาชนให้สอดคล้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งหากขอรับจัดสรรงบประมาณสูงเกินไปอาจส่งผลให้รัฐเสียโอกาสในการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับโครงการอื่น ๆ หรือหากขอรับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพออาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการให้บริการสาธารณะขององค์การมหาชนต่อประชาชน

ข้อสังเกต PBO

2. องค์การมหาชนที่มีฐานะการเงินคงเหลือสูงอาจไม่ขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดย “นำสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องหลังหักหนี้สิน” มาใช้ในการดำเนินงานแทนการขอรับจัดสรรงบประมาณ หรือใช้สมทบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี”

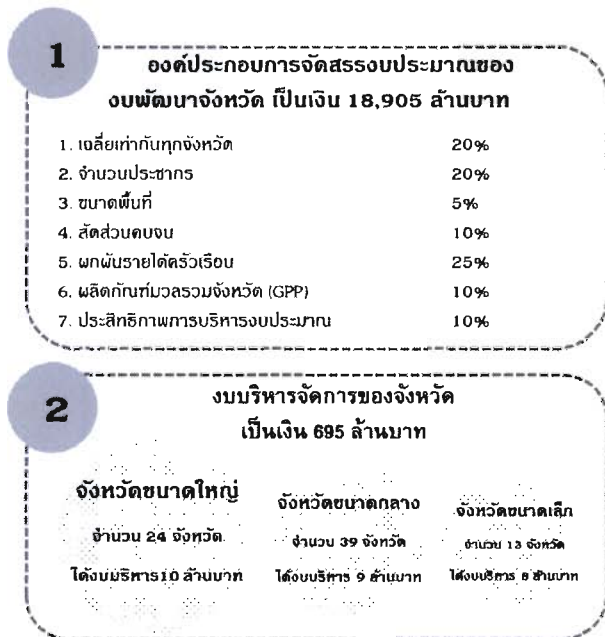
3.10 จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

3.10.1 กรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

การจัดทำงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้เห็นชอบกรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) เสนอสำหรับงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เดิมกำหนดกรอบวงเงินไว้ จำนวน 28,000 ล้านบาท แบ่งเป็นงบประมาณจังหวัดร้อยละ 70 และงบประมาณกลุ่มจังหวัดร้อยละ 30 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณแต่ละส่วน ดังนี้

1) หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของจังหวัด สัดส่วนร้อยละ 70 กรอบวงเงินงบประมาณ 19,600 ล้านบาท ประกอบด้วย งบพัฒนาจังหวัด 18,905 ล้านบาท และงบบริหารจัดการของจังหวัด 695 ล้านบาท โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรดังแสดงในแผนภาพที่ 3.10 - 1

แผนภาพที่ 3.10 - 1 หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้จังหวัด 76 จังหวัด

ที่มา: การประชุมร่วม ก.บ.ภ.- ก.น.จ. ครั้งที่ 1/2563 22 พฤษภาคม 2563

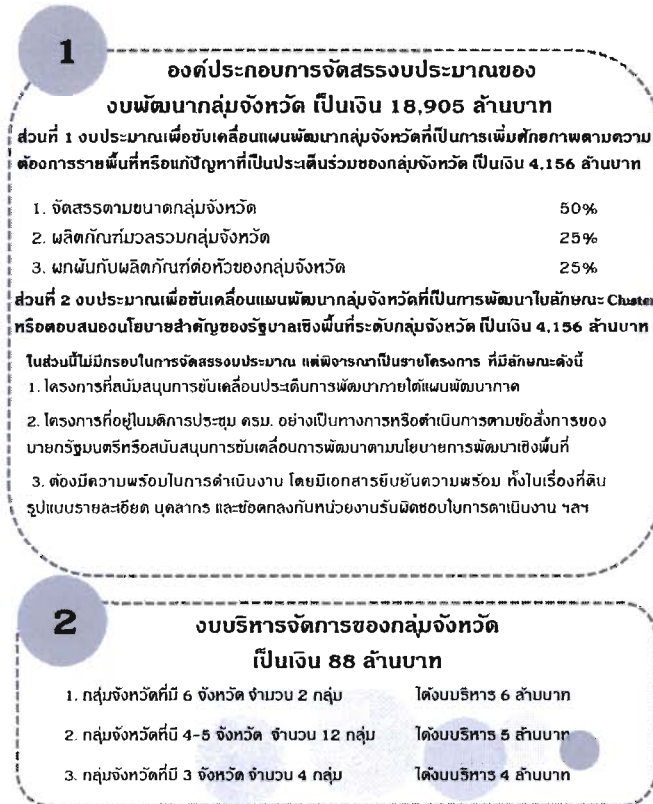
หมายเหตุ: (1) การแบ่งขนาดจังหวัดมี 3 องค์ประกอบและน้ำหนักในการพิจารณา ดังนี้ จำนวนอำเภอในจังหวัด (ร้อยละ 40) จำนวนประชากรในจังหวัด (ร้อยละ 30) และขนาดพื้นที่ของจังหวัด (ร้อยละ 30)

(2) ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณพิจารณาจาก ผลเบิกจ่าย ร้อยละ 50 ผลการท่อนี้ผูกพัน ร้อยละ 20 การขอปรับแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ร้อยละ 20 และรายการงบประมาณที่ถูกพับของจังหวัด ร้อยละ 10

2) หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของกลุ่มจังหวัด สัดส่วนร้อยละ 30 จำนวนประมาณ 8,400 ล้านบาท ประกอบด้วย งบพัฒนากลุ่มจังหวัด 8,312 ล้านบาท และงบบริหารจัดการของกลุ่มจังหวัด 88 ล้านบาท โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มจังหวัดดังแสดงในแผนภาพที่ 3.10 - 2

แผนภาพที่ 3.10 - 2 หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัด

ที่มา: มติที่ประชุม ก.บ.ภ.และ ก.น.จ. ครั้งที่ 2/2562

เมื่อ ก.บ.ภ. เห็นชอบตัวเลขกรอบงบประมาณแล้วจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ต่อไป ซึ่งได้มีการปรับลดกรอบวงเงินลง ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ จำนวน 17,411.0 ล้านบาท (จากกรอบวงเงินเดิม 28,000.0 ล้านบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 5,699.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.7 ลดลงจากกรอบเดิมที่ ก.บ.ภ. ได้กำหนดไว้มากถึง 10,589.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.8 ทำให้งบประมาณดังกล่าวเหลือเพียงร้อยละ 62.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

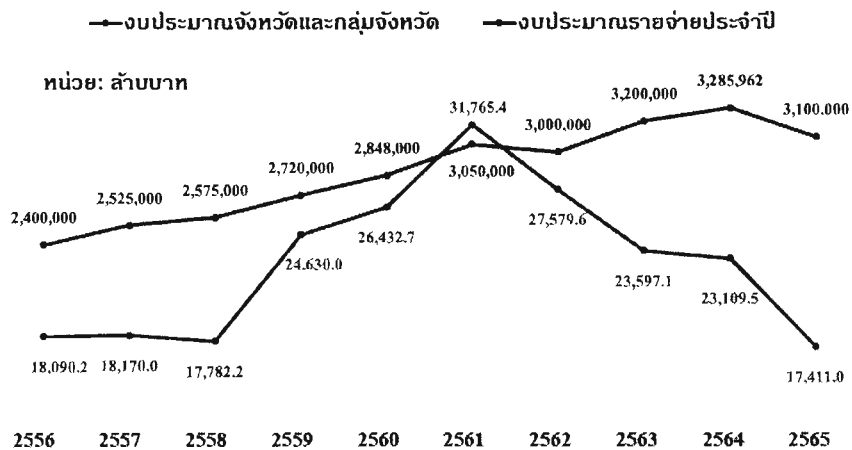
3.10.2. ภาพรวมงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

จากแผนภาพที่ 3.10 - 3 พบว่า งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในภาพรวมตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556-2562 เป็นไปในทิศทางเดียวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงขนาดการเปลี่ยนแปลงพบว่างบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเปลี่ยนไปในระดับที่สูงกว่าค่อนข้างมาก กล่าวคือเมื่องบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มขึ้นหรือลดลง งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงด้วยอัตราที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 เป็นต้นมา การจัดสรรงบประมาณจังหวัดและ

กลุ่มจังหวัดเริ่มสวนทางกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในขณะที่งบประมาณรายจ่ายในภาพรวมเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2564 แต่ทั้งจังหวัดและกลุ่มจังหวัดกลับลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทิศทางของงบประมาณเริ่มไปในทิศทางเดียวกันอีกครั้ง แต่เมื่อพิจารณาขนาดของการเปลี่ยนแปลง พบว่าแตกต่างกันค่อนข้างสูง ซึ่งจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2565 งบประมาณรายจ่ายประจำปีในภาพรวมลดลงจาก 3,285,962 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2564 เหลือ 3,100,000 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.7 ในขณะที่งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดลดลงจาก 23,109.5 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2564 เหลือเพียง 17,411.0 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2565 หรือลดลงร้อยละ 24.7

แผนภาพที่ 3.10 - 3 แนวโน้มภาพรวมงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

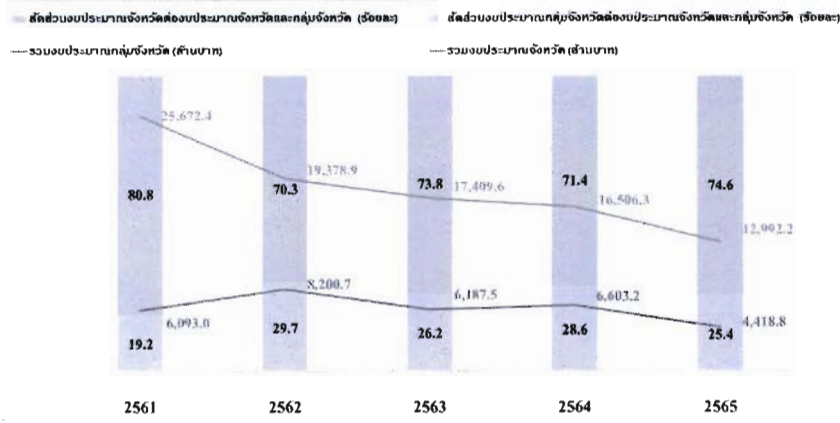

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565 สำนักงบประมาณ

แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ 2565 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) งบประมาณรายจ่ายของกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัด จำนวน 4,418.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.4 ของงบประมาณรายจ่ายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยลดลงจากปีงบประมาณ 2564 จำนวน 2,184.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.1 และ 2) งบประมาณรายจ่ายของจังหวัด 76 จังหวัด จำนวน 12,992.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.6 ของงบประมาณรายจ่ายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยลดลงจากปีงบประมาณ 2564 จำนวน 3,514.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.3

แผนภาพที่ 3.10 - 4 งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดย้อนหลัง 5 ปี

- ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564
 2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากตารางที่ 3.10 - 4 แสดงการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 พบว่า งบประมาณของจังหวัดลดลงอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ถึงปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างกับงบประมาณของกลุ่มจังหวัดที่มีความแปรปรวนค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไม่ได้เป็นไปตามกรอบการจัดสรรเท่าที่ควร โดยมิติที่เห็นได้ชัดเจนนที่สุดคือสัดส่วนของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรเท่ากับร้อยละ 70 และ 30 ตามลำดับ แต่ในความเป็นจริงตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา งบประมาณของกลุ่มจังหวัดไม่เคยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 30 เลยแม้แต่ปีเดียว ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

3.10.3 ความสอดคล้องของกรอบการจัดสรรฯและงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัดทั้ง 6 องค์ประกอบ ไม่รวมองค์ประกอบที่ 1 เฉลี่ยเท่ากันทุกจังหวัด พบว่ามีเพียง 3 องค์ประกอบเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับงบประมาณของจังหวัดในเชิงสถิติ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ประชากร และขนาดพื้นที่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เท่ากับ 0.510 0.477 และ 0.290 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 99 และ 95 ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.10 - 5 โดยผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ชี้ให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) จำนวนประชากร และขนาดพื้นที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการจัดสรรงบประมาณของจังหวัด เป็นการสะท้อนว่า หากจังหวัดใดมีขนาดเศรษฐกิจจังหวัดที่ใหญ่ (GPP) จำนวนประชากรสูง หรือ มีขนาดใหญ่ จะทำให้จังหวัดนั้นได้รับจัดสรรงบประมาณในปริมาณที่สูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของจังหวัด โดยองค์ประกอบที่ให้ค่าความสัมพันธ์สูงสุดคือผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) จำนวนประชากรและขนาดพื้นที่ ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.10 - 6 ที่สามารถนำเสนอได้อย่างชัดเจนว่าทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงต่องบประมาณของจังหวัด โดยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์สูงจะมีความชันของเส้นแนวโน้มสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยเรื่อง “ความเหลื่อมล้ำของจังหวัดกับการจัดสรรงบประมาณของไทย (ปี 2552-2564) : เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาคน” โดย สำนักงบประมาณของรัฐบาล (2564) ซึ่งพบว่างบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดมีความสัมพันธ์เชิงบวกเศรษฐกิจจังหวัด (GPP)

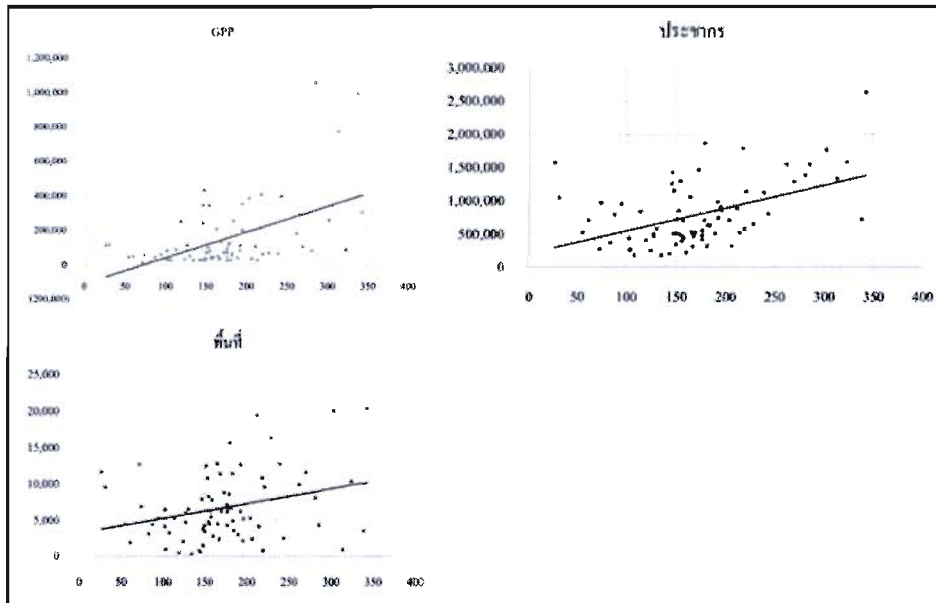
นอกจากนี้งบประมาณส่วนนี้ยังมีความสัมพันธ์แบบผกผันกับความเหลื่อมล้ำด้านรายได้อีกด้วย โดยผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหากงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดคือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้

แผนภาพที่ 3.10 - 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	1						
ประชากร ณ ปี 2563	.477**	1					
สัดส่วนคนจน ปี 2562	-0.226	-0.110	1				
ขนาดพื้นที่ ปี 2564	.290*	.568**	0.107	1			
รายได้ครัวเรือน	-0.027	-0.033	-.393**	-.372**	1		
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	.510**	.369**	-.408**	-0.131	.366**	1	
การเบิกจ่าย	0.017	-0.101	-0.009	0.200	-.264*	-.271*	
<small>*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90</small>	งบประมาณจังหวัด และกลุ่มจังหวัด	ประชากร ณ ปี 2563	สัดส่วนคนจน ปี 2562	ขนาดพื้นที่ ปี 2564	รายได้ครัวเรือน	ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด	การเบิกจ่าย

ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

แผนภาพที่ 3.10 - 6 ระดับความสัมพันธ์วัดจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และเส้นแนวโน้ม

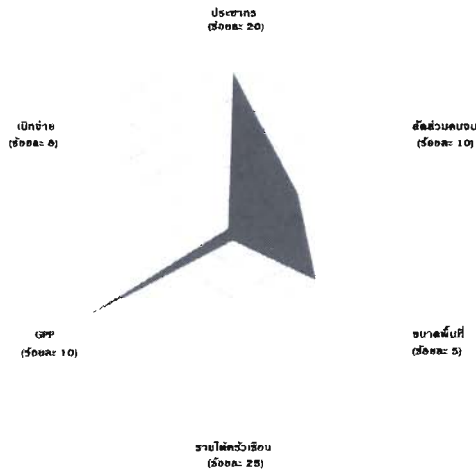
ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

แผนภาพที่ 3.10 - 7 ได้แสดงถึงการเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ของทั้ง 6 องค์ประกอบ ซึ่งทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2565 มีความสอดคล้องกับกรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัดมากน้อยเพียงใด จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สามารถชี้ให้เห็นว่ามีเพียง 3 องค์ประกอบเท่านั้นที่มีความสอดคล้องกับกรอบการจัดสรรหรือคิดเป็นร้อยละ 35 ประกอบด้วย เศรษฐกิจจังหวัด (ร้อยละ 10) จำนวนประชากร (ร้อยละ 20) และขนาดพื้นที่ (ร้อยละ 5) ในขณะที่เดียวกันยังคงมีอีก 3 องค์ประกอบที่ไม่พบความสัมพันธ์เชิงสถิติ ได้แก่ สัดส่วนคนจน (ร้อยละ 10) รายได้ครัวเรือน (ร้อยละ 25)

และผลการเบิกจ่าย (ร้อยละ 5) ซึ่งให้ค่าน้ำหนักในกรอบการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดรวมกันถึงร้อยละ 40 และเป็นองค์ประกอบที่ค่อนข้างมีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทบทวนแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมองค์ประกอบดังกล่าวเข้าไปด้วย

แผนภาพที่ 3.10 - 7 เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์วัดจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

หมายเหตุ 1. ไม่รวมองค์ประกอบที่ 1 คือเฉลี่ยเท่ากันทุกจังหวัด

2. องค์ประกอบที่นำมาเปรียบเทียบเป็นองค์ประกอบที่ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 5 เป็นอย่างน้อย

3. การเปรียบเทียบคือการเปรียบเทียบขนาดความสัมพันธ์ ไม่รวมทิศทาง

ข้อสังเกต PBO

1. งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2565 ลดลงในอัตราที่สูงมากเท่ากับร้อยละ 24.7 เมื่อเทียบกับงบประมาณทั้งหมดที่ลดลงเพียงร้อยละ 5.7 ส่งผลให้งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับจัดสรรน้อยกว่ากรอบการจัดสรรถึง 10,589.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.8 ทำให้งบประมาณดังกล่าวเหลือเพียงร้อยละ 62.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาจังหวัด

2. การจัดสรรงบประมาณจังหวัด ยังไม่สอดคล้องกับกรอบการจัดสรรถึงร้อยละ 40 โดยองค์ประกอบสำคัญ อาทิ สัดส่วนคนจน รายได้ครัวเรือน และผลการเบิกจ่าย ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาเท่าที่ควร จึงมีความเห็นว่าควรนำองค์ประกอบของเกณฑ์การจัดสรรดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่จังหวัด

3. กรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัด ควรนำตัวชี้วัดด้านความเหลื่อมล้ำมาพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น Gini Coefficient HAI เป็นต้น โดยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำของจังหวัดสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากเอกสารวิชาการของสำนักงบประมาณของรัฐสภา ฉบับที่ 4/2564 ผ่านเว็บไซต์สำนักงบประมาณของรัฐสภา

3.11 งบประมาณการรายได้และงบประมาณที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.11.1 ภาพรวมการจัดสรรรายได้และงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้รับจัดสรรรายได้ตามประมาณการและงบประมาณรายจ่ายที่เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือเงินอุดหนุนในภาพรวม จำนวนทั้งสิ้น 709,867.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 29.6 ของรายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 30(4) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดให้การจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่ อปท. ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ต้องมีสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ทั้งนี้ การจัดสรรรายได้และเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. จำนวนดังกล่าวข้างต้น ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 73,261.1 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.4 ตามการลดลงของรายได้สุทธิรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) ตามตารางที่ 3.11 - 1

ตารางที่ 3.11 - 1 รายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) และรายได้ตามประมาณการและเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/(ลด)	
	2564	2565	จำนวน	ร้อยละ
1.รายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้)	2,677,000.0 (100.0%)	2,400,000.0 (100.0%)	-277,000.0	-10.4
2.ประมาณรายได้ของ อปท. และงบประมาณที่อุดหนุนให้ อปท.	783,128.1 (29.3%)	709,867.0 (29.6%)	-73,261.1	-9.4

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

ทั้งนี้ รายได้ตามประมาณการและเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 709,867.0 ล้านบาท จำแนกเป็น

1) ด้านรายได้ จำแนกเป็นรายได้ที่ อปท. จัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้ รวมเป็นจำนวน 410,280.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.8 ของทั้งหมด (709,867.0) ล้านบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 57,272.9 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 12.2 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของรายได้ตามประมาณการที่จัดสรรให้แก่ อปท. ต่อ รายได้และงบประมาณรายจ่ายที่รัฐบาลจัดสรรให้ อปท. ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และ 2565 เท่ากับร้อยละ 59.7 และ 57.8 ตามลำดับ กล่าวได้ว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐบาลจัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. ประเภทภาษีและอากร ทั้งที่ อปท. จัดเก็บเองและรัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้ตามประมาณการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ร้อยละ 1.9

(2) ด้านเงินอุดหนุน งบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ อปท. จำนวน 299,587.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.2 ของทั้งหมด (709,867.0 ล้านบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 15,988.2 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.1 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ อปท. ต่อ รายได้และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ อปท. ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และ 2565 เท่ากับร้อยละ 40.3 และ 42.2 ตามลำดับ กล่าวได้ว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐบาลจัดสรร

เงินอุดหนุนให้แก่ อปท. เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ร้อยละ 1.9 ตามตารางที่ 3.11 - 2 และแผนภาพที่ 3.11 - 1

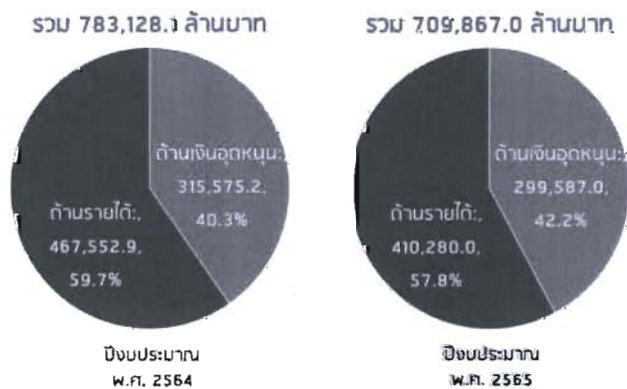
ตารางที่ 3.11 - 2 การจัดสรรรายได้และเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/(ลด)	
	2564	2565	จำนวน	ร้อยละ
ประมาณรายได้ของ อปท. และงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ อปท.	783,128.1 (100.0%)	709,867.0 (100.0%)	-73,261.1	-9.4
1.ด้านรายได้: ประมาณการรายได้ที่ อปท. จัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้	467,552.9 (59.7%)	410,280.0 (57.8%)	-57,272.9	-12.2
2. ด้านเงินอุดหนุน: งบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้แก่ อปท.	315,575.2 (40.3%)	299,587.0 (42.2%)	-15,988.2	-5.1

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 3.11 - 1 สัดส่วนของการจัดสรรรายได้และเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 -2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

3.11.2 การวิเคราะห์ผลการจัดสรรรายได้ตามประมาณการและเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กับความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น³

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์สำคัญเพื่อมุ่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง สำหรับพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อแปลงเจตนารมณ์ดังกล่าวให้เกิดผลจึงบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้น โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมประเด็นของการจัดทำแผน

³ ความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Fiscal capacity) เป็นระดับความสามารถในการจัดหารายได้เมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นในการใช้จ่ายเพื่อการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ให้ครอบคลุมการจัดสรรภาษี อากร ค่าธรรมเนียม และรายได้ให้แก่ อปท. เพื่อเพิ่มความสามารถทางการคลังท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ โดยบทบัญญัติมาตรา 30 (4) กำหนดให้รัฐจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่ อปท. เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ของ อปท. แต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ให้ อปท. มีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยมีการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่ อปท. และคำนึงถึงรายได้ของ อปท. นั้นด้วย

จากการวิเคราะห์ภาพรวมสัดส่วนของรายได้ อปท. ต่อ รายได้สุทธิของรัฐบาล ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงผลการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ อปท. ตามนัยรัฐธรรมนูญ และ มาตรา 30 (4) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 29.6 ขณะที่ย้อนหลัง 4 ปีงบประมาณ คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564 มีส่วนส่วนอยู่ที่ร้อยละ 28.8 29.5 29.4 และ 29.2 ตามลำดับ ตามตารางที่ 3.11 - 3 โดยสัดส่วนดังกล่าวมีค่าที่ใกล้เคียงกัน (เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 29.3) หรือมีลักษณะทรงตัว ซึ่งบ่งชี้ถึงผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาการจัดสรรรายได้จากรัฐให้แก่ อปท. ว่ามีแนวโน้มค่อนข้างคงที่

1) การจัดสรรรายได้ กับความสามารถทางการคลังของ อปท.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 250 วรรคสี่ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ อปท. มีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ โดยในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน อปท. ไปพลางก่อน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ อปท. ต่อ รายได้รวม อปท. (รายได้ที่ อปท. จัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บและแบ่งให้ + เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ อปท.) ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เปรียบเทียบกับสัดส่วนดังกล่าวย้อนหลัง 4 ปี คือ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564 พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 57.8 ขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564 อยู่ที่ร้อยละ 63.4 63.3 61.8 และ 59.7 ตามลำดับ โดยใน 5 ปี สัดส่วนดังกล่าวลดลงอย่างต่อเนื่อง และลดลงต่ำที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คงเหลือร้อยละ 57.8 ตามตารางที่ 3.11 - 3 และแผนภาพที่ 3.11 - 2

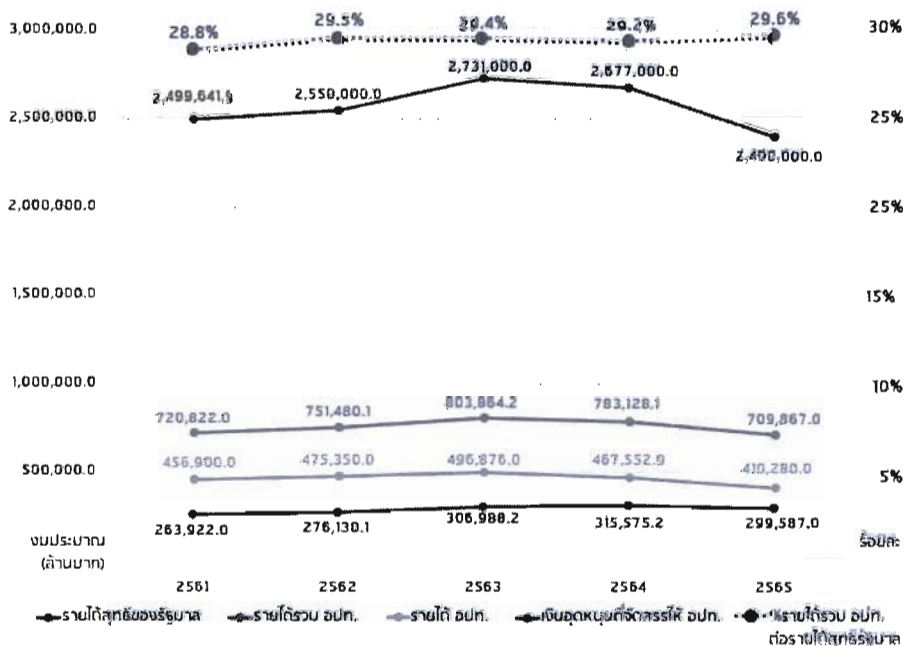
ตารางที่ 3.11 - 3 สัดส่วนรายได้สุทธิรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) และรายได้ของ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	รายได้สุทธิรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้)	รายได้ของ อปท.			% รายได้รวมอปท.ต่อรายได้สุทธิรัฐบาล
		รายได้รวมอปท. (%)	รายได้ อปท. (%)	เงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ อปท. (%)	
2561	2,499,641.9	720,822.0 (100.0%)	456,900.0 (63.4%)	263,922.0 (36.6%)	28.8
2562	2,550,000.0	751,480.1 (100.0%)	475,350.0 (63.3%)	276,130.1 (36.7%)	29.5
2563	2,731,000.0	803,864.2 (100.0%)	496,876.0 (61.8%)	306,988.2 (38.2%)	29.4
2564	2,677,000.0	783,128.1 (100.0%)	467,552.9 (59.7%)	315,575.2 (40.3%)	29.2
2565	2,400,000.0	709,867.0 (100.0%)	410,280.0 (57.8%)	299,587.0 (42.2%)	29.6

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 3.11 - 2 สัดส่วนรายได้สุทธิรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) และรายได้ของ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2565 สำนักงบประมาณ

ทั้งนี้ สัดส่วนการจัดสรรรายได้บ่งชี้ถึงระดับความสามารถทางการคลังของ อปท. (ในทางกลับกันสัดส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่ อปท. บ่งชี้ถึงระดับการพึ่งพาทางการคลังของ อปท. จากรัฐบาล) เนื่องจากสัดส่วนรายได้ อปท. ซึ่งมาจากภาษี อากร ค่าธรรมเนียม และรายได้อื่นตามกฎหมายทั้งประเภทที่ อปท. จัดเก็บเอง รัฐบาลจัดเก็บให้ และรัฐบาลแบ่งให้แก่ อปท. เป็นรายได้ที่มีความชัดเจน ทำให้เกิดความมั่นคง ความเป็นอิสระ และนำไปสู่ความยั่งยืนทางการคลังของ อปท. เพื่อให้มีความสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ

2) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุน กับความสามารถทางการคลังของ อปท.

อย่างไรก็ดี แม้การจัดสรรรายได้ตามประมาณการให้แก่ อปท. ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 ลดลงอย่างต่อเนื่องดังกล่าวข้างต้น แต่การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สัดส่วนเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ อปท. ต่อรายได้รวม อปท. ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เปรียบเทียบย้อนหลัง 4 ปี คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564 พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สัดส่วนเท่ากับร้อยละ 42.2 ขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2564 อยู่ที่ร้อยละ 36.6 36.7 38.2 และ 40.3 ตามลำดับ ข้อมูลตามตารางและแผนภาพที่ 3.11-2 ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มตามเป้าหมายภารกิจที่รัฐถ่ายโอนให้แก่ อปท. เพื่อรับผิดชอบดำเนินการแทนรัฐและเพื่อชดเชยการจัดสรรด้านรายได้ให้แก่ อปท. ที่ลดลงดังกล่าว นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของการจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลดังกล่าวยังบ่งชี้ถึงระดับการพึ่งพาทางการคลังของ อปท. จากรัฐบาลซึ่งในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

3.11.3 การวิเคราะห์ผลการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามประเภท

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. จำนวน 7,850 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ข้อมูล ณ วันที่ 9 กันยายน 2563) เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 299,587.1 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 15,988.1 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.1 ของวงเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (จำนวน 315,575.2 ล้านบาท) โดยจำแนกตามวิธีการขอตั้งและการจัดสรร ตลอดจนตามประเภท อปท. ดังนี้

1) เงินอุดหนุน อปท. ที่ขอตั้งและได้รับจัดสรรผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ เทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,300 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 218,634.6 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 14,604.9 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.3

2) เงินอุดหนุน อปท. ที่ขอตั้งและได้รับจัดสรรโดยตรง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง รวมจำนวนทั้งสิ้น 78,305.1 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 1,383.2 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.7 ของ วงเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (จำนวน 79,688.3 ล้านบาท) โดยจำแนกเป็น

2.1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 76 แห่ง รวมจำนวน 15,225.8 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 1,095.8 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.7

2.2) กรุงเทพมหานคร จำนวน 21,982.1 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 405.0 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.8

2.3) เมืองพัทยา จำนวน 1,690.8 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 199.0 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 10.5

2.4) เทศบาลนคร จำนวน 30 แห่ง จำนวน 13,648.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 262.5 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.0

2.5) เทศบาลเมือง จำนวน 184 แห่ง รวมจำนวน 25,757.9 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 54.1 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 0.2

3) กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ได้รับจัดสรรจำนวน 2,647.4 ล้านบาท เท่ากับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ข้อมูลตามตารางที่ 3.11 - 4 และแผนภาพที่ 3.11 - 3)

ตารางที่ 3.11 - 4 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นอุดหนุนให้แก่ อปท.

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

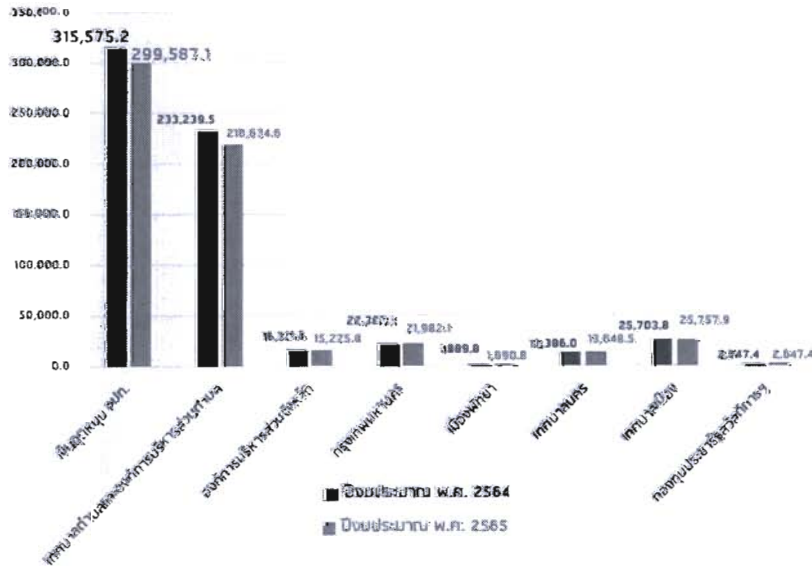
การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อปท.	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/(ลด)	
	2564	2565	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	315,575.2	299,587.0	-15,988.1	-5.1
1. เงินอุดหนุน อปท. ขอดังและได้รับจัดสรรผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย : เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล	233,239.5	218,634.6	-14,604.9	-6.3
2. เงินอุดหนุน อปท. ที่เป็นหน่วยรับงบประมาณซึ่งขอดังและได้รับจัดสรรโดยตรง	79,688.3	78,305.1	-1,383.2	-1.7
2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	16,321.6	15,225.8	-1,095.8	-6.7
2.2 กรุงเทพมหานคร	22,387.1	21,982.1	-405.0	-1.8
2.3 เมืองพัทยา	1,889.8	1,690.8	-199.0	-10.5
2.4 เทศบาลนคร	13,386.0	13,648.5	262.5	2.0
2.5 เทศบาลเมือง	25,703.8	25,757.9	54.1	0.2
3. กองทุนประชารัฐสวัสดิการฯ	2,647.4	2,647.4	-	-

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

แผนภาพที่ 3.11-3 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นอุดหนุนให้แก่ อปท.
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565

หน่วย: ล้านบาท

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงบประมาณ

ข้อสังเกต PBO

1. จากสัดส่วนของการจัดสรรรายได้และเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) ปีงบประมาณพ.ศ. 2561 – 2565 มีค่าร้อยละ 28.8 29.5 29.4 29.2 และ 29.6 ตามลำดับ โดยมีค่าที่ใกล้เคียงกัน (เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 5 ปี ซึ่งเท่ากับ 29.3) หรือมีลักษณะทรงตัว ซึ่งบ่งชี้ว่าการจัดสรรรายได้และเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ทำได้ตามมาตรา 30(4) ของกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจ โดยรัฐบาลจัดสรรสูงกว่าเพดานขั้นต่ำ(ร้อยละ 25) แต่จากสัดส่วนที่ค่อนข้างคงที่ดังกล่าวไม่บ่งชี้ถึงพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขั้นสูง คือ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้สุทธิของรัฐบาล (ไม่รวมเงินกู้) โดยมีการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่ อปท. และคำนึงถึงรายได้ของ อปท. นั้นด้วย

2. จากสัดส่วนของการจัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. ตามประมาณการ (รายได้ที่ อปท. จัดเก็บเอง + รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บและแบ่งให้) ต่อรายได้ทั้งหมดของ อปท. ย้อนหลัง 5 ปี ลดลงต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2565 ร้อยละ 63.4 63.3 61.8 59.7 และ 57.8 ตามลำดับ ซึ่งบ่งชี้ถึงระดับความสามารถทางการคลังของ อปท. ที่พึ่งตนเองได้ลดลง เนื่องจากเป็นรายได้จากภาษีมีความชัดเจนทำให้เกิดความมั่นคง ความเป็นอิสระ และนำไปสู่ความยั่งยืนทางการคลังของ อปท. ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ โดยการลดลงดังกล่าวมีสาเหตุมาจากรัฐบาลไม่ได้มุ่งพัฒนาเพิ่มรายได้ อปท. โดยจัดระบบภาษี ปรับเพิ่มการจัดสรรภาษี ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บภาษีของ อปท. ขณะเดียวกันได้มีนโยบายขยายเวลาการจัดเก็บภาษีและลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นรายได้ อปท. ลงร้อยละ 90 เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชนอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้รายได้

ข้อสังเกต PBO

ของ อปท. ลดลงอย่างรุนแรง ดังนั้น รัฐบาลควรเร่งรัดการดำเนินการให้ อปท. มีรายได้ของตนเอง โดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ของ อปท. และดำเนินการอื่นเพื่อให้ อปท. มีรายได้ของตนเอง ทั้งนี้ เมื่อ อปท. พึ่งตนเองได้ทางการคลังจะทำให้ อปท. ลดการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติ มาตรา 250 วรรคสี่ ของ รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจ

3. จากสัดส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนต่อรายได้ทั้งหมดของ อปท. ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2565 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2565 เพิ่มจากร้อยละ 36.6 36.7 38.2 40.3 และ 42.2 ตามลำดับ โดยมีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการเพิ่มเป้าหมายภารกิจที่รัฐถ่ายโอนให้แก่ อปท. และเพื่อชดเชยการจัดสรรด้านรายได้ให้แก่ อปท. ที่ลดลงดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ ยังบ่งชี้ถึงระดับการพึ่งพาทางการคลังของ อปท. จากรัฐบาลที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ หรือการเพิ่มเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่ อปท. ไม่สนับสนุนการเพิ่มความสามารถทางการคลังของ อปท. และไม่นำไปสู่การสร้างที่ยั่งยืนทางการคลังท้องถิ่นในระยะยาวให้แก่ อปท. อีกด้วย เนื่องจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นแหล่งรายได้ที่มีลักษณะไม่แน่นอน มีเงื่อนไข และมีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ยังมีข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งมีผลงานวิจัยยืนยัน เช่น การจัดสรรเงินอุดหนุนยังคงขาดหลักเกณฑ์ที่เพียงพอเพื่อนำไปสู่ความเสมอภาคทางการคลัง รวมทั้งความล่าช้าในการจัดสรร การไม่สามารถคาดการณ์จำนวนเงินอุดหนุนที่แน่นอนได้ รวมทั้งการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่มีการเมืองเข้าแทรกแซง” ระบบเงินอุดหนุนทั่วไปของไทยไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดด้านโครงสร้าง และการคลังท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูง กลับได้รับการอุดหนุนมากกว่าท้องถิ่นที่ยากจน เป็นต้น

ส่วนที่ 4

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ

โดยที่บทบัญญัติมาตรา 62 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม โดยในส่วนของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตั้งกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีไว้⁴ โดยกำหนดให้งบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณประจำปีนั้น

ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ กำหนดสัดส่วนเพื่อเป็นกรอบในการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการฯ ได้ออกประกาศกำหนดสัดส่วนการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไว้ดังนี้

1. สัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายงบกลาง “รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น” ต้องตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2. สัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ให้ตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี⁵
3. สัดส่วนของงบประมาณเพื่อการชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการกู้เงินของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระ ต้องตั้งตามภาระที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้น
4. สัดส่วนการก่องหนี่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
5. สัดส่วนการก่องหนี่ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายต้องไม่เกินร้อยละ 8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

⁴ มาตรา 20 การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

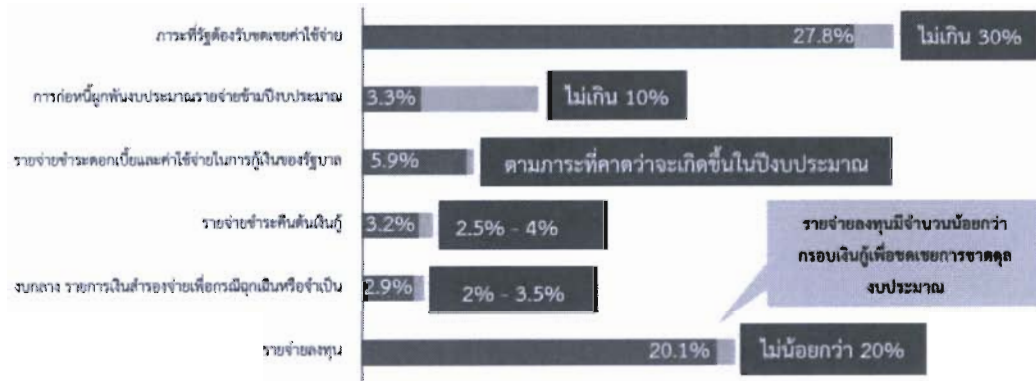
- (1) งบประมาณรายจ่ายลงทุน ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณประจำปีนั้น
- (2) งบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐ และสวัสดิการของบุคลากรของรัฐต้องตั้งไว้อย่างเพียงพอ
- (3) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐซึ่งเป็นหนี้สาธารณะที่กระทรวงการคลังกู้หรือค้ำประกัน ต้องตั้งเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินอย่างเพียงพอ
- (4) ภาระทางการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐบาลต้องส่งเงินเข้าสมทบหรือชดเชยเพื่อการใดๆ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด
- (5) ภาระทางการเงินเพื่อชดเชยต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการ รวมทั้งความเสียหายจากการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามมาตรา 28 ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ในโอกาสแรกที่กระทำได้
- (6) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้ตั้งได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ การเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะ ร้ายแรง และการกิจที่จำเป็นเร่งด่วนของรัฐ

อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลไม่สามารถตั้งงบประมาณรายจ่ายตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ ก็ให้แสดงเหตุผลความจำเป็น และมาตรการในการแก้ไขต่อรัฐสภาพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นด้วย

⁵ ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2563 กำหนดสัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ให้ตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจะมีผลใช้บังคับกับการจัดทำงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้

แผนภาพที่ 4-1 แสดงสัดส่วนรายจ่ายตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ
ต่อวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ที่มา: 1. มาตรา 20 (1)-(6) พระราชบัญญัติวินัยการเงินและการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

2. ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ ดังนี้

เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 2)

เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4)

เรื่อง การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาวะต้องงบประมาณหรือภาวะทางการคลังในอนาคต พ.ศ. 2561 เรื่อง กำหนดอัตราขาดดุลงบประมาณรายจ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา 28 พ.ศ. 2561

ประมวลผล: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ทั้งนี้ สำนักงบประมาณของรัฐสภา ได้ทำการวิเคราะห์การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ประกอบด้วยประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ตามแผนภาพ 4-1) แล้วพบว่าสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่คงอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. รายจ่ายลงทุนมีจำนวนทั้งสิ้น 624,399.9 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนที่ร้อยละ 20.1 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี สูงกว่ากรอบเพียงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 0.1 และมีจำนวนน้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 700,000 ล้านบาท

2. การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณสำหรับรายการใหม่ที่จะเริ่มผูกพันงบประมาณเป็นปีแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 103,663.4 ล้านบาท (เงินงบประมาณและเงินสำรองเพื่อเหลือเพื่อขาด) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากเพดานไม่เกินร้อยละ 10

3. การชำระคืนเงินกู้ตั้งไว้จำนวน 100,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.2 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากเพดานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 4.0 ทั้งนี้ ตามการปรับปรุงแผนการบริหารหนี้สาธารณะ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ครั้งที่ 1 กำหนดกรอบการชำระคืนเงินกู้ไว้จำนวน 99,441.9 ล้านบาท

4. รายจ่ายชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการกู้เงิน (ภาระหนี้) มีจำนวน 182,988.5 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.9 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าต้องตั้งตามภาวะที่คาดว่าจะ

เกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้น ทั้งนี้ จากข้อมูลการปรับปรุงแผนการบริหารหนี้สาธารณะ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ครั้งที่ 1 คาดว่าจะมีภาระหนี้จากดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมประมาณ 194,454.3 ล้านบาท

5. งบกลาง “รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น” มีการตั้งไว้จำนวนทั้งสิ้น 89,000 ล้านบาท คิดสัดส่วนร้อยละ 2.9 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากเพดานที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5

สำหรับภาระทางการเงินที่รัฐต้องรับชดเชยจากการสูญเสียรายได้หรือต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการ อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐบาล ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการฯ จะต้องมียอดคงค้างทั้งหมดรวมกันไม่เกินร้อยละ 30 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น จากรายงานสถานการณ์ด้านการคลัง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พบว่า ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2563 รัฐบาลยังมีภาระทางการเงินที่ต้องชดเชยจากการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังค่อนข้างสูง จำนวน 862,792.1 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 27.8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จากข้อมูลดังกล่าว บ่งชี้ว่าปัจจุบันรัฐบาลมีภาระงบประมาณที่ต้องชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังให้แก่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลัง มาตรา 20 (5) และไม่ให้มีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในระยะยาว รัฐบาลจึงควรตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยการดำเนินโครงการนโยบายรัฐให้กับสถาบันการเงินเฉพาะกิจในโอกาสแรกที่กระทำได้

ทั้งนี้ สำนักงบประมาณของรัฐสภาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีย้อนหลังนับแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา เพื่อให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการจัดหางบประมาณภายหลังการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 แสดงผลการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีย้อนหลังปี พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย: ร้อยละ

หลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี		ผลการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปี		
ลักษณะรายจ่าย	สัดส่วนต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี	2563	2564	2565
1.รายจ่ายลงทุน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20	20.1	20.5	20.1
2.งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 - 3.5	5.8*	3.0*	2.9
3.รายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 - 3.5	1.7**	2.8**	3.2***
4.การก่อหนี้ผูกพันข้ามปี	ไม่เกินร้อยละ 10	9.3	9.7	3.3

ที่มา: เอกสารงบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 สำนักงบประมาณ

หมายเหตุ : *ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่างๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2563 กำหนดให้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ต้องมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 7.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ใช้กับการจัดหางบประมาณปี พ.ศ. 2563 - 2564 สำหรับการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะกรรมการฯ ได้มีประกาศ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2563 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2563 ให้กลับไปใช้สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามฉบับที่ 1 แล้ว

**ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่างๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2563 กำหนดให้รายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ใช้กับการจัดทำงบประมาณปี พ.ศ. 2563 - 2564

***สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะกรรมการฯ ได้มีประกาศ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2563 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2563 กำหนดให้รายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 4.0 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ข้อสังเกต PBO

จากการศึกษาข้อมูลการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีย้อนหลังนับแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 พบว่ามีข้อสังเกต ดังนี้

1. การตั้งงบประมาณรายจ่าย “งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น” ยังไม่สามารถจำกัดให้อยู่ในกรอบที่กำหนดไว้ได้ จนต้องมีการออกประกาศคณะกรรมการฯ ขยายเพดานเพิ่มขึ้นตามความจำเป็น ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รายจ่ายดังกล่าวมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. การตั้งงบประมาณรายจ่าย “รายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้” ยังไม่สามารถรักษาระดับการตั้งงบประมาณตามกรอบขั้นต่ำไว้ได้ โดยมีการปรับปรุงประกาศคณะกรรมการฯ ลดเพดานขั้นต่ำจากสัดส่วนร้อยละ 2.5 เหลือเพียงร้อยละ 1.5 สำหรับการ จัดทำงบประมาณรายจ่ายปี พ.ศ. 2563 - 2564 อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้มีความพยายามให้มีการตั้งงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้เพิ่มขึ้น โดยกลับไปใช้เพดานขั้นต่ำที่สัดส่วนร้อยละ 2.5 และขยายเพดานขั้นสูงที่สัดส่วนร้อยละ 4.0 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อชดเชยการลดเพดานของปีก่อน และให้สอดคล้องกับปริมาณหนี้สาธารณะของประเทศที่สูงขึ้นด้วย

นอกจากนี้ จากการติดตามการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีย้อนหลังยังพบอีกว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลให้การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลไม่เป็นไปตามเป้าหมายจนต้องมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณมากขึ้น ซึ่งนอกจากทำให้สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP สูงขึ้นแล้ว ยังเกิดความสูญเสียต่อกรอบวินัยการเงินการคลังด้วย ดังนี้

1. เกิดผลกระทบต่อกรอบเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ตัวอย่างเช่น ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการประมาณการรายรับไว้จำนวน 3,200,000.0 ล้านบาท ประกอบด้วย เงินรายได้จำนวน 2,731,000.0 ล้านบาท และเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณอีกจำนวน 469,000.0 ล้านบาท ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กู้เงินเพื่อรองรับการใช้จ่ายกรณีรายจ่ายสูงกว่ารายได้อีกจำนวน 214,093.0 ล้านบาท เมื่อรวมกับวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณแล้วทำให้ในปีงบประมาณดังกล่าวมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลเป็นจำนวน 683,093.0 ล้านบาท แม้จะยังอยู่ในกรอบเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลเงินประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548⁶ แต่ก็สูงเกินกรอบประมาณการตามที่ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากรัฐสภา กลายเป็นประเด็นที่มีการอภิปรายพุดถึงในการประชุมพิจารณารายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณประจำปี

⁶ ตามบทบัญญัติมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดกรอบเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณของแต่ละปีงบประมาณว่าต้องมีจำนวนไม่เกินร้อยละยี่สิบของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และอัตราร้อยละแปดสิบของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนเงินต้น การกู้เงินที่เกินกรอบวงเงินนี้

งบประมาณ พ.ศ. 2563 ของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นสิ่งที่พึงระวังในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีต่อ ๆ ไป

ข้อสังเกต PBO

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้ งบประมาณการที่จะมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณจำนวน 700,000 ล้านบาท เต็มกรอบวงเงินที่กฎหมายอนุญาตให้กู้เงินได้ จำนวนทั้งสิ้น 700,000 ล้านบาท ซึ่งหากเกิดปรากฏการณ์ที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และทำให้มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ เช่นเดียวกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จะทำให้รัฐบาลไม่สามารถกู้เงินชดเชยได้อีก และอาจต้องหาแหล่งเงินจากช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้รายรับเพียงพอกับรายจ่าย การจัดทำงบประมาณรายจ่ายปี 2565 นี้ จึงต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง

2. ทำให้รายจ่ายลงทุนมีจำนวนน้อยกว่ากรอบเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ จากกรณีการกู้เงินชดเชยการขาดดุลงบประมาณของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แม้วงเงินกู้จะยังอยู่ในกรอบของกฎหมายบริหารหนี้สาธารณะ แต่สิ่งที่ตามมาคือผลกระทบต่อวินัยการเงินการคลังตามมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับ “รายจ่ายลงทุน” ซึ่งกำหนดว่าต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลงบประมาณประจำปีนั้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายลงทุนไว้จำนวน 655,805.7 ล้านบาท เท่ากับว่าในปีงบประมาณดังกล่าวนี้รายจ่ายลงทุนมีจำนวนน้อยกว่าวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณถึงจำนวน 45,477.9 ล้านบาท อย่างนี้จะถือว่าฝ่าฝืนกรอบวินัยการเงินการคลังตามมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หรือไม่

ประเด็นนี้ สำนักงบประมาณของรัฐสภาเห็นว่า เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 20 ใช้บังคับกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในขั้นตอนของการตั้งงบประมาณรายจ่าย เมื่อปรากฏว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้เสนอต่อรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบนั้น ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ต่อมาเมื่อเหตุจำเป็นให้ต้องมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณมากกว่าที่ประมาณการไว้ แม้จะทำให้วงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณมีจำนวนสูงกว่ารายจ่ายลงทุนที่ตั้งไว้ก็ตาม กรณียอมเป็นการพ้นวิสัยที่สำนักงบประมาณจะกระทำได้

ข้อสังเกต PBO

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้ มีการประมาณการที่จะมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณจำนวน ทั้งสิ้น 700,000 ล้านบาท ในขณะที่มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายลงทุนไว้เพียง 624,399.9 ล้านบาท จึงเป็นอีกปีหนึ่งที่รายจ่ายลงทุนน้อยกว่าจำนวนเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ทำให้การตั้งงบประมาณรายจ่ายลงทุนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องมีการแสดงผลความจำเป็นและมาตรการในการแก้ไขต่อรัฐสภาพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามความตอนท้ายของมาตรา 20

ส่วนที่ 5

วิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน และสถานะการเงินของประเทศ ซึ่งจะนำไปประกอบการบริหารสินทรัพย์ และหนี้สิน รวมถึงการบริหารงบประมาณ หนี้สาธารณะ รายได้ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล รอบคอบ คำนึงถึงความคุ้มค่า สร้างเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง

สำนักงบประมาณของรัฐสภา มีความเห็นว่า การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมา รวมไปถึงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ฐานะการเงินของภาครัฐ

ตารางที่ 5.1 - 1 เปรียบเทียบฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ปี 2561 - 2563

หน่วย: ล้านล้านบาท

ประเภทหน่วยงาน/รายการ ปีงบประมาณ	รวมภาครัฐ		
	2561	2562	2563
สินทรัพย์	28.12	29.61	31.33
หนี้สิน	20.01	20.59	21.74
ส่วนทุน	8.11	9.03	9.59
รายได้	7.70	8.03	7.08
ค่าใช้จ่าย	7.24	7.62	7.12
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	0.46	0.42	-0.04

ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 - 2563

ปี 2561 : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตอนที่สุด ที่ นร 0505/ว 188 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562

ปี 2562 : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตอนที่สุด ที่ นร 0505/ว 222 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2563

ปี 2563 : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตอนที่สุด ที่ นร 0505/ว 3048 ลงวันที่ 30 เมษายน 2564

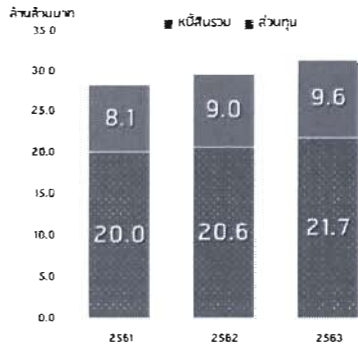
สามารถ download ข้อมูลสรุปรายงานการเงินรวมภาครัฐ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563 ได้ที่

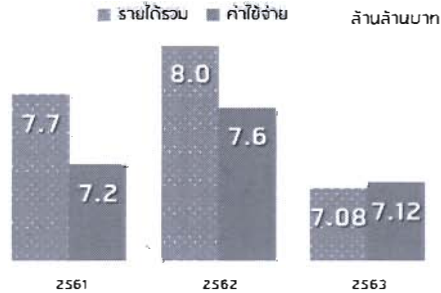

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภาพที่ 5.1 - 1 ฐานะทางการเงิน

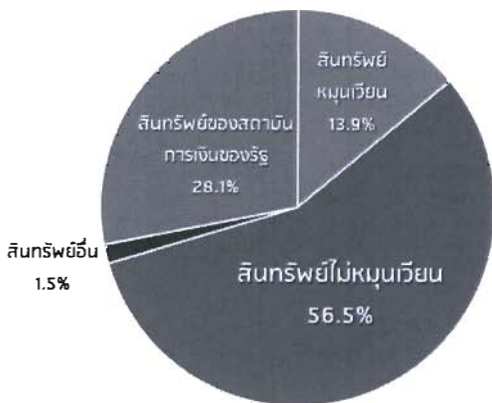
แผนภาพที่ 5.1 - 2 ผลการดำเนินงาน

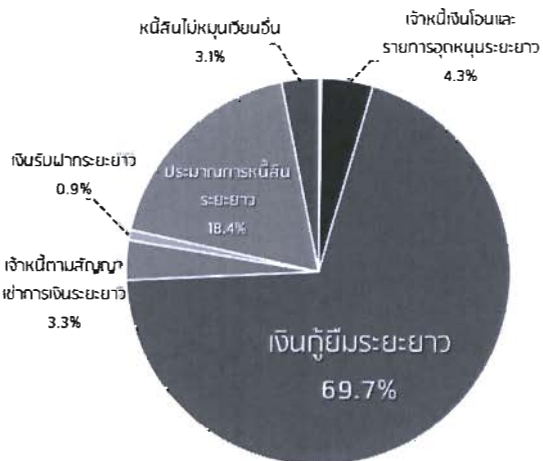
ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563

จากข้อมูลรายงานการเงินรวมภาครัฐที่ประกอบด้วย รายงานการเงินของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8,422 หน่วยงาน จาก 8,439 หน่วยงาน ปี 2563 สัดส่วนสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ต่อสินทรัพย์รวม ประกอบด้วย สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ร้อยละ 56.5 สินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐ ร้อยละ 28.1 สินทรัพย์หมุนเวียน ร้อยละ 13.9 และ สินทรัพย์อื่น ร้อยละ 1.5 สัดส่วนหนี้สินประเภทต่าง ๆ ต่อหนี้สินรวม ประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน ร้อยละ 12.8 หนี้สินไม่หมุนเวียน ร้อยละ 47.7 (โดยรายการสำคัญคือ เงินกู้ยืมระยะยาว) หนี้สินของสถาบันการเงินของรัฐ ร้อยละ 39.6 โดยมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุน(ส่วนของรัฐบาล) เท่ากับ 2.5 เท่า นอกจากนี้ 1 ใน 3 ของสินทรัพย์มาจากเงินกู้ยืมระยะยาวด้านรายได้ มีรายได้สำคัญจาก รายได้จากการขายสินค้าและบริการ (ส่วนใหญ่จากรัฐวิสาหกิจ) ร้อยละ 48.8 และรายได้จากภาษีร้อยละ 35.6 ด้านค่าใช้จ่าย ปี 2561-2563 มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมสูงมากกว่าร้อยละ 90 มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปี 2563 มีค่าใช้จ่ายรวมสูงกว่ารายได้รวม เท่ากับ 39,229 ล้านบาท

แผนภาพที่ 5.1-3 สัดส่วนสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ

แผนภาพที่ 5.1-4 สัดส่วนหนี้สินไม่หมุนเวียน

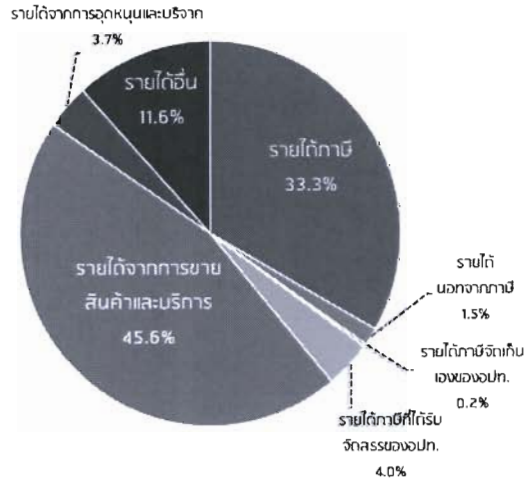
ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

5.2 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปี 2563

ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีปี 2563 เท่ากับ 2,521,810 ล้านบาท ลดลง 233,251 ล้านบาทจากปี 2562 หรือ ร้อยละ 8.47 การจัดเก็บภาษีสำคัญส่วนใหญ่ต่ำกว่าที่ประมาณการ ยกเว้น ภาษีเงินได้

แผนภาพที่ 5.2 - 1 สัดส่วนรายได้ประเภทต่าง ๆ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ตารางที่ 5.2-1 เปรียบเทียบประมาณการรายได้ภาษีกับการจัดเก็บได้จริง ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ประมาณการ ¹	จัดเก็บได้จริง ²	แตกต่าง	ร้อยละ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	358,500	337,497	-21,003	-5.9
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	727,000	608,929	-118,371	-16.3
ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	58,700	111,005	52,305	89.1
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	890,000	745,158	-144,842	-16.3
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	65,000	57,585	-7,415	-11.4
ภาษีการขายเฉพาะ	690,659	545,585	-145,074	-21.0

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

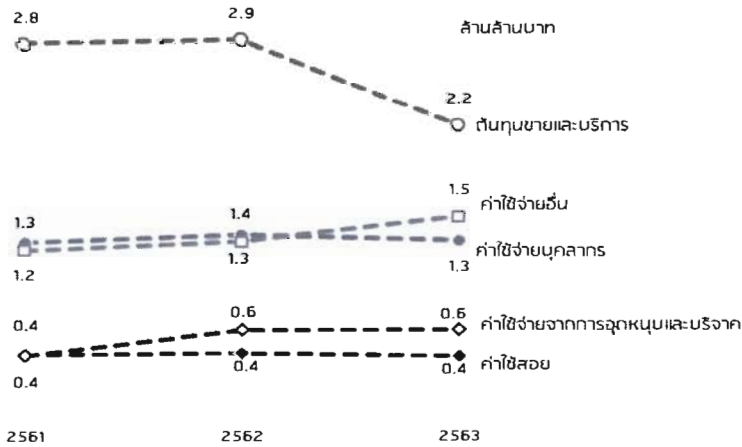
¹ รายงานการเงินรวมภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

² หมายเหตุ สำนักงบประมาณใช้เกณฑ์เงินสด เพื่อจัดสรรงบประมาณ ส่วนกรมบัญชีกลางบันทึกบัญชีด้วยเกณฑ์คงค้าง อาจทำให้ข้อมูลมีความแตกต่างกัน

ด้านค่าใช้จ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ค่าใช้จ่ายรวมเท่ากับ 7,119,460 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 จำนวน 499,114 ล้านบาท หรือร้อยละ -6.6 โดยต้นทุนขายและบริการลดลงร้อยละ 23.6 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.6

แผนภาพที่ 5.2-2 ค่าใช้จ่ายสำคัญระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2563

ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

5.3 อัตราส่วนต่าง ๆ

5.3.1 อัตราส่วนที่สำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563

การวิเคราะห์อัตราส่วนมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานทางการเงินเพื่อหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบสถานะการเงิน หรือผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำไปกำหนดแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

โดยเมื่อวิเคราะห์อัตราส่วนสำคัญตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2561-2563 พบว่า อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมลดลง ในขณะที่อัตราส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น (ส่วนใหญ่คือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และสินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน) โดยมาจากหนี้สินไม่หมุนเวียน (ระยะยาว) ทั้งนี้สัดส่วนเงินกู้ยืมระยะยาวต่อหนี้สินรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สำหรับอัตราส่วนรายได้จากการขายสินค้าและบริการต่อรายได้รวมลดลง ด้านค่าใช้จ่าย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายบุคลากรต่อค่าใช้จ่ายรวมค่อนข้างคงที่ ค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมสูงมากกว่าร้อยละ 90 และปี 2563 ผลประกอบการติดลบจากการที่ค่าใช้จ่ายรวมสูงกว่ารายได้รวม

ตารางที่ 5.3 - 1 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.		
	2561	2562	2563
สินทรัพย์			
1. สินทรัพย์หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	18.0	15.22	13.9
2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	51.1	53.2	56.5
3. สินทรัพย์อื่น ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	1.4	1.5	1.5
4. สินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐ ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	29.5	30.1	28.1
หนี้สิน			
1. หนี้สินหมุนเวียน ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	15.2	13.3	12.8
2. หนี้สินไม่หมุนเวียน ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	45.0	47.8	47.7
3. หนี้สินของสถาบันการเงินของรัฐ ต่อ หนี้สินรวม (ร้อยละ)	39.8	38.9	39.6

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.		
	2561	2562	2563
4. เงินกู้ยืมระยะยาว ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	29.4	31.0	33.2
5. หนี้สินของสถาบันการเงินของรัฐ ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	39.8	38.9	39.6
6. หนี้สินรวม ต่อส่วนทุน (ส่วนของรัฐบาล) (เท่า)	3.5	2.6	2.5
7. หนี้สินรวม ต่อส่วนทุน (เท่า)	2.5	2.3	2.3
รายได้			
1. รายได้จากภาษี ต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	34.4	34.3	35.6
2. รายได้จากการขายสินค้าและบริการ ต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	56.4	53.7	48.8
ค่าใช้จ่าย			
1. ค่าใช้จ่ายบุคลากร ต่อค่าใช้จ่ายรวม (ร้อยละ)	18.0	17.8	18.5
2. ค่าใช้จ่ายต้นทุนต่างๆ ต่อค่าใช้จ่ายรวม (ร้อยละ)	39.3	37.8	30.9
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ต่อค่าใช้จ่ายรวม เท่ากับ (ร้อยละ)	17.1	17.1	21.0
4. ค่าใช้จ่ายรวม ต่อรายได้ เท่ากับ (ร้อยละ)	94.0	94.8	100.6

5.3.2 อัตราส่วนต่อหัวประชากร ปี 2561 - 2563

การวิเคราะห์อัตราส่วนต่อหัวประชากร ปี 2561-2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลอย่างง่ายให้ประชาชนสามารถติดตามและเข้าใจแนวโน้มสถานะและผลการดำเนินงานของรัฐบาล โดยพบว่า

- สินทรัพย์ทั้งหมดที่ไม่รวมสินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หรือสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ใกล้เคียงกับหนี้สินไม่หมุนเวียนซึ่งเป็นหนี้สินระยะยาว โดยในปี 2563 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อหัวประชากร เท่ากับ 1,455,924 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7 จากปี 2562

- ผลการดำเนินงานปี 2563 มีค่าใช้จ่ายต่อหัวประชากร 106,965 บาท และรายได้ต่อหัวประชากร 106,375 บาท ทำให้ผลการดำเนินงานติดลบเป็นครั้งแรกหลังจากปี 2561 - 2562

ตารางที่ 5.3 - 2 อัตราส่วนต่าง ๆ ต่อหัวประชากร ปี 2561-2563

หน่วย: บาท

รายการ	ปี 2561 ²	ปี 2562 ²	ปี 2563	เพิ่มขึ้น/ลดลง จากปี 2562	
				จำนวน	ร้อยละ
จำนวนประชากร (ล้านคน) ¹	66.41	66.56	66.19	-	-
สินทรัพย์รวม	423,372	444,926	473,420	28,494	6.4
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	216,500	236,681	265,819	29,139	12.3
สินทรัพย์ทั้งหมด (ไม่รวมสินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐ)	298,568	310,952	340,616	29,664	9.5
หนี้สินระยะยาว	1,243,326	1,292,126	1,455,924	163,798	12.7
ทุน	104,448	118,015	128,751	10,736	9.1
รายได้รวม	116,010	120,704	106,375	-14,328	-11.9
ค่าใช้จ่ายรวม	109,025	114,464	106,965	-7,499	-6.6

ที่มา: 1 รายงานสถิติจำนวนประชากร กรมการปกครอง

2 รายงานการเงินรวมภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

5.4 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

การวัดสัดส่วนหนี้สินระยะยาวนี้เพื่อเปรียบเทียบขนาดของหนี้สินระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จะทำให้สามารถวางแผนการบริหารสภาพคล่องและหนี้สิน โดยพิจารณาความเป็นไปได้จากแนวโน้มการขยายตัวของ GDP ในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) พบว่า ตารางที่ 5.4 - 1 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปี 2562 - 2563

หน่วย: ล้านล้านบาท

ประเภท	2562 ¹	2563 ¹	เพิ่ม / (ลด)		สัดส่วนหนี้สินต่อ GDP ที่เกิดขึ้นจริง ⁴	
			จำนวน	ร้อยละ	2562	2563
^ก GDP ณ ราคาประจำปี (ข้อมูลจริง) ³	16.9	15.6	1.2	-7.1	-	-
^ข หนี้สินไม่หมุนเวียน	9.8	10.4	0.5	5.3	58.3	66.1
- เงินกู้ยืมระยะยาว	6.3	7.2	0.8	13.2	37.8	46.1
- ประมาณการหนี้สินระยะยาว	1.7	1.9	0.2	12.2	10.1	12.2
- หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	1.0	0.3	0.6	-66.0	5.7	2.1

ที่มา: ¹ รายงานการเงินรวมภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 และ ³ GDP ณ ราคาตลาด สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ⁴ คำนวณจากร้อยละของ (ข.)/(ก.)

1. สัดส่วนหนี้สาธารณะตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ณ สิ้นเดือนกันยายน 2563 ที่สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะรายงานไว้ เท่ากับ 7.9 ล้านล้านบาท ร้อยละ 49.4 ของ GDP อย่างไรก็ตาม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564 หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นเป็น 8.5 ล้านล้านบาท ร้อยละ 53.3 ซึ่งยังคงอยู่ภายใต้กรอบที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

2. แม้ว่าการบริหารหนี้สาธารณะจะยังอยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด แต่จากรายงานการเงินรวมภาครัฐปี 2563 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว (มีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี) เท่ากับ 10.4 ล้านล้านบาท หรือประมาณ ร้อยละ 66.1 ของ GDP ที่เกิดขึ้นจริงปี 2563 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเกิดขึ้นจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจ ทำให้ขนาดของ GDP ลดลง โดยรายการสำคัญเช่น เงินกู้ยืมระยะยาว 7.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.1 ของ GDP ประมาณการหนี้สินระยะยาว 1.9 ล้านล้านบาท หรือ ร้อยละ 12.2 ของ GDP อย่างไรก็ตาม การบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินระยะยาวอื่นนอกจากหนี้สาธารณะด้วย

3. สัดส่วนหนี้สินระยะยาวอาจมีความคลาดเคลื่อน หากการประมาณการ GDP สูงหรือต่ำไปอย่างมีนัยสำคัญ

สรุป

สินทรัพย์มีการเติบโตมากขึ้น โดยสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่คือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และเงินลงทุนระยะยาว ส่วนของหนี้สินที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาว และประมาณการหนี้สินระยะยาว รายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคือ รายได้จากภาษี ซึ่งในปี 2563 ภาษีเกือบทุกประเภทจัดเก็บได้ต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ เนื่องจากการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายบุคลากร โดยในปี 2563 มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้

อัตราส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มาจากหนี้สินไม่หมุนเวียน อัตราส่วนรายได้จากการขายสินค้าและบริการต่อรายได้รวมลดลง ด้านค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้แต่ละปีก่อนข้างสูง โดยปี 2563 ผลประกอบการติดลบจากการที่ค่าใช้จ่ายรวมสูงกว่ารายได้รวม

อัตราส่วนต่อหัวประชากรเปรียบเทียบปี 2562 - 2563 พบว่า ปี 2563 ประชากร 1 คนมีสินทรัพย์ที่ไม่รวมสินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐ 340,616 บาท เพิ่มขึ้น 29,664 บาท หรือ ร้อยละ 9.5 และหนี้สินระยะยาวเพิ่มขึ้น 163,798 บาทต่อคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7 แสดงให้เห็นว่า สินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากหนี้ระยะยาว

ข้อสังเกต PBO

1. แม้ว่าการบริหารหนี้สาธารณะจะยังอยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด แต่จากรายงานการเงินรวมภาครัฐปี 2563 สัดส่วนหนี้สินไม่หมุนเวียน (ระยะยาว) มีจำนวน 10.4 ล้านล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 66.1 ของ GDP ที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น การบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรมีการบริหารสภาพคล่องให้มีจำนวนเงินที่เหมาะสมกับความจำเป็นในการดำเนินงาน และการบริหารเงินกู้ระยะยาวควรพิจารณาปัจจัยต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น (1) ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ประเภทต่างๆ (2) ความเป็นไปได้ของอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (3) ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ยจ่าย (4) ความคุ้มค่าต่อระบบเศรษฐกิจและประชาชน นอกจากนี้ ควรสร้างความยั่งยืนในอนาคตโดยการจัดทำแผนการบริหารที่ครอบคลุมเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณอย่างเหมาะสม และสร้างโอกาสทางการแข่งขันเพื่อหารายได้ต่อไป
2. ควรหาแนวทางสร้างรายได้ประเภทต่างๆที่นอกเหนือจากรายได้ภาษี เช่น การสร้างรายได้จากสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนต่างๆที่มี และจัดทำแผนการลดค่าใช้จ่ายประจำปีให้เหมาะสม เช่น การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างรัฐดำเนินการเอง หรือการจ้างให้เอกชนดำเนินการ เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงผลการดำเนินงานที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้
3. พิจารณาการร่วมทุนกับเอกชนในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่
4. ควรเปิดเผยข้อมูลข้อมูลรายงานการเงินรวมภาครัฐสู่ช่องทางสาธารณะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ประชาชนทราบสถานะและผลการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ควรเปิดเผยในรูปแบบไฟล์ที่สามารถนำไปประมวลผลได้

ส่วนที่ 6

ประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6.1 สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563)

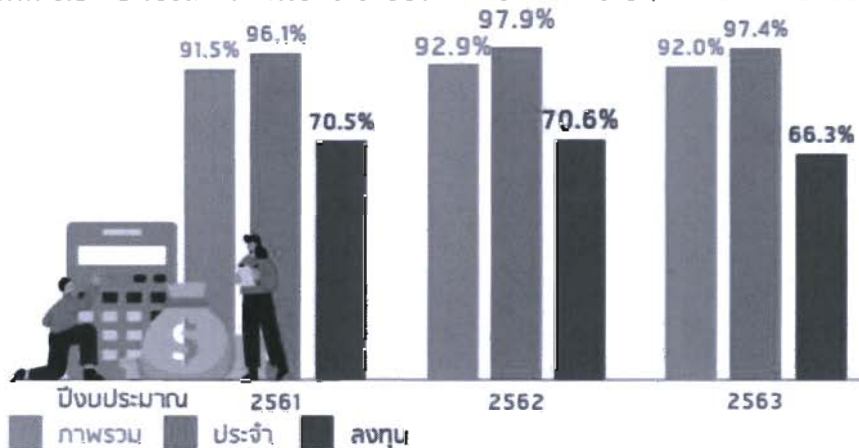
ประสิทธิผลการเบิกจ่ายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยรับงบประมาณ ตามมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2563) (ตามแผนภาพที่ 6.1 - 1) ดังนี้

6.1.1 รายจ่ายภาพรวม มีการเบิกจ่ายมากที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 92.9 รองลงมา คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คิดเป็นร้อยละ 92.0 และร้อยละ 91.5 ตามลำดับ

6.1.2 รายจ่ายประจำ มีการเบิกจ่ายมากที่สุด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 97.9 รองลงมา คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คิดเป็นร้อยละ 97.4 และร้อยละ 96.1 ตามลำดับ

6.1.3 รายจ่ายลงทุน มีการเบิกจ่ายมากที่สุด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมา คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คิดเป็นร้อยละ 70.5 และร้อยละ 66.3 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 6.1 - 1 ร้อยละผลการเบิกจ่ายงบประมาณย้อนหลัง 3 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - 2563)

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กรมบัญชีกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563

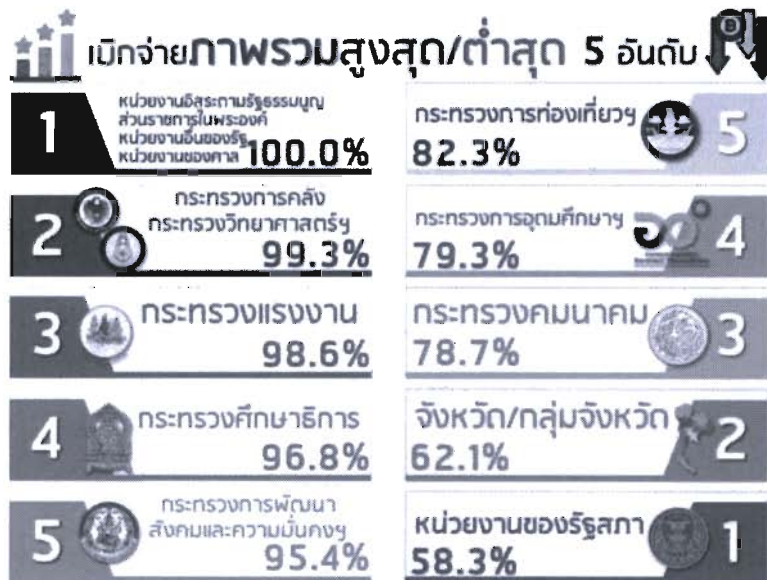
อย่างไรก็ตาม หน่วยงานกลางมีการกำหนดมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ก็ยังไม่สามารถช่วยกระตุ้นการเบิกจ่ายงบประมาณให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยกตัวอย่างในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2563 เห็นชอบมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยกำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายภาพรวมในไตรมาสที่ 1 - 4 เป็นร้อยละ 23 54 77 และ 100 ตามลำดับ ส่วนรายจ่ายลงทุนกำหนดเป้าหมายเป็นร้อยละ 8 40 65 และ 100 ตามลำดับ แต่มาตรการดังกล่าวก็ยังไม่สามารถช่วยเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณหรือการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงาน

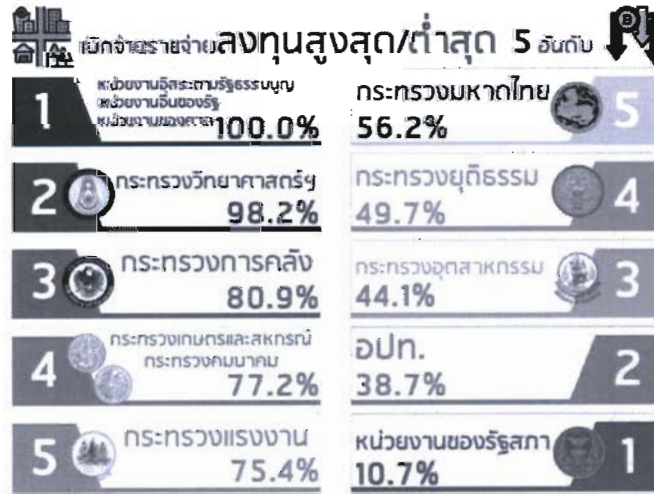
ส่วนใหญ่จะเบิกจ่ายงบประมาณในลักษณะรายจ่ายประจำ และรายจ่ายลงทุนประเภทดำเนินการปีเดียว รวมทั้งเบิกจ่ายงบประมาณไปบริหารจัดการเองทั้งจำนวน (เงินอุดหนุน) แต่ยังไม่สามารถเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายลงทุนในจำนวนเงินที่สูงได้ โดยเฉพาะรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และมาตรการล็อกดาวน์จากภาครัฐ ส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งภาคการผลิต การส่งออก การท่องเที่ยวและบริการ อีกทั้งการลงทุนจากภาครัฐและเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้รับผลกระทบเช่นกัน รวมถึงพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ยังมีผลบังคับใช้ล่าช้า (มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563) จากกรณีดังกล่าวจึงทำให้หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถดำเนินการในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะในส่วนของขั้นตอนการลงนามทำสัญญาก่อนนี้ผูกพันได้ จึงทำให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าและต้องขอคืนเงินไว้เบิกจ่ายงบประมาณในปีถัดไป

จากข้อมูลข้างต้น สามารถจัดอันดับกระทรวง/หน่วยงานที่มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายภาพรวม/รายจ่ายลงทุนเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2563) สูงสุด/ต่ำสุด 5 อันดับ (ไม่รวมงบกลาง ทุนหมุนเวียน และรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง) (ตามแผนภาพที่ 6.1 - 2)

แผนภาพที่ 6.1 - 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายภาพรวม/รายจ่ายลงทุนเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563) สูงสุด/ต่ำสุด 5 อันดับ

หมายเหตุ 1. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เปลี่ยนสถานะมาสังกัดภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา ในปี 2562
2. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้ค่าเฉลี่ยผลการเบิกจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2562 และกระทรวงการอุดมศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ยผลการเบิกจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2563

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) กรมบัญชีกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2563
 หมายเหตุ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้ค่าเฉลี่ยผลการเบิกจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2562 และกระทรวงการอุดมศึกษา
 ใช้ค่าเฉลี่ยผลการเบิกจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2563

6.2 รายงานสถานะเงินกันไว้เบิกเหลือเมื่อปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2562

6.2.1 สรุปสถานะเงินกันไว้เบิกเหลือเมื่อปี (จำแนกรายปีงบประมาณ)

ตารางที่ 6.2 - 1 สถานะเงินกันไว้เบิกเหลือเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2562
 (จำแนกรายปีงบประมาณ)

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	รวมเงินกันไว้เบิกเหลือเมื่อปี	เบิกจ่าย	เงินกันไว้เบิกเหลือเมื่อปีที่ทับไป			รวมเงินกันไว้ที่ทับไป (1+2+3)
			(1) กรณีมีหนี้ผูกพัน	(2) กรณีไม่มีหนี้ผูกพัน	(3) สรก.อยู่ระหว่างดำเนินการ	
รวมทั้งสิ้น	246,665.9	224,870.2	19,919.0	-	1,876.7	21,795.7
2555	61.9	52.7	9.2	-	-	9.2
2556	746.1	185.9	560.2	-	0.1	560.2
2557	1,402.8	891.6	510.7	-	0.4	511.2
2558	1,071.8	748.9	320.2	-	2.6	322.9
2559	3,177.5	2,249.3	872.4	-	55.8	928.2
2560	11,891.7	9,788.4	1,991.7	-	111.6	2,103.3
2561	45,123.9	41,256.8	3,219.8	-	647.3	3,867.1
2562	183,190.2	169,696.5	12,434.7	-	1,058.9	13,493.6

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) กรมบัญชีกลาง ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรา 43 มาตรา 55 มาตรา 56 และมาตรา 57 บัญญัติให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้ก่อก่อนผู้ผูกพัน หรือที่ยังไม่ได้ก่อก่อนผู้ผูกพัน และได้กันเงินไว้เบิกเหลือมปี และ/หรือขยายเวลาเบิกจ่ายเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2562) ให้ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 (ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุดที่ กค 0402.5/ว318 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2563 เรื่อง เร่งรัด การเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเบิกจ่ายเงิน และการใช้จ่ายเงินที่ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลา เก็บรักษาเงิน) จากหนังสือดังกล่าวมีผลทำให้หน่วยรับงบประมาณหลายแห่งไม่สามารถเบิกจ่ายเงินกันไว้ เบิกเหลือมปีดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 ทำให้เงินกันฯ ต้องถูกพับคืนคลังโดยผลของ กฎหมาย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 21,795.7 ล้านบาท โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ถูกพับคืนคลังสูงสุด จำนวน 13,493.6 ล้านบาท รองลงมาคือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 3,867.1 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 2,103.3 ล้านบาท ตามลำดับ (ตามตารางที่ 6.2 - 1)

6.2.2 สรุปสถานะเงินกันไว้เบิกเหลือมปี (จำแนกรายกระทรวง/หน่วยงาน)

ตารางที่ 6.2 - 2 สถานะเงินกันไว้เบิกเหลือมปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2562

(จำแนกรายกระทรวง/หน่วยงาน)

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง/หน่วยงาน	รวมเงินกันฯ ปี 2555 - 2562	เบิกจ่าย	เงินกันไว้เบิกเหลือมปีที่พับไป			รวมเงินกันฯ ที่พับไป (1+2+3)
			(1) กรณีมีหนี้ผูกพัน	(2) กรณีไม่มีหนี้ผูกพัน	(3) สรก.อยู่ระหว่างดำเนินการ	
รวมทั้งสิ้น	246,665.9	224,870.2	19,919.0	-	1,876.7	21,795.7
สำนักนายกรัฐมนตรี	5,376.6	5,061.8	175.0	-	139.8	314.8
กระทรวงกลาโหม	44,989.9	42,817.6	1,491.7	-	680.6	2,172.3 ②
กระทรวงการคลัง	1,660.6	1,530.5	130.0	-	0.2	130.1
กระทรวงการต่างประเทศ	464.1	442.1	22.0	-	-	22.0
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	981.5	886.4	95.1	-	-	95.1
กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	585.5	489.9	95.7	-	-	95.7
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	14,375.7	13,325.0	1,027.9	-	22.8	1,050.7
กระทรวงคมนาคม	49,662.8	44,132.5	5,133.4	-	396.9	5,530.3 ①
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4,579.6	3,824.7	737.1	-	17.9	755.0
กระทรวงดิจิทัลฯ	1,854.1	1,725.1	129.1	-	-	129.1
กระทรวงพลังงาน	255.9	203.6	52.4	-	-	52.4
กระทรวงพาณิชย์	374.1	349.4	24.6	-	0.1	24.7
กระทรวงมหาดไทย	27,979.0	26,129.6	1,753.7	-	95.6	1,849.4
กระทรวงยุติธรรม	2,128.2	1,986.3	141.5	-	0.4	141.9
กระทรวงแรงงาน	144.3	140.8	3.5	-	-	3.5
กระทรวงวัฒนธรรม	1,304.3	1,202.8	82.3	-	19.2	101.6
กระทรวงศึกษาธิการ	9,945.8	9,053.4	887.1	-	5.3	892.4
กระทรวงสาธารณสุข	7,951.7	6,358.0	1,586.0	-	7.6	1,593.7

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กระทรวง/หน่วยงาน	รวมเงินกันฯ ปี 2555 - 2562	เบิกจ่าย	เงินกันไว้เบิกเหลือในปีที่พบไป			รวมเงินกันฯ ที่พบไป (1+2+3)
			(1) กรณีมีหนี้ผูกพัน	(2) กรณีไม่มีหนี้ผูกพัน	(3) สรก.อยู่ระหว่างดำเนินการ	
กระทรวงอุตสาหกรรม	557.7	554.6	3.0	-	0.1	3.1
กระทรวงการอุดมศึกษา	4,914.2	3,985.2	882.7	-	46.4	929.0
ส่วนราชการไม่สังกัดฯ	11,855.9	10,903.4	952.3	-	0.1	952.5
หน่วยงานของรัฐสภา	5,179.5	3,114.6	2,064.9	-	-	2,064.9
หน่วยงานอิสระของรัฐ	129.5	59.9	66.2	-	3.4	69.6
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	10,242.8	8,860.6	1,344.5	-	37.7	1,382.2
งบกลาง	27,470.8	26,030.8	1,037.4	-	402.6	1,440.0

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) กรมบัญชีกลาง ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

จากข้อมูลตามตารางที่ 6.2 - 2 พบว่า มีกระทรวงที่ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือปีให้แล้วเสร็จได้ทันภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 และต้องถูกพบเงินส่งคืนคลังโดยผลของกฎหมายสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ① กระทรวงคมนาคม จำนวน 5,530.3 ล้านบาท ② กระทรวงกลาโหม จำนวน 2,172.3 ล้านบาท และ ③ หน่วยงานของรัฐสภา จำนวน 2,064.9 ล้านบาท ตามลำดับ

ข้อสังเกต PBO

จำนวนเงินกันฯ ที่ถูกพบไปดังกล่าว อาจมีผลกระทบทำให้ต้องตั้งงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อทดแทนจำนวนเงินกันฯ ที่ถูกพบไป ดังนั้น สำนักงบประมาณควรรวบรวมจำนวนเงินงบประมาณที่ต้องตั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อชดเชยงบประมาณรายจ่ายที่หน่วยรับงบประมาณได้ก่อนนี้ผูกพัน ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วแต่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ทันทำให้งบประมาณพบไปให้กับหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าวรวมเงินทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าไร

6.3 สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

6.3.1 มาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2563 ได้เห็นชอบมาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและสังคมภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เห็นควรให้หน่วยรับงบประมาณเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส ดังนี้

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ตารางที่ 6.3 - 1 มาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนนา	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ภาพรวม	ร้อยละ 32	ร้อยละ 54	ร้อยละ 77	ร้อยละ 100
รายจ่ายประจำ	ร้อยละ 36	ร้อยละ 57	ร้อยละ 80	ร้อยละ 100
รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ 20	ร้อยละ 45	ร้อยละ 65	ร้อยละ 100

ที่มา: มาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

(ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว534 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563)

6.3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำหรับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 3,285,962.5 ล้านบาท ข้อมูลจากระบบ GFMS กรมบัญชีกลาง ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 (วันที่ 31 มีนาคม 2564) พบว่า มีผลการเบิกจ่ายสะสมจำนวน 1,551,432.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.2 ของวงเงินงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง รายการคงเหลืองบประมาณทั้งสิ้น 1,734,530.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.8 ของวงเงินงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงรายการ ตามตารางที่ 6.3 - 2

ตารางที่ 6.3 - 2 สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายภาพรวมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ไตรมาสที่ 2 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2564)

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงรายการ	เบิกจ่าย	คงเหลือ
รวมทั้งสิ้น		3,285,962.5	1,551,432.0	1,734,530.4
1	สำนักนายกรัฐมนตรี	39,290.9	17,687.4	21,603.5
2	กระทรวงกลาโหม	214,530.6	81,286.6	133,244.0
3	กระทรวงการคลัง	268,440.2	156,594.3	111,845.8
4	กระทรวงการต่างประเทศ	8,156.4	4,951.6	3,204.8
5	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	6,092.7	2,311.1	3,781.6
6	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	22,341.8	11,997.1	10,344.7
7	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	110,731.1	42,146.6	68,584.5
8	กระทรวงคมนาคม	189,958.7	50,429.0	139,529.7
9	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	29,335.7	10,654.5	18,681.2
10	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ	8,301.7	3,543.7	4,758.0
11	กระทรวงพลังงาน	2,279.2	868.0	1,411.2
12	กระทรวงพาณิชย์	6,825.5	2,736.2	4,089.2
13	กระทรวงมหาดไทย	334,487.7	162,147.5	172,340.1
14	กระทรวงยุติธรรม	26,828.1	11,928.5	14,899.6
15	กระทรวงแรงงาน	69,720.3	34,635.0	35,085.3
16	กระทรวงวัฒนธรรม	7,962.9	2,736.3	5,226.6
17	กระทรวงศึกษาธิการ	356,449.7	157,980.1	198,469.6
18	กระทรวงสาธารณสุข	145,802.3	66,015.5	79,786.8
19	กระทรวงอุตสาหกรรม	4,659.2	1,572.1	3,087.1

ลำดับ	กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงรายการ	เบิกจ่าย	คงเหลือ
20	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	128,127.0	78,180.1	49,946.9
21	ส่วนราชการไม่สังกัดฯ	130,774.4	53,402.9	77,371.5
22	หน่วยงานของรัฐสภา	9,606.3	3,463.6	6,142.8
23	หน่วยงานของศาล	23,289.0	12,100.5	11,188.4
24	หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ	17,764.3	10,068.3	7,696.0
25	รัฐวิสาหกิจ	153,692.3	117,589.2	36,103.1
26	ส่วนราชการในพระองค์	8,980.9	3,008.9	5,972.0
27	สภาอากาศไทย	8,871.6	3,567.4	5,304.1
28	หน่วยงานอื่นของรัฐ	563.2	372.6	190.6
29	จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	23,109.5	1,990.8	21,118.7
30	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	91,348.5	48,170.6	43,177.8
31	ทุนหมุนเวียน	223,024.7	153,664.0	69,360.7
32	งบกลาง	614,616.2	243,632.0	370,984.2

ที่มา: ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กรมบัญชีกลาง ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564

ข้อสังเกต PBO

1) ควรให้ความสำคัญกับการนำข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎร ไปปรับปรุงการบริหารจัดการการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานอย่างจริงจัง และรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขตามข้อสังเกตให้รัฐสภาทราบก่อนมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีถัดไป

2) กระทรวง/หน่วยงานต่าง ๆ ควรเตรียมความพร้อมของข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการลงทุนที่จะขอรับการจัดสรรงบประมาณไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันทีที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานสามารถก่อกำหนดผู้ผูกพัน รวมทั้งเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามแผนฯ และเป้าหมายที่กำหนด โดยไม่ต้องถูกพับงบประมาณส่งคืนคลังเมื่อสิ้นปีงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

3) จากข้อมูลผลการเบิกจ่ายงบประมาณในระบบ GFMS ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2563 พบว่าหน่วยรับงบประมาณส่วนใหญ่มีการเบิกจ่ายงบประมาณโดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการนำผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีมาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับศักยภาพการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณตามที่ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปสาระสำคัญของสถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565*

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 รัฐบาลให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลให้ประสบผลสำเร็จและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นให้การจัดทำงบประมาณมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจัดสรรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการรวบรวมสถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลเชิงสถิติงบประมาณสำหรับใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยรวบรวมข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 รายละเอียดภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
งบประมาณรายจ่ายประจำปี	3,200,000.00	3,285,962.48	3,100,000.00
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	200,000.00	85,962.48	-185,962.48
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	6.67	2.69	-5.66

จากตารางที่ 1 พบว่า งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 185,962.48 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.66 หากจำแนกการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย

1. งบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

1.1 หน่วยงานของรัฐ	2,503,377.45
1.1.1 ส่วนราชการ (ไม่รวมจังหวัดและกลุ่มจังหวัด)	2,002,144.72
1.1.2 จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	17,411.01
1.1.3 รัฐวิสาหกิจ	130,586.42
1.1.4 หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงาน ของศาล และหน่วยงานของ องค์กรอิสระและองค์กรอัยการ	49,624.46
1.1.5 องค์การมหาชน	21,163.52

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร { 1 } สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

*สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564, https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=967&filename=index.

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.6	ทุนหมุนเวียน (ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล)	195,397.85	
1.1.7	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	78,305.05	
1.1.8	หน่วยงานอื่นของรัฐ	478.97	2,495,112.00
1.2	สภาภาษี		8,265.44
2.	รายจ่ายงบกลาง		571,047.33
3.	รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง		596.67
4.	รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย		24,978.56
	งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2565 วงเงินงบประมาณ จำนวน		<u>3,100,000.00</u>

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีหน่วยรับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2) ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ จัดตั้งเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 เป็นหน่วยรับงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน่วยรับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 11 หน่วยงาน ประกอบด้วย เทศบาลเมืองบ้านกรวด เทศบาลเมืองไทรมา เทศบาลเมืองบางกร่าง เทศบาลเมืองบางแม่นาง เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง เทศบาลเมืองบางกะดี เทศบาลเมืองแพรกษา เทศบาลเมืองปากแพรก เทศบาลเมืองจอมพล เทศบาลเมืองหนองกี่ เทศบาลเมืองบึงกาฬ ส่งผลให้หน่วยรับงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นจากเดิมมีจำนวน 292 หน่วยงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพิ่มเป็นจำนวน 303 หน่วยงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

3. สำนักงานพิงคนคร (องค์การมหาชน) มีพระราชกฤษฎีกายกเลิก แต่ให้สภาพนิติบุคคลของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ยังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกายกเลิกสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า 72 เล่ม 136 ตอนที่ 49 ก ลงวันที่ 14 เมษายน 2562

4. ทุนหมุนเวียนมีหน่วยรับงบประมาณเพิ่มจำนวน 4 กองทุน ประกอบด้วย กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

ตารางที่ 2 สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามหน่วยรับงบประมาณ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น

หน่วย - ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563										ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564										ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ร่าง)											
	แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน		แผนงาน			
	บุคลากร ภาครัฐ	ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	บุคลากร ที่ฐาน ภาครัฐ	
หน่วยรับงบประมาณ รวม																																
รวมทั้งสิ้นรวม																																
1. ขอบเขต	777,549.88	679,825.03	1,144,387.48	96,500.00	229,610.48	272,127.13	88,452.60	-88,452.60	-	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60	88,452.60
2. สังกัดหน่วยงานอื่น	5,636.56	13,378.67	16,096.77	-	3,340.14	-	-1,331.53	-	-1,331.53	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	3,340.14	
3. กรมการปกครอง	104,632.20	30,577.25	93,823.00	-	2,662.82	-	-18,022.94	-	-18,022.94	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32	213,722.32
4. กรมการกงสุล	13,236.96	4,352.10	9,551.51	-	237.43	221,823.34	-36,100.59	213,007.76	13,133.99	2,391.99	9,506.77	220.23	243,181.20	288,440.18	13,115.88	2,383.56	8,300.22	-	71.35	249,407.30	273,946.30	5,501.12	2.05	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. กรมการกงสุลต่างประเทศ	3,762.27	121.60	4,813.87	-	30.88	-	-78.00	8,655.62	3,680.02	122.19	4,337.47	28.69	-	8,456.36	3,633.86	84.08	3,872.11	-	23.69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6. กรมการกงสุลต่างประเทศ	1,701.20	2,141.91	1,242.76	-	803.03	-	-245.89	5,640.01	1,722.20	2,021.11	1,634.95	724.41	-	6,082.68	1,725.88	2,035.49	857.74	-	545.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7. กรมการกงสุลต่างประเทศ	2,823.44	886.65	16,908.47	-	549.84	-	-659.22	20,514.17	2,827.77	720.09	18,185.88	608.08	-	22,341.81	2,793.28	555.90	20,914.12	-	421.92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8. กรมการกงสุลต่างประเทศ	73,819.36	25,624.24	22,856.11	-	4,682.40	-	-1,447.30	124,944.80	75,401.04	26,611.66	20,526.91	5,587.41	-	128,127.02	75,737.28	25,582.21	20,178.48	-	2,684.87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. กรมการกงสุลต่างประเทศ	25,319.23	11,461.34	20,183.13	-	50,910.49	-	-2,606.27	105,467.92	25,193.53	11,143.57	19,830.90	54,563.09	-	110,311.09	24,555.17	9,332.53	25,557.88	-	50,680.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. กรมการกงสุลต่างประเทศ	9,794.06	53,551.72	659.61	-	112,089.79	-	-11,165.55	164,920.64	9,825.07	57,950.38	0.00	122,183.28	-	189,958.75	9,643.78	9,776.01	-	108,938.93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. กรมการกงสุลต่างประเทศ	1,586.67	2,039.89	2,441.23	-	718.47	-	-661.92	6,124.34	1,642.93	1,690.01	3,058.88	1,869.83	-	8,301.66	1,615.44	1,232.61	2,665.54	-	1,465.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. กรมการกงสุลต่างประเทศ	11,450.88	6,059.75	4,412.15	-	6,267.30	-	-849.73	29,340.34	11,422.04	6,367.51	4,548.24	6,377.92	-	29,335.71	11,351.13	5,659.19	5,516.06	-	5,519.12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. กรมการกงสุลต่างประเทศ	828.05	849.67	463.32	-	0.00	-	-37.77	2,103.27	842.02	643.64	575.98	12.54	-	2,279.17	834.15	740.93	1,142.30	-	0.16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. กรมการกงสุลต่างประเทศ	2,656.79	1,983.50	2,431.72	-	522.36	-	-349.53	7,056.34	2,625.52	1,938.59	1,802.47	453.90	-	6,825.47	2,595.97	1,787.52	1,665.42	-	1,74.37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. กรมการกงสุลต่างประเทศ	45,591.63	6,657.00	244,830.49	-	17,530.69	-	-3,474.21	311,186.61	46,249.05	7,344.96	251,196.33	19,731.31	-	334,487.67	46,946.30	1,954.64	258,383.84	-	9,242.25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. กรมการกงสุลต่างประเทศ	10,500.07	3,659.96	10,205.63	-	2,308.92	-	-542.71	26,214.88	10,614.59	9,942.23	3,266.42	2,996.85	-	26,228.09	10,556.55	9,084.32	2,843.54	-	1,836.78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17. กรมการกงสุลต่างประเทศ	3,871.09	1,305.24	66,430.20	-	463.31	-	-61.05	72,008.68	3,903.53	1,380.53	64,949.99	243.27	-	69,720.22	3,827.07	971.18	44,783.73	-	160.84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

ตารางที่ 2 สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามหน่วยรับงบประมาณ วัตถุประสงค์ และหน่วยงานอื่น (ต่อ)

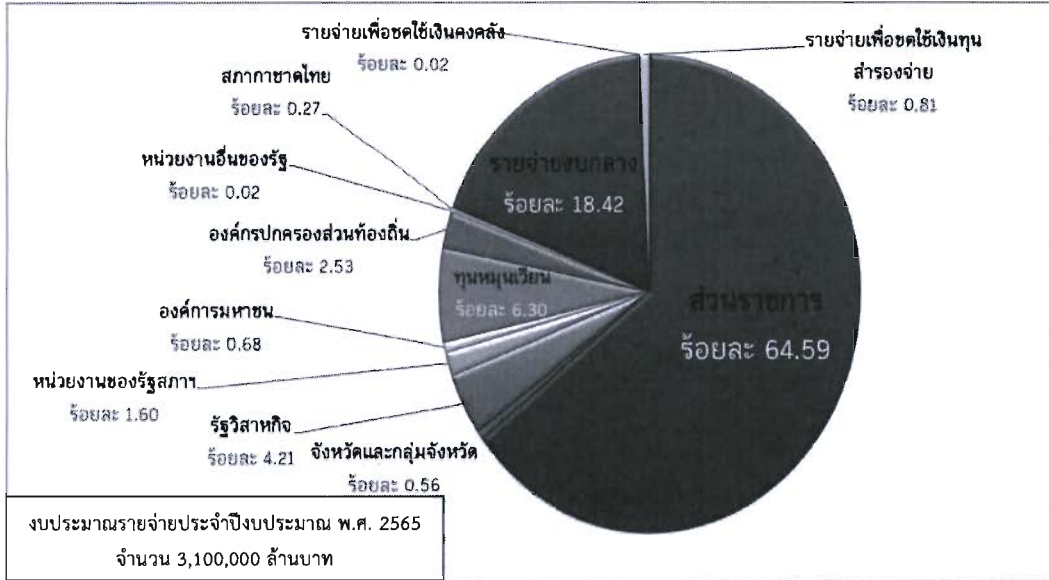
กระทรวง / หน่วยงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563																ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564																ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ร่าง)															
	แผนงาน เศรษฐกิจ				แผนงาน สังคม				แผนงาน วัฒนธรรม				แผนงาน สุขภาพ				แผนงาน กีฬา				แผนงาน การต่างประเทศ				แผนงาน การต่างประเทศ				แผนงาน การต่างประเทศ																			
	งบดำเนินงาน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน				งบอุดหนุน																			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8) = (1)-(7)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15) = (8)-(14)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22) = (16)-(21)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28) = (23)-(27)																				
หน่วยรับงบประมาณอื่น รวม																																																
รวมทั้งหมด	771,549.88	679,825.03	1,144,387.48	96,500.00	229,610.48	272,127.13	88,452.60	-88,452.60	3,200,000.00	782,566.75	871,810.88	947,563.55	139,825.53	250,742.34	293,164.32	3,285,962.68	770,159.98	2,457.13	2,073.87	2,140.07	115,033.23	208,177.26	291,531.44	3,100,000.00	-185,962.48	-5.66	7,104.35	-658.54	-10.78																			
18. กระทรวงมหาดไทย	2,914.90	2,755.82	2,051.75	-	1,177.91	-	-931.14	8,212.24	3,200,000.00	782,566.75	1,397.57	3,230.33	-	995.29	-	7,962.89	2,457.13	2,073.87	2,140.07	115,033.23	208,177.26	291,531.44	3,100,000.00	-185,962.48	-5.66	7,104.35	-658.54	-10.78																				
19. กระทรวงการต่างประเทศ	232,434.50	41,412.97	91,421.29	-	2,405.96	-	-4,981.80	382,752.92	225,446.33	34,353.06	95,501.77	1,148.53	-	1,148.53	-	396,449.68	211,889.35	25,953.38	93,924.67	63,214.24	63,214.24	-	332,388.64	-24,051.04	-6.71	332,388.64	-24,051.04	-6.71																				
20. กระทรวงสาธารณสุข	107,997.63	6,918.04	19,812.70	-	2,661.04	-	-1,614.80	135,774.60	116,557.68	5,965.97	20,958.42	2,320.25	-	2,320.25	-	145,802.31	115,008.31	4,747.27	32,856.83	1,328.06	1,328.06	-	153,940.47	8,138.16	5.91	153,940.47	8,138.16	5.91																				
21. กระทรวงศึกษาธิการ	1,656.16	1,290.59	87.49	-	1,413.46	-	-92.00	4,981.80	1,658.99	1,196.93	1,050.30	752.97	-	752.97	-	4,659.18	1,616.95	1,007.56	1,149.83	605.78	605.78	-	4,380.12	-279.06	-5.99	4,380.12	-279.06	-5.99																				
22. สังกัดกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	82,472.38	10,569.96	35,620.84	-	3,461.07	-	-1,179.23	130,945.29	83,994.85	12,654.43	30,958.55	3,166.58	-	3,166.58	-	130,774.42	83,410.46	9,894.52	27,473.55	1,947.35	1,947.35	-	122,729.91	-4,044.51	-6.15	122,729.91	-4,044.51	-6.15																				
23. สังกัดกรมส่งเสริมการค้า กระทรวงพาณิชย์	-	23,597.06	-	-	-	-	-2,537.18	21,059.88	-	-	23,108.55	-	-	-	-	23,108.55	-	-	17,411.01	-	-	-	17,411.01	-5,698.54	-4.66	17,411.01	-5,698.54	-4.66																				
24. รัฐวิสาหกิจ	2,463.78	7,148.32	81,016.28	-	14,270.65	50,833.79	-	155,282.82	2,519.41	3,765.82	71,833.38	19,300.57	-	19,300.57	-	153,692.30	2,325.15	2,795.76	61,380.13	15,724.23	15,724.23	-	130,536.42	-33,055.88	-15.03	130,536.42	-33,055.88	-15.03																				
25. หน่วยงานของรัฐ	4,285.55	3,905.39	1,126.83	-	-	-	-	9,317.77	4,401.68	4,344.87	879.39	0.41	-	0.41	-	9,646.34	4,416.59	2,761.36	1,031.90	0.20	0.20	-	8,208.05	-1,388.30	-1.56	8,208.05	-1,388.30	-1.56																				
26. หน่วยงานราชการ	14,104.41	7,011.59	68.45	-	-	-	-	21,184.44	14,231.40	9,003.55	54.00	-	-	-	-	23,288.95	15,046.22	7,763.07	158.32	-	-	-	22,947.81	-341.14	-1.46	22,947.81	-341.14	-1.46																				
27. หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ วิสาหกิจ	11,871.39	4,632.56	105.19	-	606.49	-	-	17,215.63	12,035.89	5,236.42	173.61	318.36	-	318.36	-	17,764.27	12,798.94	4,661.88	692.23	315.55	315.55	-	18,468.60	704.33	3.96	18,468.60	704.33	3.96																				
28. สังกัดกรมส่งเสริมการค้า ระหว่างประเทศ	-	0.00	91,532.25	-	257.09	-	-	91,789.35	-	-	90,978.39	370.07	-	370.07	-	91,348.46	-	-	71,809.17	495.88	495.88	-	78,305.05	-13,043.41	-12.89	78,305.05	-13,043.41	-12.89																				
29. หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ	280.50	304.76	-	-	-	-	585.27	286.66	269.43	3.77	1.34	-	1.34	-	565.20	282.83	184.38	7.68	4.08	4.08	-	478.97	-84.23	-1.96	478.97	-84.23	-1.96																					
30. สังกัดกรมส่งเสริมการค้า ระหว่างประเทศ	-	10,619.16	-	-	31.95	-	-	10,651.11	-	8,871.55	-	-	-	-	-	8,871.55	-	-	8,265.44	-	-	-	8,265.44	-606.11	-6.83	8,265.44	-606.11	-6.83																				
31. สังกัดกรมส่งเสริมการค้า ระหว่างประเทศ	-	7,685.28	-	-	-	-	-	7,685.28	-	8,900.89	-	-	-	-	-	8,900.89	-	-	8,761.39	0.00	0.00	-	8,761.39	-219.50	-2.44	8,761.39	-219.50	-2.44																				
32. หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ	-	829.92	203,344.28	-	-	-	-	204,174.90	-	223,074.71	-	-	-	-	-	223,074.71	-	-	194,712.89	-	-	-	195,397.85	-27,665.86	-12.89	195,397.85	-27,665.86	-12.89																				
33. ราชการส่วนท้องถิ่น	-	62,709.47	-	-	-	-	-	62,709.47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	596.67	596.67	-	596.67	596.67	189.00	596.67	189.00																						
34. ราชการส่วนท้องถิ่นของรัฐวิสาหกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24,978.56	-	-	-	24,978.56	24,978.56	170.00	24,978.56	170.00																					

1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2564
2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ
3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

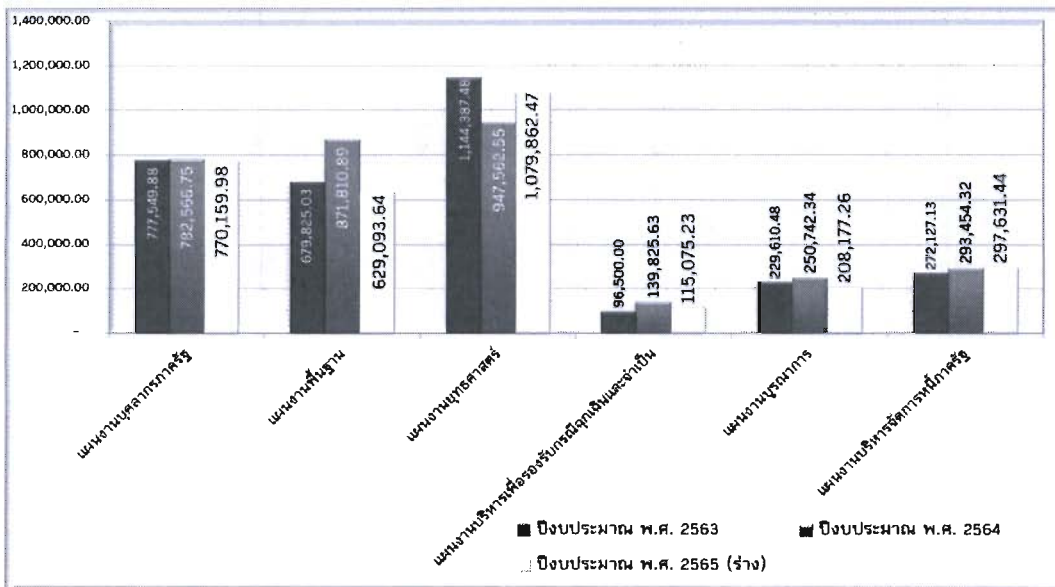
แผนภาพที่ 1 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หากจำแนกงบประมาณรายแผนงานแล้วจะพบว่า ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 มีสถิติการจัดสรรงบประมาณจำแนกรายแผนงาน รายละเอียดตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 งบประมาณจำแนกรายแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

- ที่มา 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2564
 2. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 และ
 3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากแผนภาพที่ 2 พบว่า ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 การจัดสรรงบประมาณให้ความสำคัญกับแผนงานยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นงบประมาณสำหรับการดำเนินการตามหน้าที่ในเชิงนโยบายและมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ อันเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

หรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมีสัดส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 33 ต่อปี ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานยุทธศาสตร์ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 1,079,862.47 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 132,299.92 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.96 สำหรับแผนงานบุคลากรภาครัฐได้รับจัดสรรงบประมาณ สัดส่วนเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 24 ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 770,159.98 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 12,406.78 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 1.59 เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 1 แล้วสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. งบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

1.1 หน่วยงานของรัฐ

1.1.1 ส่วนราชการ (ไม่รวมจังหวัดและกลุ่มจังหวัด) ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 2,002,144.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.59 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 91,933.88 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 4.39 ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถูกโอนงบประมาณตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวน 85,915.41 ล้านบาท รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3 ตารางที่ 3 สถิติงบประมาณของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

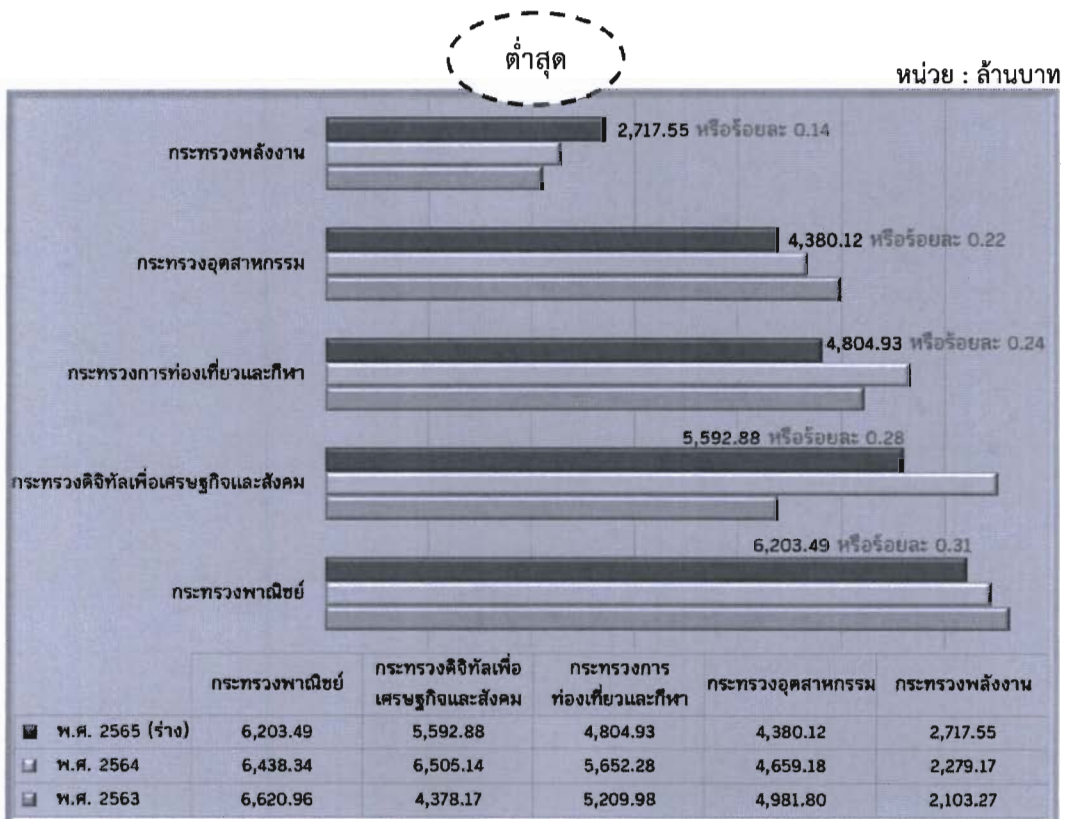
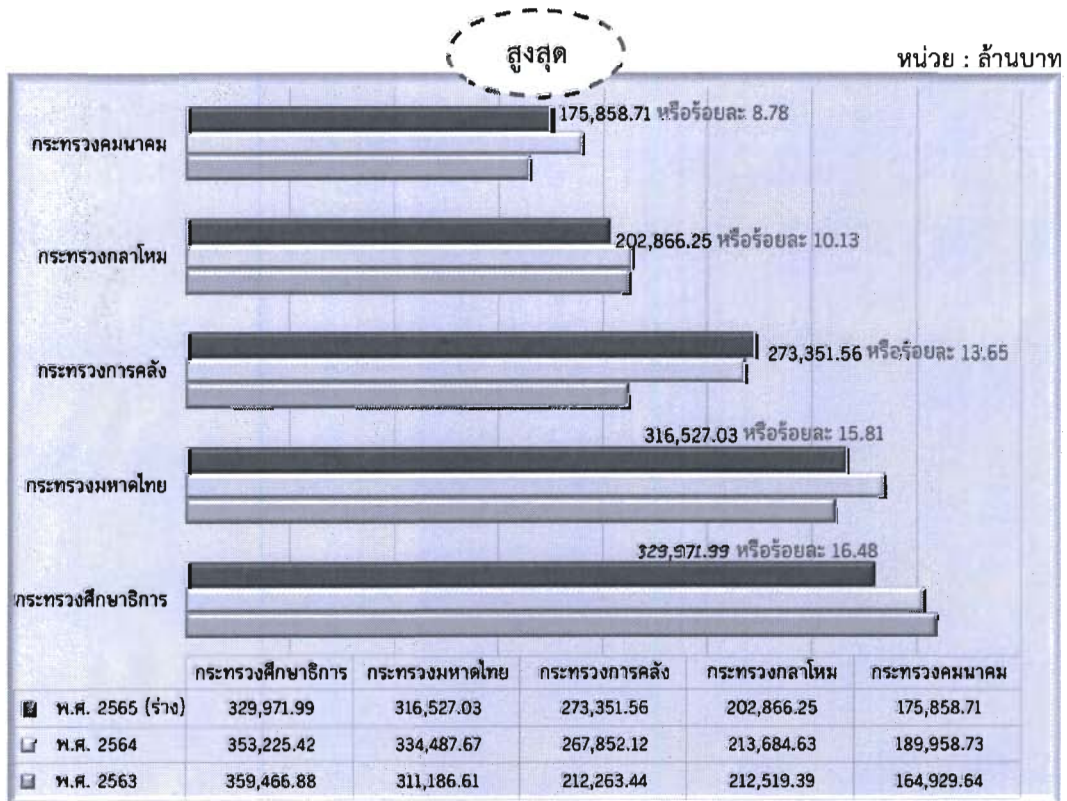
	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	2,057,196.52	2,094,078.60	2,002,144.72
พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี	-85,915.41	-	-
รวมงบประมาณของส่วนราชการทั้งสิ้น	1,971,281.11	2,094,078.60	2,002,144.72
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	-66,935.59	122,797.49	-91,933.88
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	-3.28	6.23	-4.39

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายหน่วยงาน พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ส่วนราชการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม และกระทรวงคมนาคม โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 329,971.99 316,527.03 273,351.56 202,866.25 และ 175,858.71 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 16.48 15.81 13.65 10.13 และร้อยละ 8.78 ของงบประมาณของส่วนราชการปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงพาณิชย์ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 2,717.55 4,380.12 4,804.93 5,592.88 และ 6,203.49 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.14 0.22 0.24 0.28 และ 0.31 ของงบประมาณของส่วนราชการปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 3

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 3 ส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.2 จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 17,411.01 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.56 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 5,698.54 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 24.66 ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถูกโอนงบประมาณตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวน 2,537.18 ล้านบาท รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถิติงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	23,597.06	23,109.55	17,411.01
พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี	-2,537.18	-	-
รวมงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดทั้งสิ้น	21,059.88	23,109.55	17,411.01
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	-6,519.72	2,049.67	-5,698.54
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	-23.64	9.73	-24.66

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่ได้รับงบประมาณจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

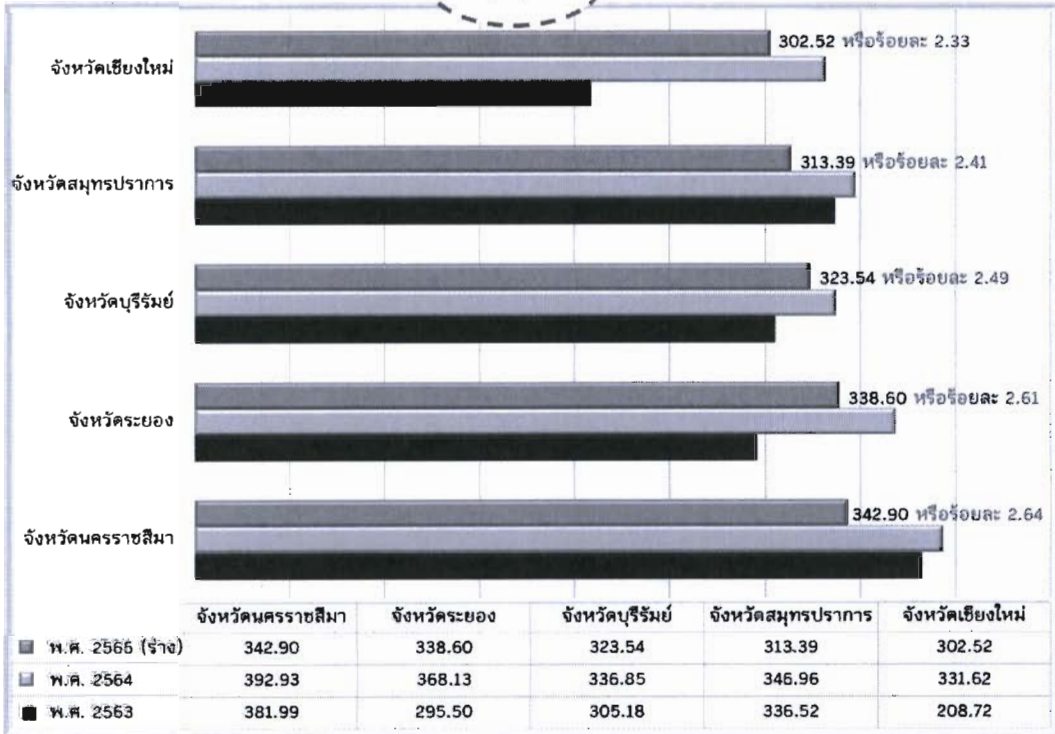
1. จังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 12,992.23 ล้านบาท โดยจังหวัดที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 342.90 338.60 323.54 313.39 และ 302.52 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 2.64 2.61 2.49 2.41 และร้อยละ 2.33 ของงบประมาณจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับจังหวัดที่ได้รับงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 26.30 30.70 54.57 60.98 และ 72.32 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.20 0.24 0.42 0.47 และ 0.56 ของงบประมาณของจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 จังหวัดที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

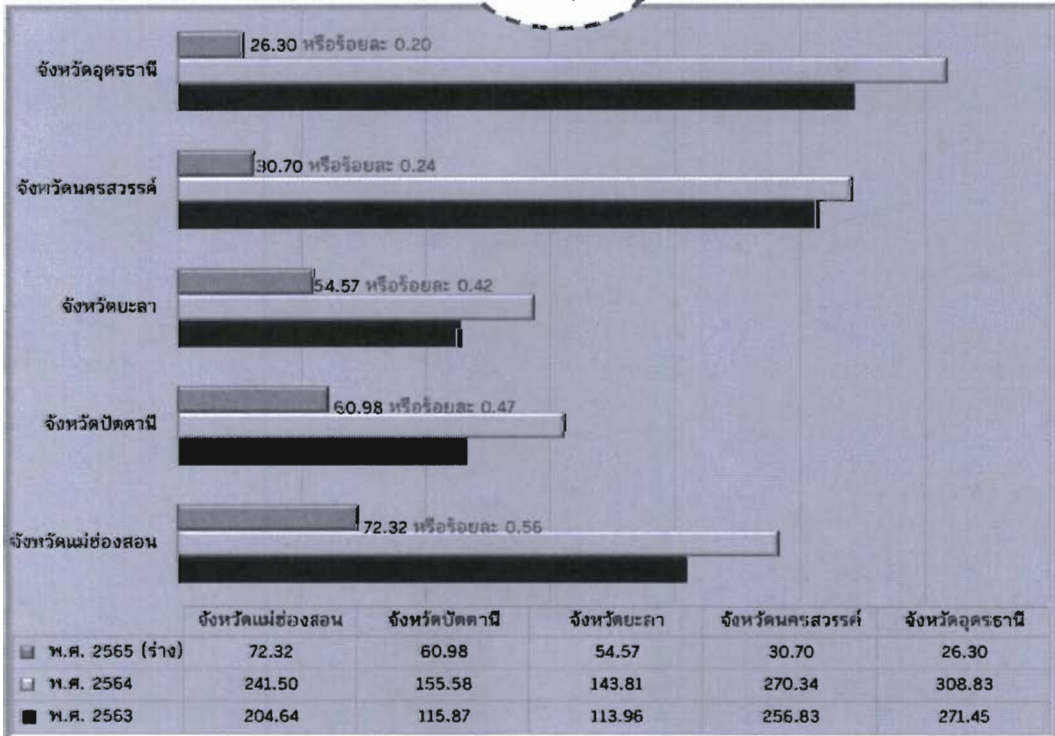
สูงสุด

หน่วย : ล้านบาท

ต่ำสุด

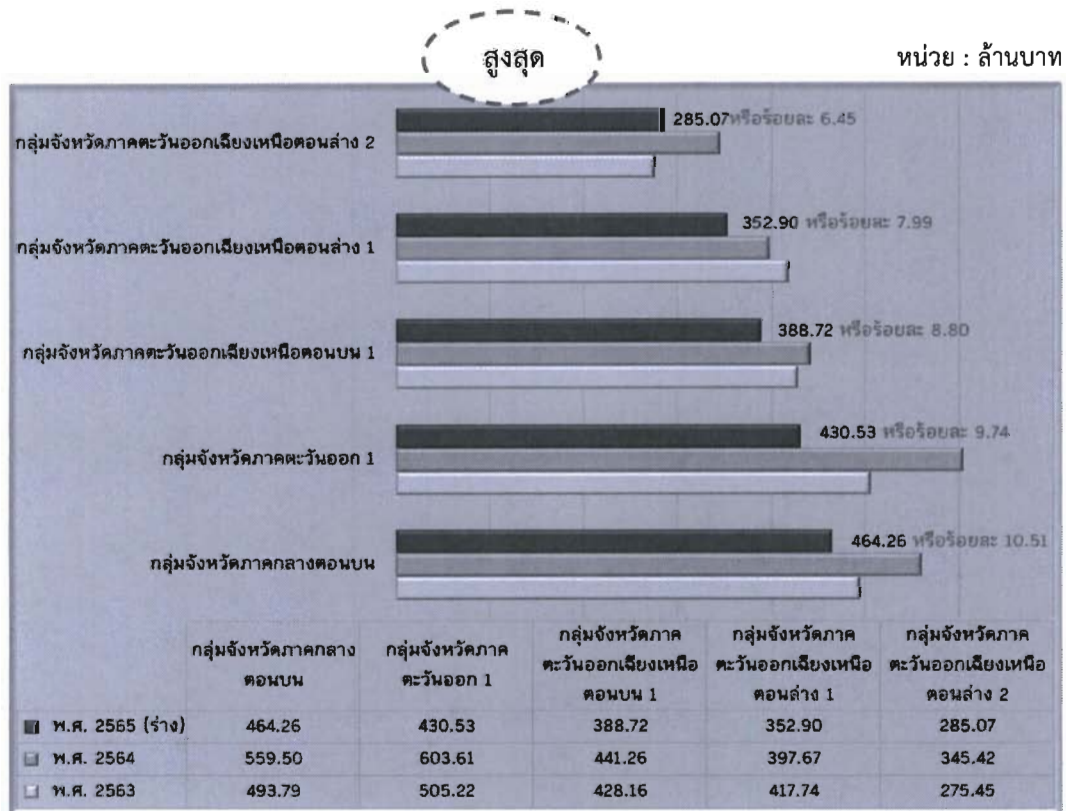
หน่วย : ล้านบาท

2. กลุ่มจังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 4,418.78 ล้านบาท โดยกลุ่มจังหวัดที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 464.26 430.53 388.72 352.90 และ 285.07 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 10.51 9.74 8.80 7.99 และร้อยละ 6.45 ของงบประมาณกลุ่มจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มจังหวัดที่ได้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 โดยได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 88.13 92.70 102.5 175.77 และ 179.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.99 2.10 2.32 3.98 และ 4.07 ของงบประมาณของกลุ่มจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 กลุ่มจังหวัดที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

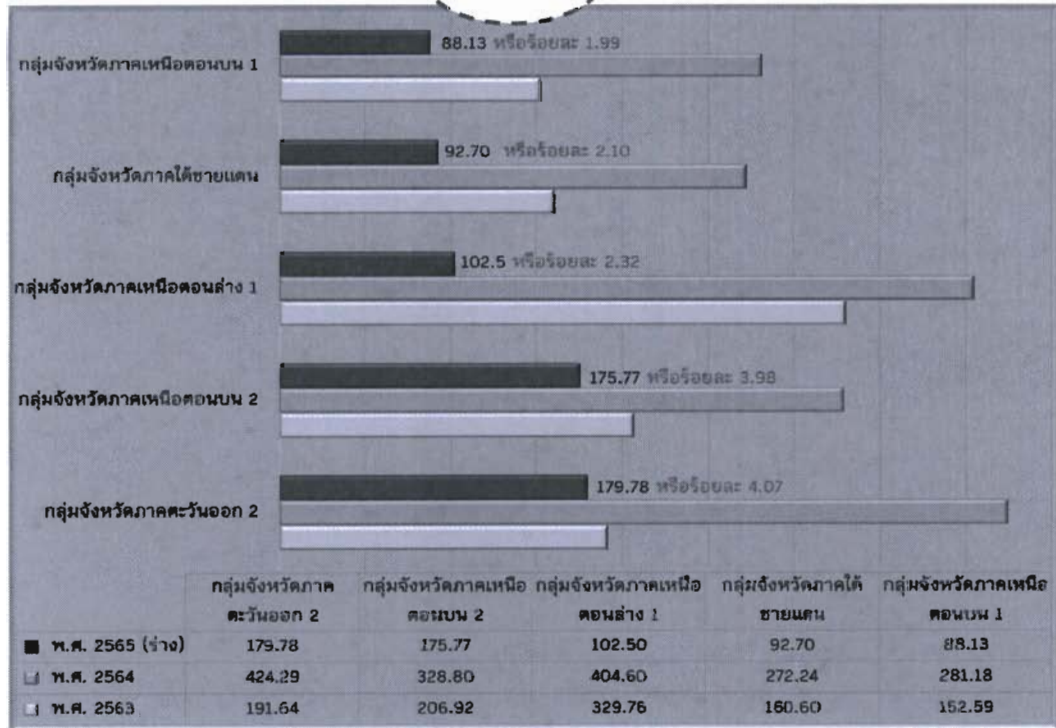

แผนภูมิที่ 5 กลุ่มจังหวัดที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 (ต่อ)

ต่ำสุด

หน่วย : ล้านบาท

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.3 รัฐวิสาหกิจ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 130,586.42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.21 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 23,205.88 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 15.03 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5 ตารางที่ 5 สถิติงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

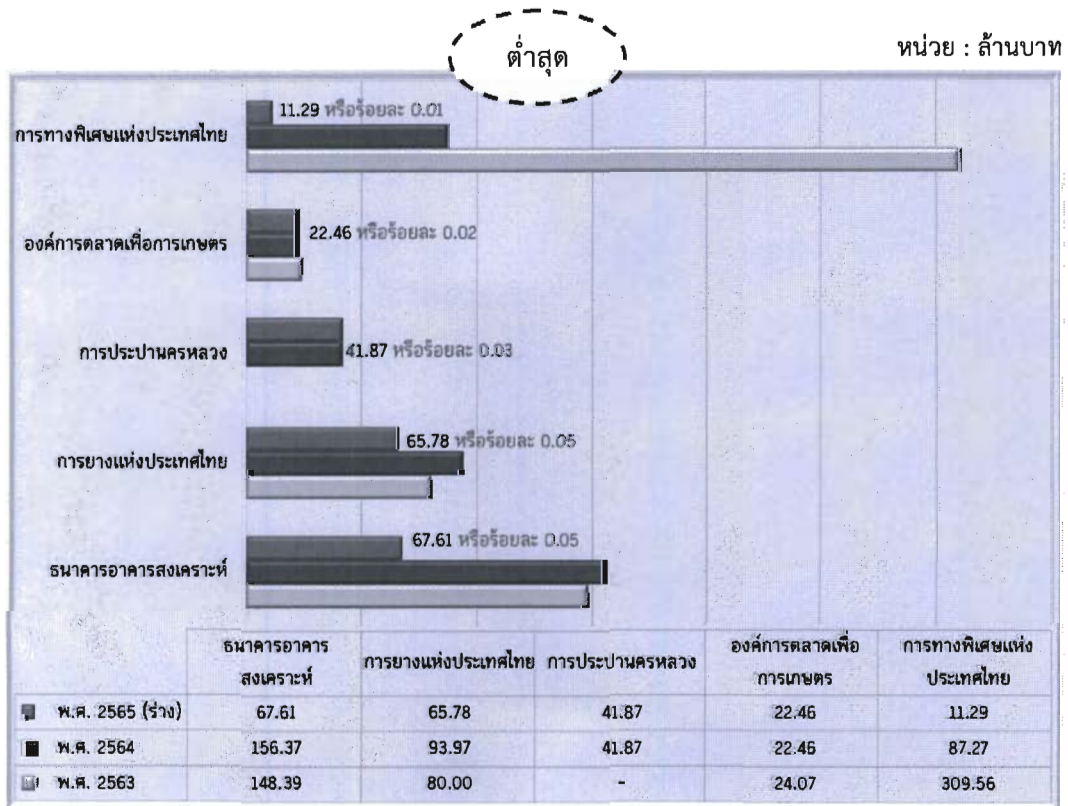
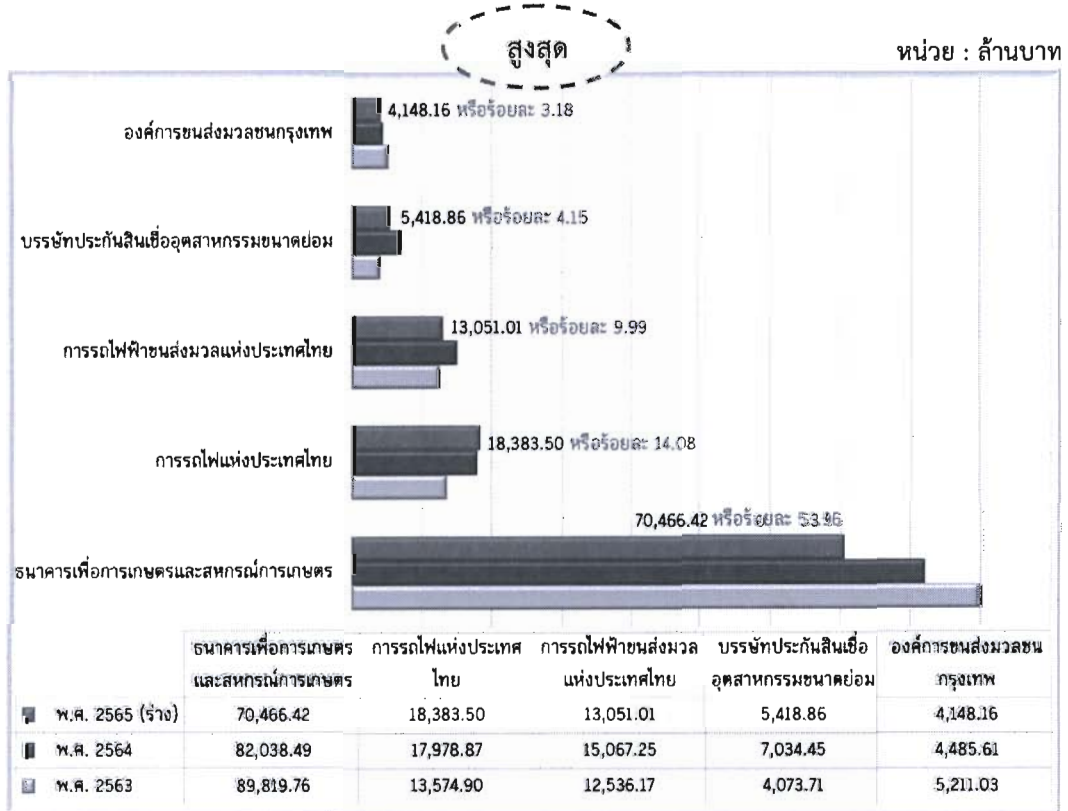
หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	155,202.82	153,692.30	130,586.42
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	14,201.52	-1,510.52	-23,105.88
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	10.07	-0.97	-15.03

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายหน่วยงาน พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐวิสาหกิจที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การรถไฟแห่งประเทศไทย การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 70,466.42 18,383.50 13,051.01 5,418.86 และ 4,148.16 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 53.96 14.08 9.99 4.15 และ 3.18 ของงบประมาณ รัฐวิสาหกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์การตลาดเพื่อการเกษตร การประปานครหลวง การยางแห่งประเทศไทย และธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 11.29 22.46 41.87 65.78 และ 67.61 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.01 0.02 0.03 0.05 และร้อยละ 0.05 ของงบประมาณรัฐวิสาหกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 รัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.4 หน่วยงานของรัฐสภา ศาล และองค์กรอิสระและองค์กรอัยการ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 49,624.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 1,035.11 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.04 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถิติงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	47,717.85	50,659.57	49,624.46
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	-7,060.00	2,941.72	-1,035.11
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	-12.89	6.16	-2.04

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายหน่วยงาน พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หน่วยงานฯ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานศาลปกครอง โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 20,038.77 11,180.58 6,150.28 2,560.72 และ 2,540.90 ล้านบาท หรือร้อยละ 40.38 22.53 12.39 5.16 และ 5.12 ของงบประมาณหน่วยงานฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับหน่วยงานฯ ที่ได้รับงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 197.98 210.09 325.87 368.14 และ 1,707.91 ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.40 0.42 0.66 0.74 และ 3.44 ของงบประมาณของหน่วยงานฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 7

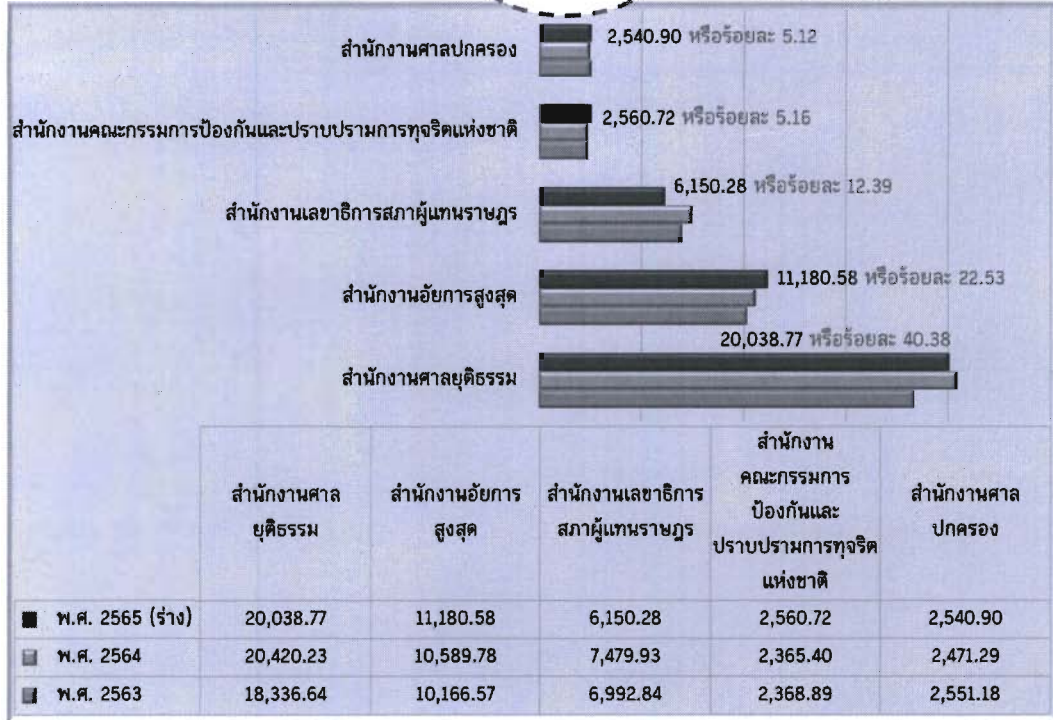

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 7 หน่วยงานของรัฐสภา ที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

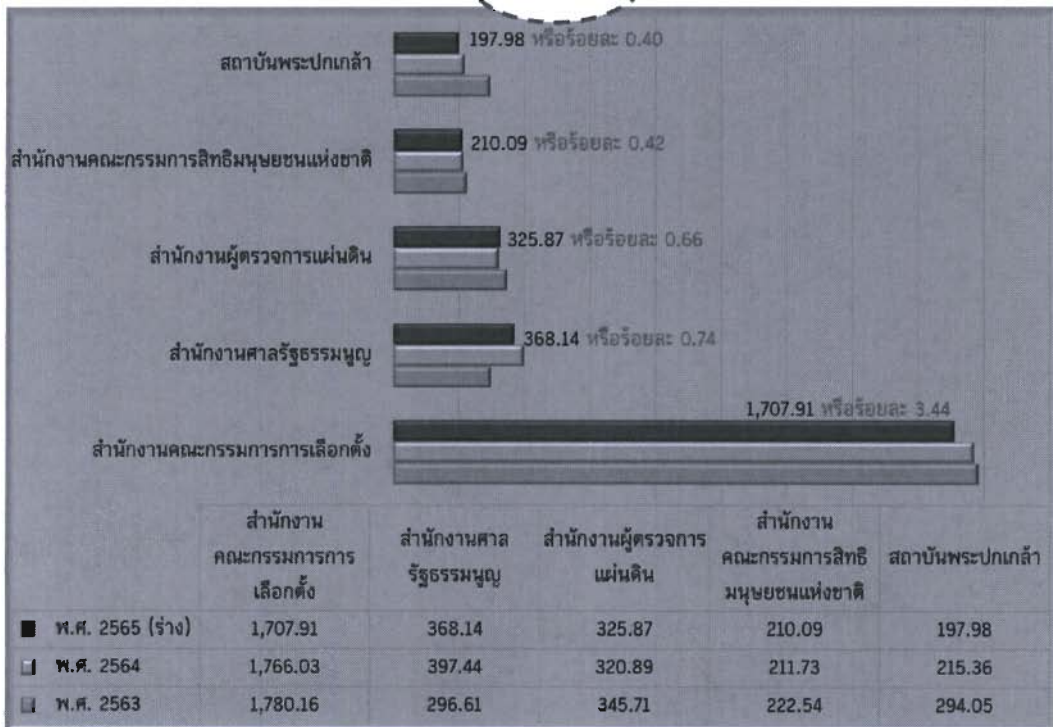
สูงสุด

หน่วย : ล้านบาท

ต่ำสุด

หน่วย : ล้านบาท

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.5 องค์การมหาชน ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 21,163.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลง จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 4,834.77 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 18.60 รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สถิติงบประมาณขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

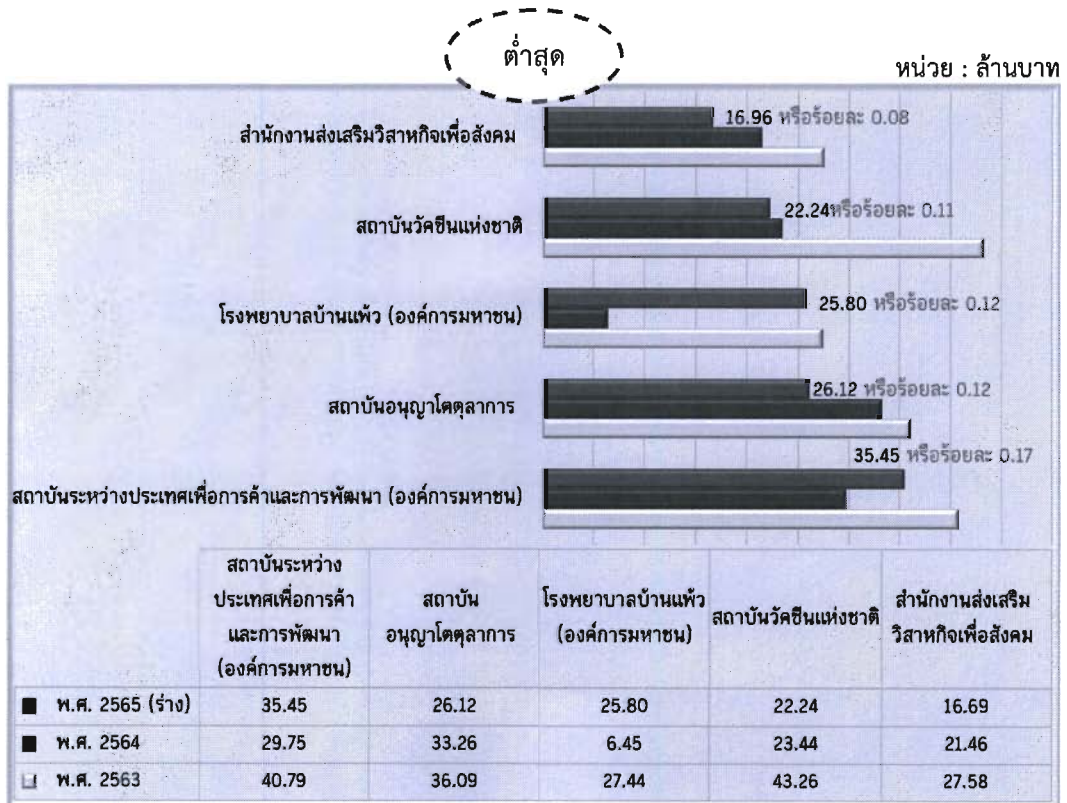
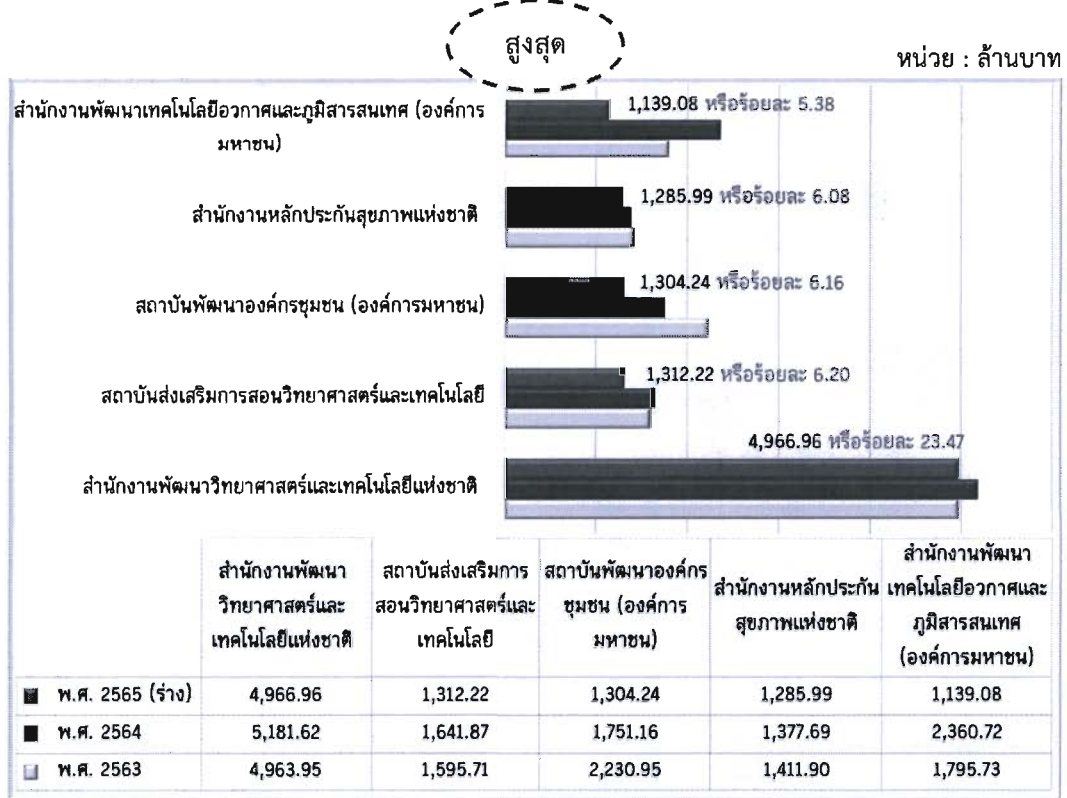
	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	27,605.74	25,998.30	21,163.52
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	157.66	-1,607.44	-4,834.77
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	0.57	-5.82	-18.60

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายหน่วยงาน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 องค์การมหาชนที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 4,966.96 1,312.22 1,304.24 1,285.99 และ 1,139.08 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 23.47 6.20 6.16 6.08 และ 5.38 ของงบประมาณองค์การมหาชนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับองค์การมหาชนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม สถาบันวัคซีนแห่งชาติ โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) สถาบันอนุญาโตตุลาการ และสถาบันระหว่างประเทศและการค้า (องค์การมหาชน) โดยได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 16.96 22.24 25.80 26.12 35.45 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.08 0.11 0.12 0.12 และ 0.17 ของงบประมาณองค์การมหาชนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 8

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 8 องค์กรมหาชนที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.6 **ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล** ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 195,397.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.30 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 **ลดลง**จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 27,626.86 ล้านบาท หรือ**ลดลง**ร้อยละ 12.39 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8 ตารางที่ 8 สถิติงบประมาณของรายจ่ายเงินทุนหมุนเวียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	204,173.90	223,024.71	195,397.85
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	19,350.53	18,850.81	-27,626.86
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	10.47	9.23	-12.39

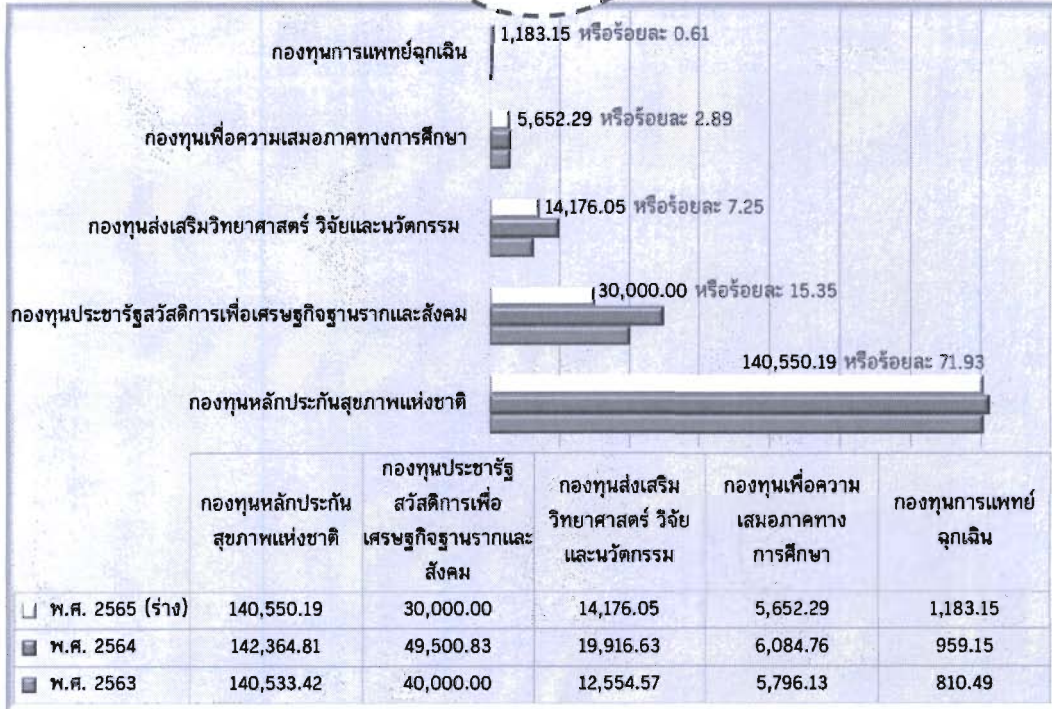
หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายทุนหมุนเวียน พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทุนหมุนเวียนที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และกองทุนการแพทย์ฉุกเฉิน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 140,550.19 30,000.00 14,176.05 5,652.29 และ 1,183.15 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 71.93 15.35 7.25 2.89 และ 0.61 ของงบประมาณทุนหมุนเวียนฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ กองทุนส่งเสริมศิลปประร่วมสมัย กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กองทุนส่งเสริมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา และ กองทุนส่งเสริมงานจดหมายเหตุ โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 5.00 6.96 8.00 10.22 และ 15.68 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.003 0.004 0.004 0.005 0.008 ของงบประมาณทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 ทุนหมุนเวียนที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

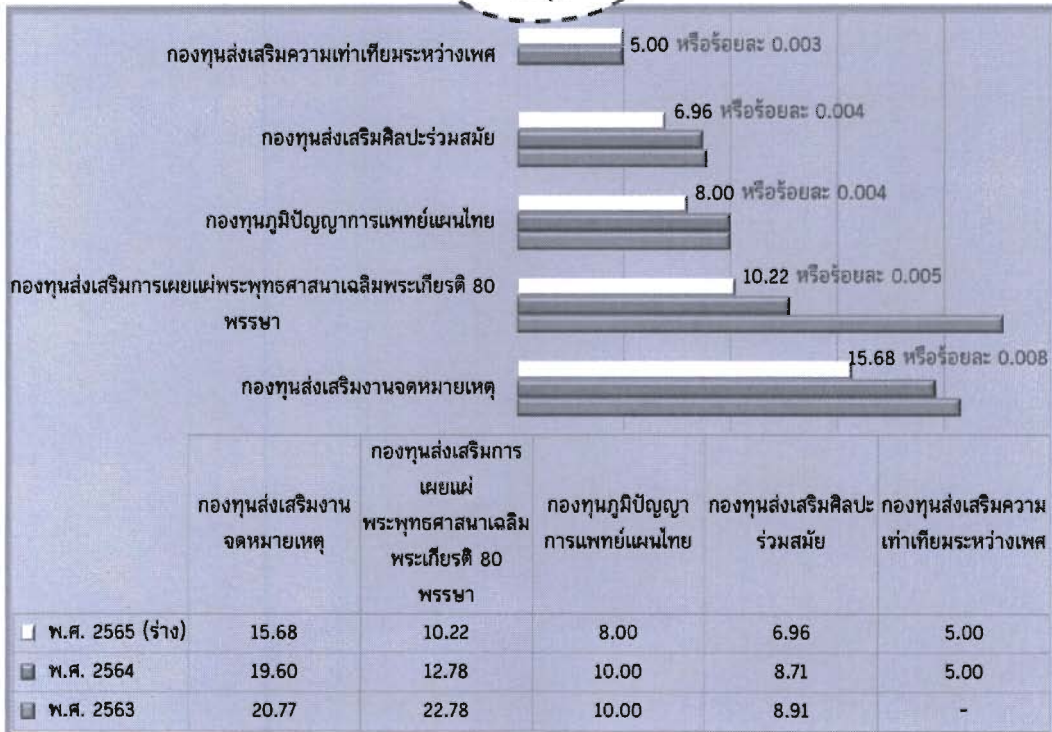
สูงสุด

หน่วย : ล้านบาท

ต่ำสุด

หน่วย : ล้านบาท

1.1.7 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 303 หน่วยงาน ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 จังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองจำนวน 225 โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ รวมจำนวน 78,305.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.53 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 13,043.41 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 14.28 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สถิติงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	91,789.35	91,348.46	78,305.05
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	11,166.84	-440.89	-13,043.41
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	13.85	-0.48	-14.28

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับงบประมาณจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 38,898.62 ล้านบาท หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา จังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 21,982.08 1,690.78 1,639.88 897.39 และ 632.87 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 28.07 2.16 2.09 1.15 และ 0.81 ของงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยได้การจัดสรรงบประมาณจำนวน 49.27 50.39 66.78 74.94 และ 75.65 ล้านบาทตามลำดับ หรือร้อยละ 0.16 0.20 0.22 0.230 และ 0.26 ของงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 10

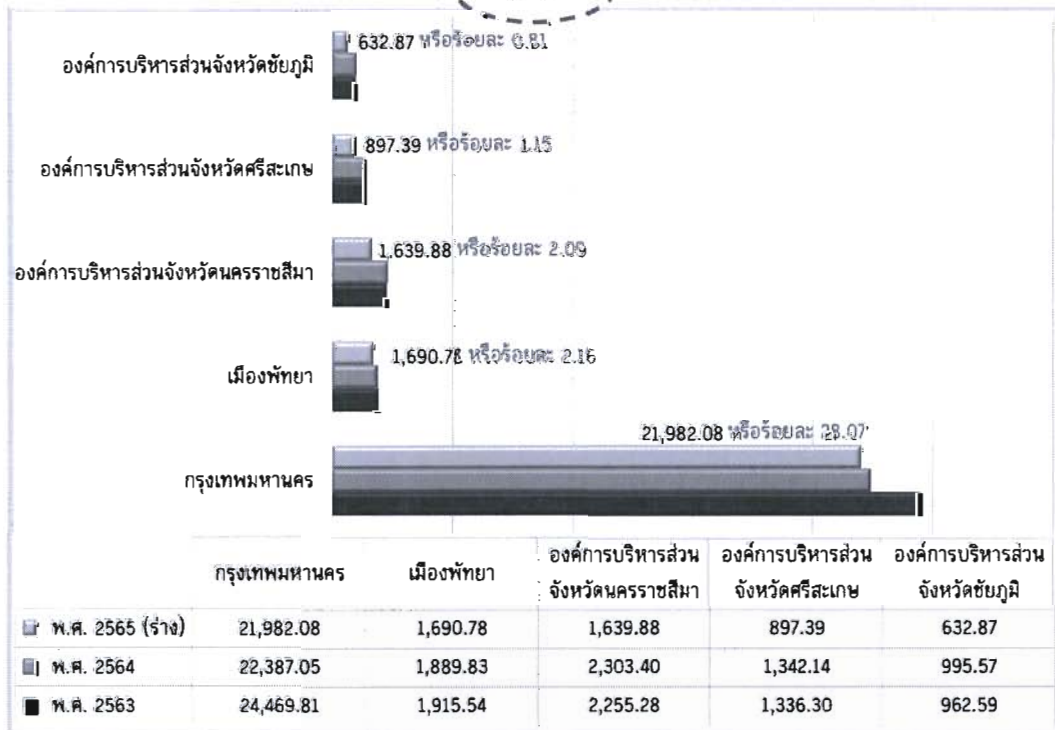

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 10 องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

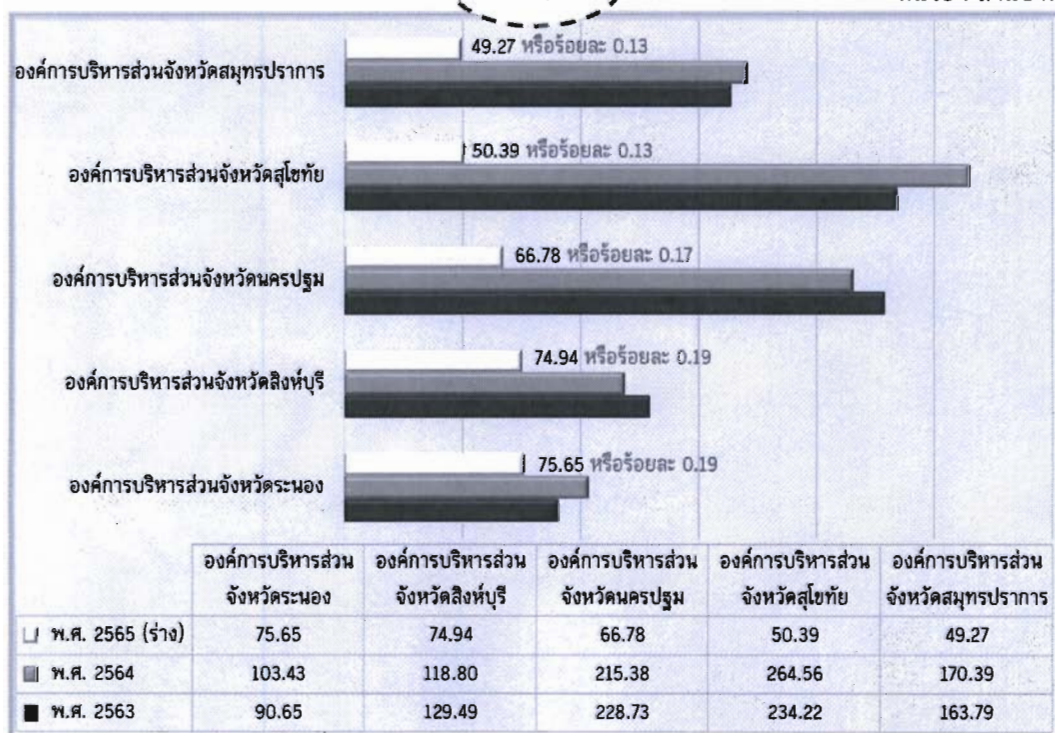
สูงสุด

หน่วย : ล้านบาท

ต่ำสุด

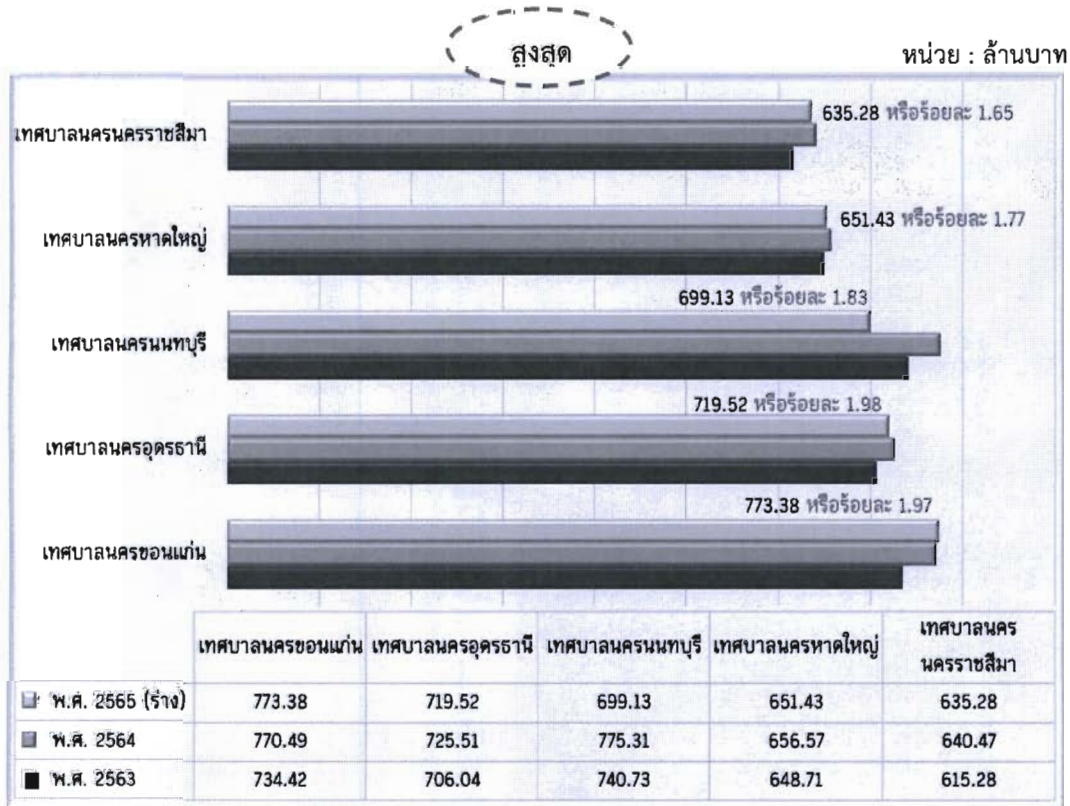
หน่วย : ล้านบาท

2. เทศบาลนครและเทศบาลเมือง พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ด้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 225 หน่วยงาน เป็นเงินงบประมาณ 39,406.43 ล้านบาท หน่วยงานที่ด้รับงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลนันทบุรี เทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครนครราชสีมา โดยด้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 773.38 719.52 699.13 651.43 และ 635.28 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 1.97 1.98 1.83 1.77 และ 1.65 ของงบประมาณของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ สำหรับเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ที่ด้รับจัดสรรงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ เทศบาลเมืองบ้านกรวด เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลเมืองกระนวน เทศบาลเมืองโนสูง-น้ำคำ และเทศบาลเมืองฝักไ้ โดยด้จัดสรรงบประมาณจำนวน 18.00 37.84 39.04 39.37 และ 40.92 ล้านบาทตามลำดับ หรือร้อยละ 0.05 0.10 0.10 0.10 และร้อยละ 0.10 ของงบประมาณของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 11

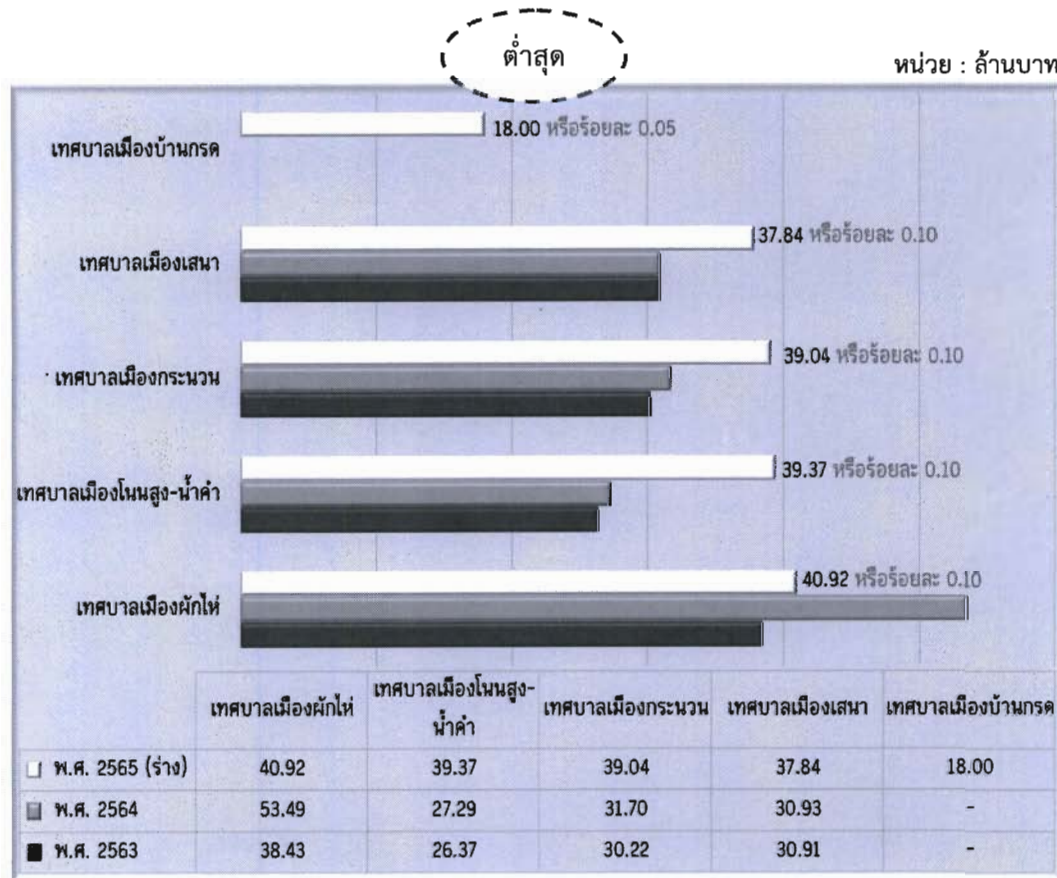
แผนภูมิที่ 11 เทศบาลนครและเทศบาลเมือง ที่ด้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 11 เทศบาลนครและเทศบาลเมือง ที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 (ต่อ)

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

1.1.8 หน่วยงานอื่นของรัฐ มี 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า และสำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รวมจำนวน 478.97 ล้านบาท เป็นคิดร้อยละ 0.02 ของงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 84.23 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 14.96 ร้อยละเอ็ดปรากฏตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สถิติงบประมาณของส่วนราชการอื่นของรัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	585.27	563.20	478.97
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	-71.49	-22.07	-84.23
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	-10.89	-3.77	-14.96

1.2 สภากาชาดไทย โดยได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 8,265.44 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.27 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 606.11 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 6.83 ร้อยละเอ็ดปรากฏตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สถิติงบประมาณของสภากาชาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	10,651.11	8,871.55	8,265.44
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	560.15	-1,779.56	-606.11
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	5.55	-16.71	-6.83

2. รายจ่ายงบกลาง ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 571,047.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.42 ของงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลง จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 43,568.92 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.09 ทั้งนี้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 จำนวน 88,452.60 ล้านบาท รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สถิติงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	518,770.92	614,616.25	571,047.33
พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย	88,452.60	-	-
งบประมาณทั้งสิ้น	607,223.52	614,616.25	571,047.33
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	135,691.52	7,392.73	-43,568.92
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	28.78	1.22	-7.09

หากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางจำแนกรายการ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รายจ่ายงบกลางที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 5 อันดับแรก คือ เงินเบี้ยหวัดบำนาญ บำนาญ เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ และเงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 310,600.00 89,00.00 74,000.00 72,370.00 และ 11,547.33 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 54.39 15.59 12.96 12.67 และ 2.02 ของงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำหรับรายจ่ายงบกลางที่ได้รับงบประมาณต่ำสุด 5 อันดับ คือ เงินชดเชยค่างานสิ่งก่อสร้าง เงินสมทบของลูกจ้างประจำ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายรายละเอียดปรากฏตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 500.00 570.00 8000.00 2,300.00 และ 4,360.00 ล้านบาท ตามลำดับ หรือร้อยละ 0.09 0.10 0.14 0.40 และ 0.76 ของงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 12

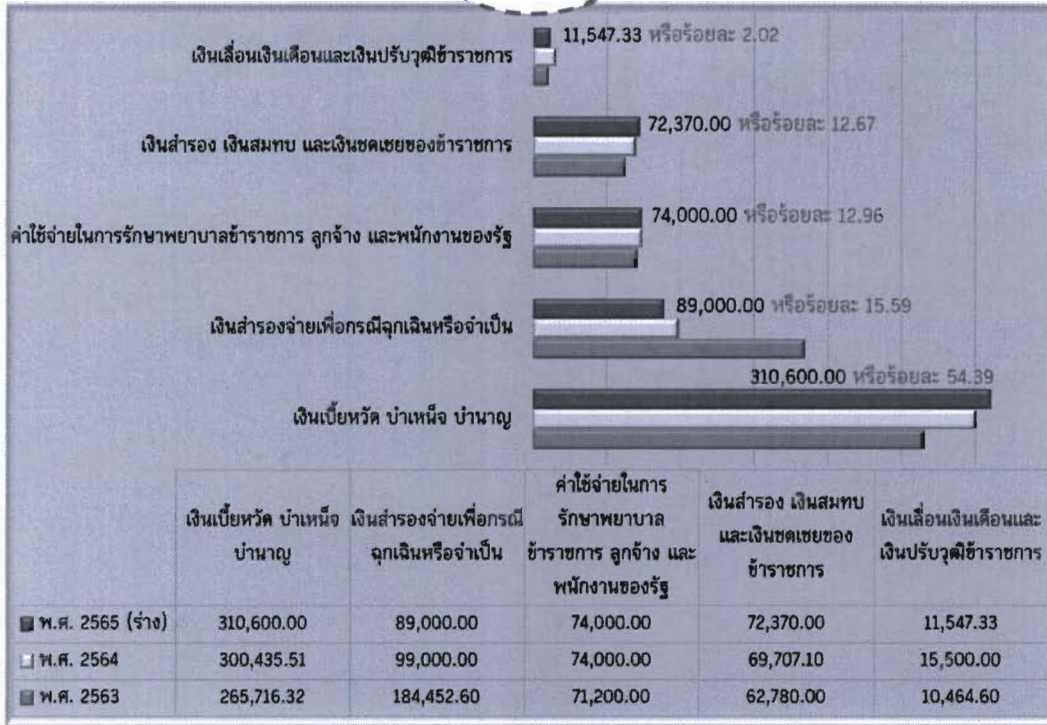

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

แผนภูมิที่ 12 รายจ่ายงบกลางที่ได้รับงบประมาณสูงสุด/ต่ำที่สุด พ.ศ. 2563 - 2565

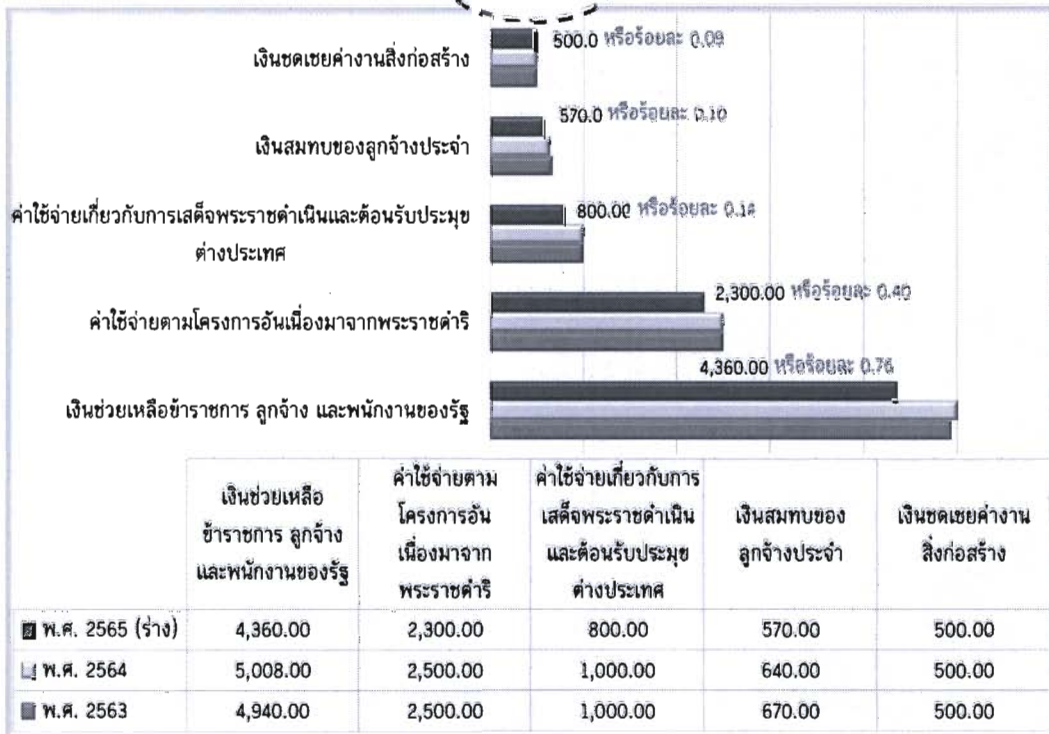
สูงสุด

หน่วย : ล้านบาท

ต่ำสุด

หน่วย : ล้านบาท

สถิติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

สำหรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 89,000.00 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 2.87 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 ที่กำหนดให้รายการสำรองจ่ายฯ ต้องมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี **ลดลง**จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 10,000.00 ล้านบาท หรือ**ลดลง**ร้อยละ 10.10 โดยงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 สถิติงบประมาณรายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3,200,000.00	3,285,962.48	3,100,000.00
เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น			
- พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	96,000.0000	99,000.00	89,000.00
- พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย	88,452.60	-	-
รวมเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น	184,452.60	99,000.00	89,000.00
สัดส่วนต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี	5.76	3.01	2.87
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	85,452.598	-85,452.60	-10,000.00
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	86.32	-46.33	-10.10

หมายเหตุ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังภาครัฐ กำหนดสัดส่วน “งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น” เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ สรุปได้ดังนี้

1) ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 *ปัจจุบันยกเลิกแล้ว*

2) ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 7.5 *ปัจจุบันยกเลิกแล้ว*

3) ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 *บังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2563

3. รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง งบประมาณสำหรับชดใช้เงินคงคลังประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 596.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.02 ของงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 100 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 14 ตารางที่ 14 สถิติงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง พ.ศ. 2563 - 2565

หน่วย : ล้านบาท

	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565 (ร่าง)
งบประมาณรายจ่ายประจำปี	62,709.47	-	596.67
เพิ่มขึ้น/-ลดลง จากปีก่อน	62,709.47	-	596.67
ร้อยละการเพิ่มขึ้น/-ลดลง	100.00	-	100.00

4. รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรา 45 กำหนดให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลัง เรียกว่า “เงินทุนสำรองจ่าย” เป็นจำนวนห้าหมื่นล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์แก่ ราชการแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีและเมื่อได้จ่ายเงินไปแล้ว ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไปในโอกาสแรก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVIC-19) ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในวงกว้าง รัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่า งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ถูกใช้ไปเป็นจำนวนมาก ในการเฝ้าระวังควบคุมติดตามการระบาด ป้องกันและรักษาโรครวมทั้งเพื่อการเยียวยาความเดือดร้อนต่าง ๆ แก่ประชาชน ทำให้งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่ตั้งไว้จำนวน 96,000 ล้านบาท จะไม่เพียงพอ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางดำเนินการและวิธีปฏิบัติในการใช้เงินทุนสำรองจ่าย เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 ตามมาตรา 45 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และตั้งงบประมาณเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 24,978.56 ล้านบาท

ทั้งนี้ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้หน่วยงานของรัฐ (ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระรายละเอียด ปราบกฏตามรัฐธรรมนูญและองค์การอัยการ องค์การมหาชน ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ) ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 17 ที่กำหนดการจัดสรรงบประมาณต้องคำนึงถึง

1. ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ
2. ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้
3. ความสามารถในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันของหน่วยงานของรัฐภายในปีงบประมาณนั้น
4. การปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระรายละเอียดปราบกฏตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ
5. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการทำหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

ข่าวกระทรวงการคลัง

กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง โทร. 0-2126-5800 โทรสาร 0-2273-9763
www.mof.go.th

ฉบับที่ 95/2564

วันที่ 29 เมษายน 2564

รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564

“เศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 ต่อปี ปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย อย่างไรก็ดี การส่งออกสินค้าจะฟื้นตัวตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก”

นางสาวกุลยา ตันติเตมิท ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะโฆษกกระทรวงการคลัง แถลงข่าว ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564 ว่า “เศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.8 ถึง 2.8) ปรับตัวลดลงจากประมาณการครั้งก่อน ณ เดือนมกราคม 2564 ที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทย การเดินทางระหว่างประเทศ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง จากมาตรการทางการคลัง และการเงินที่ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการ เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดยคาดว่าจะมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 11.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.5 ถึง 11.5) นอกจากนี้ การดำเนินมาตรการทางการคลังของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ โครงการ ม33เรารักกัน และมาตรการด้านการเงินเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับการใช้จ่ายเงินกู้จากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ที่คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายในส่วนใหญ่ได้อย่างต่อเนื่อง จะมีส่วนช่วยกระตุ้นการบริโภค ประคับประคองภาคธุรกิจ และรักษาระดับการจ้างงานให้สูงขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.8 ถึง 2.8) และ 4.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.3 ถึง 5.3) ตามลำดับ ขณะที่การบริโภคภาครัฐและการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.5 ถึง 5.5) และ 10.1 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.6 ถึง 10.6) ตามลำดับ สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจไทยภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.9 ถึง 1.9) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ตามทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและราคาน้ำมันดิบดูไบที่ปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 1.1

พินล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.2 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.3 ถึง 0.7 ของ GDP) ปรับลดลงจากปีก่อน จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ยังอยู่ในระดับต่ำ และมูลค่าสินค้านำเข้าที่ปรับตัวสูงขึ้น”

ทั้งนี้ โฆษกกระทรวงการคลังได้กล่าวทิ้งท้ายว่า “ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาะลอกใหม่ในหลายประเทศที่ยังมีความรุนแรงและยืดเยื้อ 2) ข้อจำกัดในการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3)ราคาน้ำมันดิบที่อาจปรับเพิ่มขึ้นได้ หากปัญหาความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ในหลายประเทศรุนแรงขึ้น รวมทั้งการปรับเปลี่ยนนโยบายด้านพลังงาน และ 4) ความผันผวนของระบบการเงินโลกและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีฐานะการคลังที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ ทำให้กระทรวงการคลังมีความพร้อมในการดำเนินมาตรการทางการคลังเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแรงขับเคลื่อนจากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ ประกอบกับนโยบายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ที่เน้นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการลงทุนด้านดิจิทัล และนโยบายการยกระดับปรับทักษะแรงงาน จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป”

สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โทร. 0-2273-9020 ต่อ 3223 3273

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2564

	2562	2563	2564f	
			ณ เม.ย. 64	ช่วง
			เฉลี่ย	
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	2.3	-6.1	2.3	1.8 ถึง 2.8
2) อัตราการขยายตัวของภาคการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	4.0	-1.0	2.3	1.8 ถึง 2.8
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	1.7	0.8	5.0	4.5 ถึง 5.5
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.7	-8.4	4.8	4.3 ถึง 5.3
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.1	5.7	10.1	9.6 ถึง 10.6
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-3.0	-19.4	6.5	6.0 ถึง 7.0
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-5.2	-13.3	10.5	10.0 ถึง 11.0
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	26.7	39.8	31.0	28.9 ถึง 33.1
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-3.3	-6.6	11.0	10.5 ถึง 11.5
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-5.6	-13.5	18.0	17.5 ถึง 18.5
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	38.2	16.3	1.1	-1.6 ถึง 3.7
- ร้อยละของ GDP	7.0	3.3	0.2	-0.3 ถึง 0.7
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	0.7	-0.8	1.4	0.9 ถึง 1.9
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.5	0.3	0.4	-0.1 ถึง 0.9
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.0	-3.0	6.0	5.5 ถึง 6.5
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	63.5	42.3	60.5	55.5 ถึง 65.5
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	31.0	31.3	30.9	30.4 ถึง 31.4
4) รายจ่ายภาคสาธารณสุข (ล้านล้านบาท)	3.70	3.79	4.09	4.04 ถึง 4.14
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	39.9	6.7	2.0	1.5 ถึง 2.5

ฉบับที่ 30/2564

วันที่ 30 มิถุนายน 2564

**ดุลการคลังภาครัฐบาลตามระบบสถิติเพื่อการศึกษาวิเคราะห์นโยบายการคลัง (สศค. หรือ GFS)
ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – มีนาคม 2564)**

ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – มีนาคม 2564) ภาครัฐบาล (รัฐบาล กองทุนนอกงบประมาณ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) มีรายได้ 1,384,801 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว 229,117 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.2 เป็นผลจากการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลลดลงเป็นสำคัญ (การนำส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจ การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสุทธิ และการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์) และมีรายจ่ายจำนวนทั้งสิ้น 2,226,433 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว 424,895 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.6 โดยเป็นผลจากการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันที่สูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว และการเบิกจ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เป็นสำคัญ ทั้งนี้ จากรายได้และรายจ่ายดังกล่าว ส่งผลให้ดุลการคลังภาครัฐบาลขาดดุล 841,632 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.3 ของ GDP และดุลการคลังเบื้องต้นของภาครัฐบาล (Primary Balance) ขาดดุล 758,984 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของ GDP

ดุลการคลังของภาครัฐบาลตามระบบ สศค. ในช่วงครึ่งแรก ของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 - มีนาคม 2564)

หน่วย : ล้านบาท

ประเภท	ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ				เปรียบเทียบ	
	2564	% of GDP ^{1/}	2563	% of GDP ^{1/}	จำนวน	ร้อยละ
1. ภาครัฐบาล						
1.1 รายได้	1,384,801	8.6	1,613,918	10.1	(229,117)	(14.2)
- รัฐบาล / รัฐบาลนอกงบประมาณ	1,443,933	9.0	1,656,728	10.4	(212,795)	(12.8)
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	353,336	2.2	321,272	2.0	32,064	10.0
- สหกรณ์ปศุสัตว์ ^{2/}	412,468	2.6	364,082	2.3	48,386	13.3
1.2 รายจ่าย	2,226,433	13.9	1,801,538	11.3	424,895	23.6
- รัฐบาล / รัฐบาลนอกงบประมาณ	2,312,412	14.4	1,868,856	11.8	442,556	23.7
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	327,889	2.0	296,764	1.9	30,725	10.4
- สหกรณ์ปศุสัตว์ ^{2/}	412,468	2.6	364,082	2.3	48,386	13.3
1.3 ดุลการคลังภาครัฐบาล	(841,632)	(5.3)	(187,620)	(1.2)	(654,012)	348.6
1.4 ดุลการคลังเบื้องต้นของภาครัฐบาล	(758,984)	(4.7)	(113,424)	(0.7)	(645,560)	569.2

หมายเหตุ 1/ GDP ปีงบประมาณ 2563 เท่ากับ 15,901,669 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2564 เท่ากับ 16,019,095 ล้านบาท GDP ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2564

2/ สหกรณ์ปศุสัตว์ (Consolidate) คือ การหักล้างการบันทึกธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างภาครัฐบาล เช่น รายจ่ายเงินอุดหนุนของรัฐบาลจะเป็นด้านเป็นธุรกรรมที่หักลบ รายได้เงินอุดหนุนของกองทุนนอกงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น ธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างกันนี้จึงจะถูกหักล้างออกไปโดยหักจำนวนเดียวกัน

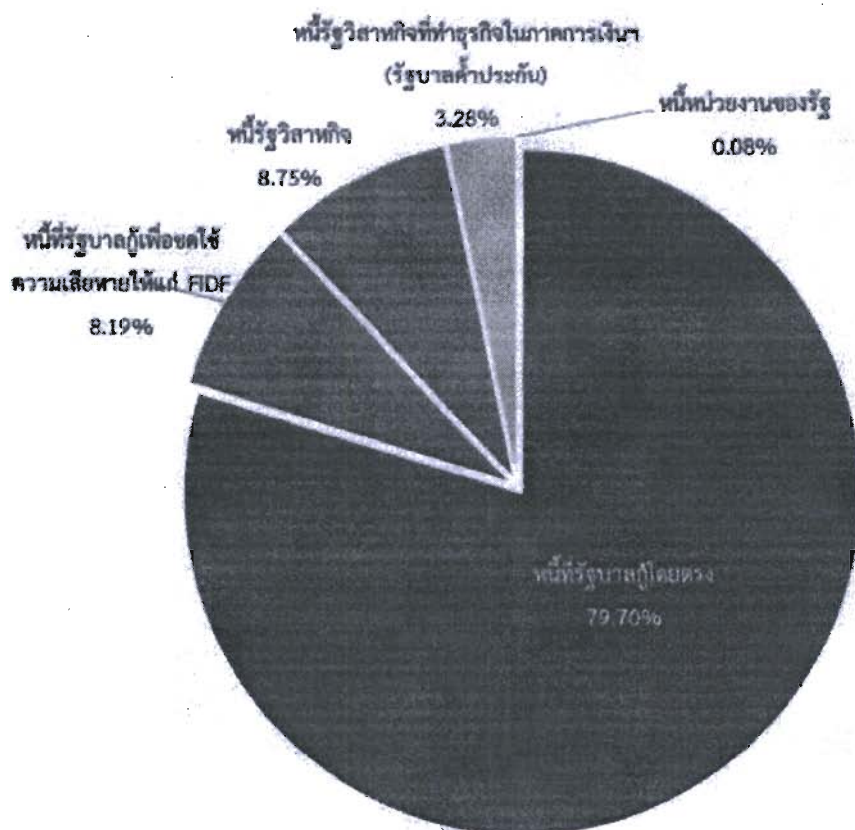
รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน) ขอรายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 ดังนี้ ยอดหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 มีจำนวน 8,696,140.95 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 55.42 ของ GDP เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 102,306.75 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หนี้รัฐบาล	7,642,689.45	ล้านบาท	เพิ่มขึ้นสุทธิ	110,333.31	ล้านบาท
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	760,860.15	ล้านบาท	ลดลงสุทธิ	8,031.71	ล้านบาท
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน* (รัฐบาลค้ำประกัน)	285,360.17	ล้านบาท	เพิ่มขึ้น	0.60	ล้านบาท
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	7,231.18	ล้านบาท	เพิ่มขึ้นสุทธิ	4.55	ล้านบาท

ทั้งนี้ สัดส่วนและรายละเอียดของหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 ปรากฏตาม แผนภาพที่ 1 และตารางที่ 1 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนหนี้สาธารณะจำแนกตามประเภท

*สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง, "รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔," สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔, <https://www.pdmo.go.th/pdmomedia/documents/2021/Jun/2.1%20รายงานสถานะหนี้สาธารณะ%20ณ%20สิ้นเดือน%20พ.ค.%2064.pdf>.

*รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน หมายถึง รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันสินเชื่อ

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

ตารางที่ 1 รายงานหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564¹

	หน่วย: ล้านบาท				
	ณ 30 เม.ย. 2564		ณ 31 พ.ค. 2564		เพิ่ม/(ลด)
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	
1. หนี้รัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	7,532,356.19	48.13	7,642,689.45	48.70	110,333.31
1.1 หนี้รัฐบาลกู้โดยตรง	6,768,359.72	43.25	6,880,541.79	43.85	112,182.07
- หนี้ต่างประเทศ	110,150.25		110,077.65		(72.60)
- เงินกู้เพื่อใช้ในแผนงานโครงการของรัฐบาล	49,233.02		49,232.90		(0.12)
- เงินกู้ให้กู้ต่อ ¹	60,917.23		60,844.75		(72.48)
- หนี้ในประเทศ	6,658,209.47		6,770,464.14		112,254.67
- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ⁵	5,309,986.54		5,357,986.23		47,999.69
- ระยะสั้น (ตัวเงินค้ำและเงินกู้อื่น)	540,000.00		540,000.00		-
- ระยะยาว (พันธบัตรและเงินกู้อื่น)	4,769,986.54		4,817,986.23		47,999.69
- เงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	355,472.00		355,472.00		-
- เงินกู้ภายใต้ พร ก COVID-19 ⁶	677,726.05		737,726.05		60,000.00
- เงินกู้ให้กู้ต่อ ¹	245,017.63		249,272.61		4,254.98
- เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ต่างประเทศที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ⁷	16,033.33		16,033.33		-
- เงินกู้บาททดแทนการกู้เงินตราต่างประเทศ	53,973.92		53,973.92		-
- เพื่อใช้ในโครงการเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	800.00		800.00		-
- เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	53,173.92		53,173.92		-
1.2 หนี้รัฐบาลกู้เพื่อชดเชยความเสี่ยงให้งบกองทุนเพื่อการฟื้นฟู⁸	713,391.42	4.56	711,542.66	4.53	(1,848.76)
- FIDF 1	283,700.00		283,700.00		-
- FIDF 3	429,691.42		427,842.66		(1,848.76)
1.3 หนี้เงินกู้ล่วงหน้าเพื่อปรับโครงสร้างหนี้	50,605.00	0.32	50,605.00	0.32	-
- หนี้เงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	50,605.00		50,605.00		-
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ (2.1 + 2.2)	768,891.86	4.91	760,860.15	4.85	(8,031.71)
2.1 หนี้รัฐบาลค้ำประกัน	404,389.45	2.58	399,228.25	2.54	(5,161.20)
- หนี้ต่างประเทศ	40,338.51		40,298.71		(39.80)
- หนี้ในประเทศ	364,050.94		358,929.54		(5,121.40)
2.2 หนี้รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	364,502.41	2.33	361,631.90	2.31	(2,870.51)
- หนี้ต่างประเทศ	9,216.49		9,236.82		20.33
- หนี้ในประเทศ	355,285.92		352,395.08		(2,890.84)
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่หาธุรกิจไม่ภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	285,359.57	1.82	285,360.17	1.82	0.60
- หนี้ต่างประเทศ	70.45		71.05		0.60
- หนี้ในประเทศ	285,289.12		285,289.12		-
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ (4.1+4.2)	7,226.63	0.05	7,231.18	0.05	4.55
4.1 หนี้รัฐบาลค้ำประกัน	189.87		189.87		-
4.2 หนี้รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	7,036.76		7,041.31		4.55
รวม (1+2+3+4)	8,593,834.20	54.91	8,696,140.95	55.42	102,306.75

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

หมายเหตุ:

1. ตัวเลขในตารางเป็นตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary)
2. เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2564 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ประกาศตัวเลข GDP ไตรมาส 2 ปี 2563 เท่ากับ 3,545.62 พันล้านบาท GDP ไตรมาส 3 ปี 2563 เท่ากับ 3,860.96 พันล้านบาท GDP ไตรมาส 4 ปี 2563 เท่ากับ 4,137.96 พันล้านบาท และ GDP ไตรมาส 1 ปี 2564 เท่ากับ 4,069.35 ประมาณการอัตราการขยายตัวของ GDP ปี 2564 ที่ร้อยละ 1.5 - 2.5 และ GDP Deflator ที่ร้อยละ 1.0 - 2.0
3. สบณ. คำนวณ GDP ในแต่ละเดือนเพื่อสะท้อนข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริง โดย GDP ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ณ สิ้นเดือนเมษายน 2564 เท่ากับ 15,650 พันล้านบาท คำนวณ ดังนี้ $[(\text{GDP ไตรมาส 2 ปี 2563}) \times 2/3] + (\text{GDP ไตรมาส 3 ปี 2563}) + (\text{GDP ไตรมาส 4 ปี 2563}) + (\text{GDP ไตรมาส 1 ปี 2564}) + [(\text{GDP ไตรมาส 2 ปี 2563}) \times (\text{อัตราการขยายตัวของ GDP ปี 2564} + \text{GDP Deflator ปี 2564})] \times 1/2$ และ GDP ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 เท่ากับ 15,692 พันล้านบาท คำนวณ ดังนี้ $[(\text{GDP ไตรมาส 2 ปี 2563}) \times 1/3] + (\text{GDP ไตรมาส 3 ปี 2563}) + (\text{GDP ไตรมาส 4 ปี 2563}) + (\text{GDP ไตรมาส 1 ปี 2564}) + [(\text{GDP ไตรมาส 2 ปี 2563}) \times (\text{อัตราการขยายตัวของ GDP ปี 2564} + \text{GDP Deflator ปี 2564})] \times 2/3$
4. เงินกู้ให้กู้ต่อเป็นหนี้ที่กระทรวงการคลังกู้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการเงินภาครัฐกู้ต่อเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามมติของคณะรัฐมนตรี ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 หนี้เงินกู้ให้กู้ต่อมีจำนวนทั้งสิ้น 310,117.36 ล้านบาท เป็นการให้กู้ต่อแก่การรถไฟแห่งประเทศไทย 149,153.02 ล้านบาท การรถไฟฟ้ายานสงมวลงชนแห่งประเทศไทย 133,387.80 ล้านบาท กรุงเทพมหานคร 15,019.15 ล้านบาท บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) 12,408.86 ล้านบาท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 148.53 ล้านบาท ทั้งนี้ หนี้เงินกู้ให้กู้ต่อดังกล่าวไม่ปรากฏรายการในตารางหนี้สาธารณะค้าง เพื่อป้องกันการรายงานที่ซ้ำซ้อน
5. รัฐบาลมีหนี้อัตราดอกเบี้ยแปรผันตามเงินเฟ้อ จำนวน 187,459 ล้านบาท ประกอบไปด้วย พันธบัตรชดเชยเงินเฟ้อ (Inflation-Linked Bond) รุ่น ILB217A จำนวน 80,391 ล้านบาท และ รุ่น ILB283A จำนวน 107,068 ล้านบาท โดยตามประมาณการภาระหนี้ที่จะครบกำหนดชำระในอนาคต รัฐบาลจะมีภาระหนี้ส่วนชดเชยเงินเฟ้อเพิ่มเติมจากเงินต้นที่จะครบกำหนดในปี 2564 จำนวน 7,745 ล้านบาท และในปี 2571 จำนวน 21,305 ล้านบาท ภายใต้ข้อสมมติว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไป (Headline Inflation) เท่ากับร้อยละ 2.0 (ประมาณการ ณ วันที่ 18 มิถุนายน 2564)
6. เงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. COVID-19)
7. มาตรา 24 (2) ตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ เพื่อเป็นการประหยัด ลดความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน หรือกระจายภาระการชำระหนี้ โดยที่ผ่านมากกระทรวงการคลังได้มีการกู้เงินในประเทศเพื่อชำระหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกันไม่เกินจำนวนเงินที่ยังมีภาระค้ำประกันอยู่ ทำให้หนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกันลดลงและหนี้ในประเทศของรัฐบาลเพิ่มขึ้น
8. การชำระคืนหนี้เงินกู้ที่ออกภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 (FIDF1) และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 (FIDF3) ได้มีการตราพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน (กองทุนฯ) พ.ศ. 2555 โดยกำหนดให้กองทุนฯ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้และการชำระดอกเบี้ยเงินกู้
9. การกู้เงินเป็นไปตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปี สบณ. จะพิจารณาวางแผนการกู้เงินโดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้แต่ละปีและเฉลี่ยวงเงินกู้ให้มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

1. หนี้รัฐบาล

1.1 หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าเพิ่มขึ้นสุทธิ 112,182.07 ล้านบาท เนื่องจาก

1.1.1 หนี้ต่างประเทศ ลดลงสุทธิ 72.60 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจากการลดลงของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยน จำนวน 218.45 ล้านบาท ในขณะที่มีการเพิ่มขึ้นสุทธิของหนี้จากการเบิกจ่ายและชำระคืนเงินกู้ให้กู้ต่อสกุลเงินเยน สำหรับโครงการระบบรถไฟชานเมืองสายสีแดง จำนวน 145.85 ล้านบาท รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศที่รัฐบาลกู้โดยตรง

สกุลเงิน ¹	หนังสือ ณ เม.ย. 64 (ด้าน CAD/EUR /JPY/USD)	หนังสือ ณ พ.ค. 64 (ด้าน CAD/EUR /JPY/USD)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/ การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน) ณ เม.ย. 64		ผลสุทธิรวมเป็นหน่วยหนึ่งคงค้าง			การเปลี่ยนแปลง ของหนี้สาธารณะ ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)
	(1)	(2)	(ด้าน CAD/EUR /JPY/USD) (3)	(ด้านบาท) (4) = (3) x (ข)	ณ สิ้นเดือน เม.ย. 64 (ล้านบาท) (5) = (1) x (ค)	ณ สิ้นเดือน พ.ค. 64 (ล้านบาท) (6) = (1) x (ค)	(เพิ่ม/ลด) (ล้านบาท) (7) = (6) - (5)	(7) + (4)
เงินกู้เพื่อใช้เงินตามโครงการของรัฐ								
หนี้ที่ไม่ได้มีการ บริหารความเสี่ยงจาก อัตราแลกเปลี่ยน	CAD	-	-	-	-	-	-	-
	EUR	-	-	-	-	-	-	-
	JPY	67.43	67.43	-	-	19.60	19.48	(0.12)
	USD	-	-	-	-	-	-	-
หนี้ที่มีการบริหาร ความเสี่ยงจากอัตรา	JPY	19,016.33	19,016.33	-	-	-	-	-
	USD	1,372.72	1,372.72	-	-	-	-	-
เงินกู้ให้กู้								
หนี้ที่ไม่ได้มีการ บริหารความเสี่ยงจาก อัตราแลกเปลี่ยน	CAD	5.67	5.67	-	-	145.69	148.52	2.83
	EUR	-	-	-	-	-	-	-
	JPY	125,405.55	127,252.32	1,846.77	533.62	36,456.89	36,235.81	(221.08)
	USD	-	-	-	-	-	-	-
หนี้ที่มีการบริหาร ความเสี่ยงจากอัตรา	JPY	40,403.63	39,087.53	(1,316.10)	(387.77)	11,905.78	11,905.70	(0.08)
	USD	395.75	395.75	-	-	-	-	-
	รวม				145.85			(218.45)
								(72.60)

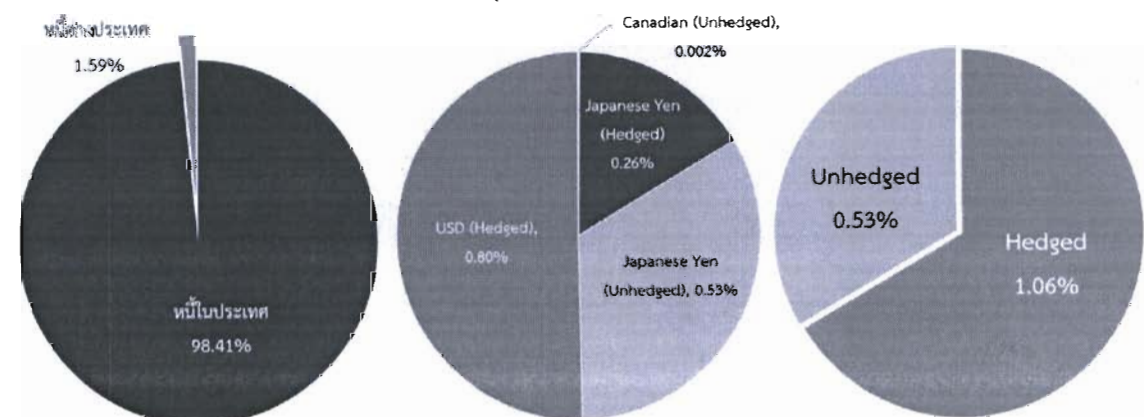
อัตราแลกเปลี่ยน		
สกุลเงิน	เม.ย. 64 (ก)	พ.ค. 64 (ข)
CAD	25.6946	26.1934
EUR	38.1908	38.5140
JPY	0.290712	0.288929
USD	31.3692	31.4384

1. CAD=สกุลเงินเหรียญแคนาดา EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราตัวเฉลี่ยขาย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน
3. หนี้ต่างประเทศที่มีการบริหารความเสี่ยงแล้ว ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ทำการบริหารความเสี่ยง

ทั้งนี้ หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงจำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมีรายละเอียดปรากฏตามแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 หนี้ต่างประเทศที่รัฐบาลกู้โดยตรงจำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยง

ร้อยละของหนี้ต่างประเทศต่อหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง
จำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยง

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

สกุลเงิน	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)		
		รวม	Hedged	Unhedged
เยน	185,423.61	54,352.12	17,563.21	36,788.91
เหรียญสหรัฐ	1,768.47	55,577.00	55,577.00	-
เหรียญแคนาดา	5.67	148.53	-	148.53
รวมหนี้ต่างประเทศของรัฐบาล (1)		110,077.65	73,140.21	36,937.44
หนี้ของรัฐบาลทั้งหมด (2)		6,931,146.79		
ร้อยละของหนี้ต่างประเทศต่อหนี้ทั้งหมดของรัฐบาล (%) = (1)/(2)		1.59	1.06	0.53

1.1.2 หนี้ในประเทศ เพิ่มขึ้น 112,254.67 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า เนื่องจาก

- เงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้น 60,000 ล้านบาท

- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลเงินงบประมาณ เพิ่มขึ้น 47,999.69 ล้านบาท

- เงินกู้เพื่อให้รัฐวิสาหกิจกู้ต่อ เพิ่มขึ้น 4,254.98 ล้านบาท เนื่องจาก

- การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) หนี้เพิ่มขึ้น 3,011.35 ล้านบาท จากการเบิกจ่ายเงินกู้โครงการรถไฟความเร็วสูง ช่วงกรุงเทพมหานคร-หนองคาย จำนวน 2,429.60 ล้านบาท โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ช่วงมาบะเภา - ชุมทางถนนจิระ จำนวน 365.12 ล้านบาท และช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ จำนวน 216.63 ล้านบาท

- การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย (รฟม.) หนี้เพิ่มขึ้น 1,243.63 ล้านบาท จากการเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีส้ม ช่วงศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย-มีนบุรี จำนวน 1,148.51 ล้านบาท สายสีเขียว ช่วงหมอชิต-สะพานใหม่-คูคต จำนวน 47.11 ล้านบาท สายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง-บางแค และช่วงบางซื่อ-ท่าพระ จำนวน 30.96 ล้านบาท และสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่-บางซื่อ จำนวน 17.05 ล้านบาท

1.2 หนี้ที่รัฐบาลกู้เพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ลดลง 1,848.76 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการไถ่ถอนตัวสัญญาใช้เงินที่ออกภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 (FIDF 3) ก่อนครบกำหนดชำระ จำนวน 1,848.76 ล้านบาท โดยใช้เงินจากบัญชีสะสมเพื่อการชำระคืนเงินกู้ชดใช้ความเสียหายของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

2. หนี้รัฐวิสาหกิจ

2.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน

2.1.1 หนี้ต่างประเทศ ลดลงสุทธิ 39.80 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยรายการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการชำระคืนหนี้เงินกู้สกุลเงินเยนของ รฟม. จำนวน 30.44 ล้านบาท และการลดลงของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยน จำนวน 9.36 ล้านบาท รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ (รัฐบาลค้ำประกัน)

สกุลเงิน ¹	หนี้คงค้าง ณ เม.ย. 64 (ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	หนี้คงค้าง ณ พ.ค. 64 (ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/ การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน)		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลง ของหนี้สาธารณะ ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)	อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ณ เม.ย. 64		ณ สิ้นเดือน เม.ย. 64 (ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน พ.ค. 64 (ล้านบาท)	เพิ่ม/ลด		ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)	สกุลเงิน	เม.ย. 64 (ก)	พ.ค. 64 (ข)
			(ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	ล้านบาท				(4) = (3)×(ข)				
หนี้ที่ไม่ได้มีการบริหาร	EUR	5.52	5.52	-	-	210.82	212.60	1.78	1.78	EUR	38.1908	38.5140
ความเสี่ยงจากอัตรา แลกเปลี่ยน	JPY	511.36	511.36	-	-	148.67	147.76	(0.91)	(0.91)	JPY	0.290712	0.288949
	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	USD	31.3692	31.4384
หนี้ที่ได้มีการบริหารความ เสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน	JPY	129,080.84	128,979.38	(101.46)	(30.44)	39,979.02	39,968.79	(10.23)	(40.67)			
	USD	-	-	-	-	-	-	-	-			
	รวม				(30.44)			(9.36)	(39.80)			

1. EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราตัวเฉลี่ยราย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน
3. หนี้ต่างประเทศที่มีการบริหารความเสี่ยงแล้ว ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ทำการบริหารความเสี่ยง

2.1.2 หนี้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าลดลงสุทธิ 5,121.40 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการไถ่ถอนพันธบัตรของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จำนวน 5,000 ล้านบาท และการชำระคืนหนี้เงินกู้ของการยางแห่งประเทศไทย จำนวน 1,313.09 ล้านบาท ในขณะที่มีการเพิ่มขึ้นสุทธิของหนี้ รฟท. จำนวน 710.89 ล้านบาท และการเบิกจ่ายเงินกู้ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพจำนวน 480.80 ล้านบาท

2.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน

2.2.1 หนี้ต่างประเทศ เพิ่มขึ้น 20.33 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเพิ่มขึ้นของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งจำนวน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ (รัฐบาลไม่ค้ำประกัน)

สกุลเงิน	หนี้คงค้าง ณ เม.ย. 64 (ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	หนี้คงค้าง ณ พ.ค. 64 (ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	ผลจากการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน/ การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน)		ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้คงค้าง			การเปลี่ยนแปลง ของหนี้สาธารณะ ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)	อัตราแลกเปลี่ยน ²			
			ณ เม.ย. 64		ณ สิ้นเดือน เม.ย. 64 (ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน พ.ค. 64 (ล้านบาท)	เพิ่ม/ลด		ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)	สกุลเงิน	เม.ย. 64 (ก)	พ.ค. 64 (ข)
			(ล้าน CAD/EUR /JPY/USD)	ล้านบาท				(3)				
หนี้ที่ยังไม่ได้บริหารความ เสี่ยง จากอัตรา แลกเปลี่ยน	EUR	-	-	-	-	-	-	-	-	EUR	38.1908	38.5140
หนี้ที่บริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยน	JPY	-	-	-	-	-	-	-	-	JPY	0.290712	0.288949
	USD	293.81	293.81	-	-	9,216.58	9,236.92	20.33	20.33	USD	31.3692	31.4384
	รวม							20.33	20.33			

1. EUR=สกุลเงินยูโร JPY=สกุลเงินเยน และ USD=สกุลเงินเหรียญสหรัฐ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราตัวเฉลี่ยราย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน
3. หนี้ต่างประเทศที่มีการบริหารความเสี่ยงแล้ว ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ทำการบริหารความเสี่ยง

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

2.2.2 หนี้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า ลดลงสุทธิ 2,890.84 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจากการไถ่ถอนพันธบัตรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1,860 ล้านบาท และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 1,030 ล้านบาท ขณะที่มีการเบิกจ่ายเงินกู้ของ บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำนวน 85.72 ล้านบาท

3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)

3.1 หนี้ต่างประเทศ เพิ่มขึ้น จำนวน 0.60 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเพิ่มขึ้นของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งจำนวน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปลี่ยนแปลงของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)

สกุลเงิน ¹	หนี้ทั้งหมัด ณ เม.ย. 64 (ส่วน CAD/EUR /JPY/USD)		หนี้ทั้งหมัด ณ พ.ค. 64 (ส่วน CAD/EUR /JPY/USD)		ผลขาดการบริหารหนี้ (การเบิกจ่าย/ การชำระคืน) การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ณ เม.ย. 64			ผลของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้ทั้งหมัด			การเปลี่ยนแปลงของหนี้สาธารณะ ณ พ.ค. 64 (ล้านบาท)		อัตราแลกเปลี่ยน ²				
	อัตราแลกเปลี่ยน	(1)	(2)	ส่วน	ส่วนบาท	ณ สิ้นเดือน เม.ย. 64 (ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน พ.ค. 64 (ล้านบาท)	ส่วน	ส่วนบาท	ส่วน	(7) = (6) - (5)	(8) + (4)	สกุลเงิน	เม.ย. 64 (ก)	พ.ค. 64 (ข)		
																CAD/EUR/JPY/USD	(4) = (3)/(ข)
หนี้ที่ยังไม่ได้มีการบริหารความเสี่ยง	EUR	1.84	1.84	-	-	70.27	70.87	0.60	-	-	0.60	0.60	EUR	38.1908	38.5140		
ความเสี่ยง	USD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	USD	31.3692	31.4384		
หนี้ที่ได้มีการบริหารความเสี่ยง	EUR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
ความเสี่ยง	JPY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
								0.60			0.60						

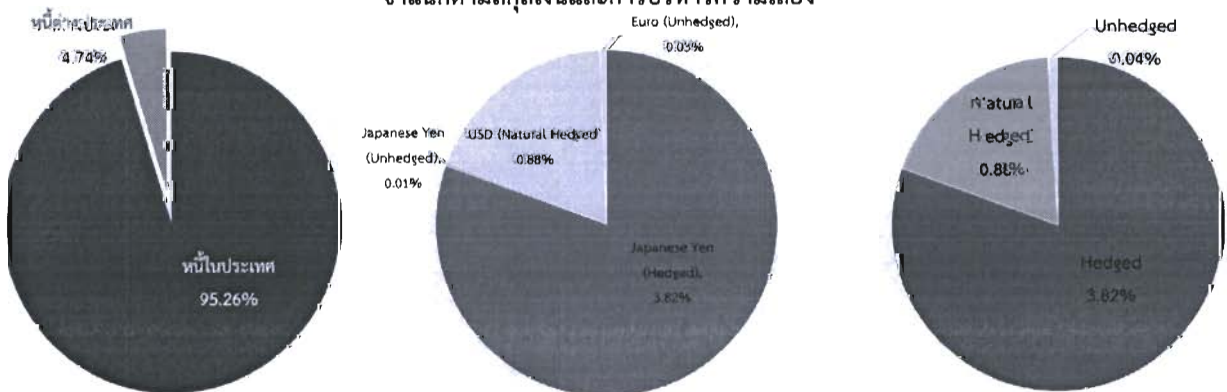
- EUR=สกุลเงินยูโร
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอัตราตัวเฉลี่ยขาย ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

3.2 หนี้ในประเทศ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดือนก่อนหน้า

ทั้งนี้ หนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมีรายละเอียดปรากฏตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 หนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) ที่จำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยง

ร้อยละของหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจต่อหนี้ทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ
จำแนกตามสกุลเงินและการบริหารความเสี่ยง

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

สกุลเงิน	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)			
		รวม	Hedged	Natural Hedged	Unhedged
เยน	129,490.74	40,086.10	39,938.34	-	147.76
เหรียญสหรัฐ	293.81	9,236.82	-	9,236.82	-
ยูโร	7.36	283.66	-	-	283.66
รวมหนี้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจ (1)		49,606.58	39,938.34	9,236.82	431.42
หนี้รัฐวิสาหกิจทั้งหมด (2)			1,046,220.32		
ร้อยละของหนี้ต่างประเทศต่อหนี้ทั้งหมด ของรัฐวิสาหกิจ (%) = (1)/(2)		4.74	3.82	0.88	0.04

4. หนี้หน่วยงานของรัฐ

หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน เพิ่มขึ้นสุทธิ จำนวน 4.55 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเบิกจ่ายเงินกู้ของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 83.53 ล้านบาท ขณะที่มีการชำระคืนหนี้เงินกู้ของสำนักงานธนาคุณุเคราะห์ จำนวน 62.50 ล้านบาท สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10.67 ล้านบาท และมหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 5.81 ล้านบาท

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 จำนวน 8,696,140.95 ล้านบาท สามารถแบ่งประเภทเป็นหนี้ต่างประเทศ - หนี้ในประเทศ และหนี้ระยะยาว - หนี้ระยะสั้นได้ ดังนี้

- หนี้ต่างประเทศและหนี้ในประเทศ แบ่งออกเป็น หนี้ต่างประเทศ 159,684.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.84 และหนี้ในประเทศ 8,536,456.72 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.16 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สัดส่วนหนี้ต่างประเทศและหนี้ในประเทศ

	หนี้สาธารณะ (ล้านบาท)	หนี้ต่างประเทศ		หนี้ในประเทศ	
		(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. รัฐบาล	7,642,689.45	110,077.65	1.44	7,532,611.80	98.56
2. รัฐวิสาหกิจ	760,860.15	49,535.53	6.51	711,324.62	93.49
3. รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจทางการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	285,360.17	71.05	0.02	285,289.12	99.98
4. หน่วยงานของรัฐ	7,231.18	-	-	7,231.18	100.00
รวม	8,696,140.95	159,684.23	1.84	8,536,456.72	98.16

รายงานสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

● หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุของเครื่องมือการกู้เงิน) แบ่งออกเป็น หนี้ระยะยาว 8,116,404.37 ล้านบาท หรือร้อยละ 93.33 และหนี้ระยะสั้น 579,736.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.67 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สัดส่วนหนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุของเครื่องมือการกู้เงิน)

	หนี้สาธารณะ (ล้านบาท)	หนี้ระยะยาว		หนี้ระยะสั้น	
		(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้รัฐบาล	7,642,689.45	7,072,146.28	92.53	570,543.17	7.47
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	760,860.15	751,666.74	98.79	9,193.41	1.21
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	285,360.17	285,360.17	100.00	-	-
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	7,231.18	7,231.18	100.00	-	-
รวม	8,696,140.95	8,116,404.37	93.33	579,736.58	6.67

● หนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุคงเหลือ) แบ่งออกเป็น หนี้ระยะยาว 7,520,560.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 86.48 และหนี้ระยะสั้น 1,175,580.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.52 ของยอดหนี้สาธารณะคงค้าง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สัดส่วนหนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น (แบ่งตามอายุคงเหลือ)

	หนี้สาธารณะ (ล้านบาท)	หนี้ระยะยาว		หนี้ระยะสั้น	
		(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้รัฐบาล	7,642,689.45	6,618,945.60	86.60	1,023,743.85	13.40
2. หนี้รัฐวิสาหกิจ	760,860.15	656,292.17	86.26	104,567.98	13.74
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	285,360.17	240,360.17	84.23	45,000.00	15.77
4. หนี้หน่วยงานของรัฐ	7,231.18	4,962.97	68.63	2,268.21	31.37
รวม	8,696,140.95	7,520,560.91	86.48	1,175,580.04	13.52

จัดทำ ณ วันที่ 20 มิถุนายน 2564

ข้อสงวนสิทธิ์: การนำข้อมูลและ/หรือบทวิเคราะห์ของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะไปใช้และ/หรือเผยแพร่ต่อ ขอความกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ สำนักนโยบายและแผน ส่วนวิจัยนโยบายหนี้สาธารณะ โทร. 0 2265 8050 ต่อ 5505

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
PUBLIC DEBT MANAGEMENT OFFICE

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร 0-2265-8050 โทรสาร 0-2273-9147

สรุปสถานะหนี้สาธารณะ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564

สถานะหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 มีจำนวน 8,696,140.95 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 55.42 ของ GDP โดยแบ่งเป็นหนี้รัฐบาล 7,642,689.45 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจ 760,860.15 ล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน¹ (รัฐบาลค้ำประกัน) 285,360.17 ล้านบาท และ หนี้หน่วยงานของรัฐ 7,231.18 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

❖ **หนี้รัฐบาล** จำนวน 7,642,689.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 110,333.31 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

- เงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้น 60,000 ล้านบาท

- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลเงินงบประมาณ เพิ่มขึ้น 47,999.69 ล้านบาท

- เงินกู้ในประเทศเพื่อให้รัฐวิสาหกิจกู้ต่อในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ เพิ่มขึ้น 4,254.98 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ในภูมิภาคและรถไฟความเร็วสูง จำนวน 3,011.35 ล้านบาท และ (2) การเบิกจ่ายเงินกู้ของการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย (รฟม.) เพื่อดำเนินโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม สายสีเขียว สายสีน้ำเงินและสายสีม่วง) จำนวน 1,243.63 ล้านบาท

- หนี้รัฐบาลกู้เพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ลดลง 1,848.76 ล้านบาท จากการชำระคืนหนี้ก่อนครบกำหนด

- เงินกู้สกุลต่างประเทศ ลดลงสุทธิ 72.60 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจากการลดลงของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยน จำนวน 218.45 ล้านบาท ในขณะที่มีการเพิ่มขึ้นสุทธิของหนี้จากการเบิกจ่ายและชำระคืนเงินกู้ให้กู้ต่อสกุลเงินเยน สำหรับโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายสีแดง จำนวน 145.85 ล้านบาท

¹ รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน หมายถึง รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจไม่ถือเงิน รัฐบาลบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันสินเชื่อ

❖ หนี้รัฐวิสาหกิจ จำนวน 760,860.15 ล้านบาท ลดลงสุทธิ 8,031.71 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจาก

- หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน ลดลงสุทธิ 5,161.20 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจากการไถ่ถอนพันธบัตรของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จำนวน 5,000 ล้านบาท และการชำระคืนหนี้เงินกู้ของการยางแห่งประเทศไทย จำนวน 1,313.09 ล้านบาท ในขณะที่มีการเพิ่มขึ้นสุทธิของหนี้ รฟท. จำนวน 710.89 ล้านบาท และการเบิกจ่ายเงินกู้ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำนวน 480.80 ล้านบาท

- หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน ลดลงสุทธิ 2,870.51 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดจากการไถ่ถอนพันธบัตรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1,860 ล้านบาท และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 1,030 ล้านบาท ขณะที่มีการเบิกจ่ายเงินกู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำนวน 85.72 ล้านบาท

❖ หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 285,360.17 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 0.60 ล้านบาท โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเพิ่มขึ้นของหนี้จากผลของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งจำนวน

❖ หนี้หน่วยงานของรัฐ จำนวน 7,231.18 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 4.55 ล้านบาท จากเดือนก่อนหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงเกิดจากหนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน โดยรายการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการเบิกจ่ายเงินกู้ของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 83.53 ล้านบาท ขณะที่มีการชำระคืนหนี้เงินกู้ของสำนักงานธนาคารกรุงเทพ จำนวน 62.50 ล้านบาท สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10.67 ล้านบาท และมหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 5.81 ล้านบาท

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 จำนวน 8,696,140.95 ล้านบาท แบ่งออกเป็นหนี้ในประเทศ ร้อยละ 98.16 และหนี้ต่างประเทศ ร้อยละ 1.84 ของหนี้สาธารณะคงค้างทั้งหมด และเมื่อแบ่งตามอายุคงเหลือ สามารถแบ่งออกเป็นหนี้ระยะยาว ร้อยละ 86.48 และหนี้ระยะสั้น ร้อยละ 13.52 ของหนี้สาธารณะคงค้างทั้งหมด

- ๑๔๑ -

ข่าวกระทรวงการคลัง

กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง โทร. 0-2126-5800 Inmars 0-2273-9763
www.mof.go.th

ฉบับที่ 156/2564

วันที่ 22 กรกฎาคม 2564

ฐานะการคลังของรัฐบาลในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – มิถุนายน 2564)

นางสาวกัญญา ตันติเตมิต ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ใน ฐานะโฆษกกระทรวงการคลังเปิดเผยฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 - มิถุนายน 2564) รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังทั้งสิ้นจำนวน 1,741,904 ล้านบาท ในขณะที่มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 2,389,167 ล้านบาท โดยรัฐบาลได้กู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล จำนวน 601,810 ล้านบาท ส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 460,366 ล้านบาท

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563–มิถุนายน 2564)

หน่วย: ล้านบาท

	9 เดือนแรก		เปรียบเทียบ	
	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2563	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้	1,741,904	1,725,053	16,851	1.0
2. รายจ่าย (2.1 + 2.2)	2,389,167	2,429,683	(40,516)	(1.7)
2.1 รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,228,444	2,253,496	(25,052)	(1.1)
2.2 รายจ่ายปีก่อน	160,723	176,187	(15,464)	(8.8)
3. ดุลเงินงบประมาณ	(647,263)	(704,630)	57,367	8.1
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	(66,285)	34,430	(100,715)	(292.5)
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	(713,548)	(670,200)	(43,348)	(6.5)
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาด ดุล	601,810	472,642	129,168	27.3
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	(111,738)	(197,558)	85,820	43.4
8. เงินคงคลังต้นงวด	572,104	512,955	59,149	11.5
9. เงินคงคลังปลายงวด	460,366	315,397	144,969	46.0

หมายเหตุ: ตัวเลขเบื้องต้น ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2564

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โทร 0 2273 9020 ต่อ 3556

ข่าวกระทรวงการคลัง

กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง โทร. 0-2126-5800 โทรสาร 0-2273-9763

www.mof.go.th

ฉบับที่ 155/2564

วันที่ 21 กรกฎาคม 2564

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – มิถุนายน 2564)

นางสาวกุลยา ตันติเตมิท ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะโฆษกกระทรวงการคลังเปิดเผยผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564 (ตุลาคม 2563 – มิถุนายน 2564) รัฐบาลจัดเก็บรายได้สุทธิ จำนวน 1,738,161 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 195,357 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.1 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 49,527 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.9 โดยการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และการนำส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจ ต่ำกว่าประมาณการ 130,711 54,204 และ 28,984 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.0 11.5 และ 21.5 ตามลำดับ ทั้งนี้ การจัดเก็บรายได้ที่ต่ำกว่าประมาณการเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และการลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จากอัตราร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2 สำหรับการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Withholding Tax) เพื่อบรรเทาผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและโควิด-19 เป็นสำคัญ

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วง 9 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2564^{1/}
(ตุลาคม 2563 - มิถุนายน 2564)

ที่มาของรายได้	ปีนี้	ปีที่แล้ว	เปรียบเทียบปีถึงปี		ปก. ตามเอกสาร งบประมาณ	เปรียบเทียบปีถึงปี	
			จำนวน	ร้อยละ		ปก. ตามเอกสาร งบปร.	ร้อยละ
1. กรมสรรพากร	1,319,111	1,265,316	53,795	4.3	1,449,822	(130,711)	(9.0)
2. กรมสรรพสามิต	416,174	391,891	24,283	6.2	470,378	(54,204)	(11.5)
3. กรมศุลกากร	76,416	71,446	4,970	7.0	78,100	(1,684)	(2.2)
รวมรายได้ 3 กรม	1,811,701	1,728,653	83,048	4.8	1,998,300	(186,599)	(9.3)
4. รัฐวิสาหกิจ	105,569	156,474	(50,905)	(32.5)	134,553	(28,984)	(21.5)
5. หน่วยงานอื่น	123,729	136,251	(12,522)	(9.2)	132,712	(8,983)	(6.8)
5.1 ส่วนราชการอื่น	117,238	126,982	(9,744)	(7.7)	124,855	(7,617)	(6.1)
5.2 กรมธนารักษ์	6,491	9,269	(2,778)	(30.0)	7,857	(1,366)	(17.4)
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	2,040,999	2,021,378	19,621	1.0	2,265,565	(224,566)	(9.9)
หัก ^{2/}	246,496	275,129	(28,633)	(10.4)	275,037	(28,541)	(10.4)
รวมรายได้สุทธิก่อนการจัดสรร ออพ	1,794,503	1,746,249	48,254	2.8	1,990,528	(196,025)	(9.8)
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อพท. ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ	56,342	57,615	(1,273)	(2.2)	57,010	(668)	(1.2)
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,738,161	1,688,634	49,527	2.9	1,933,518	(195,357)	(10.1)

หมายเหตุ 1/ ตัวเลขเบื้องต้น ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2564

1/ ฐานการหัก (1) สินค้าของกรมสรรพากร 236,669 ล้านบาท (เดือนตุลาคม 2563 - พฤษภาคม 2564) เป็นตัวเลขจริง เดือนมิถุนายน 2564 เป็นตัวเลขคาดการณ์)

(2) อัตราร้อยละของกรมศุลกากร 5.94% ขึ้นบาท

(3) จัดสรรรายได้จาก VAT ให้ อพท. 15,076 ล้านบาท (เดือนตุลาคม 2563 - พฤษภาคม 2564) เป็นตัวเลขจริง เดือนมิถุนายน 2564 เป็นตัวเลขคาดการณ์)

(4) เงินปันผลของภาคีสมาชิกเงินค้ำส่งต่อ 9,812 ล้านบาท (เดือนตุลาคม 2563 - พฤษภาคม 2564) เป็นตัวเลขจริง เดือนมิถุนายน 2564 เป็นตัวเลขคาดการณ์)

ที่มา: กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา/รัฐวิสาหกิจ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ติดต่อ: ส่วนนโยบายการเงิน สำนักนโยบายการเงิน สำนักงบประมาณและเศรษฐกิจการคลัง

**บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดย สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี^๑**

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินภารกิจและนโยบายสำคัญต่าง ๆ ของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ได้ตามเป้าหมาย ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาสามารถบรรลุผลและสำเร็จตามเป้าหมายได้

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติให้แก่สมาชิกวุฒิสภาโดยการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเอกสารประกอบการพิจารณาดังกล่าวนั้นประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่สมาชิกวุฒิสภา โดยข้อมูลสำคัญประการหนึ่ง คือ ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ คณะผู้จัดทำจึงได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ อันเป็นการสะท้อนมุมมองในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพิจารณาในชั้นวุฒิสภา โดยสำนักงบประมาณได้ตอบสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการมายังสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สรุปสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

**ประเด็นที่ ๑ นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๕**

คำชี้แจง

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินภารกิจเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นโยบายสำคัญของรัฐบาล ให้ประสบผลสำเร็จและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

^๑ กองนโยบายงบประมาณ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, ข้อมูลให้ไว้ ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔.

๑. ดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุล ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังและความจำเป็นของการใช้จ่ายภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เกิดการขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการในทุกมิติ ทั้งมิติกระทรวง/หน่วยงาน มิติบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ และมิติบูรณาการเชิงพื้นที่ให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุน ซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของรัฐบาล เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๓. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพการถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นแก่ประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้และประสิทธิผลการใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒^๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่จะต้องให้มีการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ได้แก่ เงินงบประมาณของภาครัฐ เงินกู้ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership) การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ การลงทุนโดยใช้เงินจากกองทุน และการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งให้หน่วยรับงบประมาณที่มีเงินนอกงบประมาณหรือเงินสะสมคงเหลือ พิจารณานำเงินดังกล่าวมาใช้ดำเนินภารกิจของหน่วยงานเป็นลำดับแรก ควบคู่กับการพิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินโครงการที่มีความสำคัญในระดับต่ำ หรือหมดความจำเป็นเพื่อนำงบประมาณดังกล่าวมาสนับสนุนนโยบายสำคัญ หรือโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วน ที่มีความพร้อมในการดำเนินการสูง เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการขยายตัว รวมทั้งให้ความสำคัญกับการนำผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับศักยภาพการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ

^๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒,” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔, <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=523968&ext=pdf>.

๕. ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและความต้องการของประชาชน ทั้งในระดับชาติ ระดับพื้นที่ ภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด และท้องถิ่น รวมทั้งภารกิจที่ต้องดำเนินการ ในพื้นที่ให้มีการกระจายอย่างเป็นธรรม มีความคุ้มค่า ไม่ซ้ำซ้อน โดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดผลสัมฤทธิ์

๖. ให้ความสำคัญกับสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเปราะบางทางสังคม เพื่อให้มีรายได้เพียงพอ ในการดำรงชีวิต และลดความเสี่ยงจากการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ประเด็นที่ ๒ งบประมาณหรือโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ **คำชี้แจง**

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่าย จำนวน ๓,๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านหนึ่งแสนล้านบาท) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณมีงบประมาณรายจ่ายเพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยมี งบประมาณการรายได้สุทธิ จำนวน ๒,๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสี่แสนล้านบาท) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชย การขาดดุลงบประมาณ จำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนล้านบาท) คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๔.๐๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งการขาดดุลงบประมาณจำนวนดังกล่าว ยังอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวินัยและฐานะการคลังของประเทศในระยะยาว

โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสาระสำคัญ สรุปดังนี้

๑. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓,๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สามล้านหนึ่งแสนล้านบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑๘๕,๙๖๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นห้าพันเก้าร้อยหกสิบสองล้านห้าแสนบาท) หรือลดลงร้อยละ ๕.๖๖ โดยวงเงิน งบประมาณดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๗.๘๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๒. รายจ่ายประจำ

รายจ่ายประจำกำหนดไว้เป็นจำนวน ๒,๓๖๐,๕๔๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสามแสนหกหมื่นห้าร้อยสี่สิบสามล้านบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑๗๗,๑๐๙,๓๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยเก้าล้านสามแสนบาท) หรือลดลงร้อยละ ๖.๔๘ โดยรายจ่ายประจำ ดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๖.๑๕ ของวงเงินงบประมาณ เทียบกับร้อยละ ๗๗.๒๓ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. รายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายเงินคงคลัง

รายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายเงินคงคลังกำหนดไว้เป็นจำนวน ๕๙๖,๗๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าร้อยเก้าสิบล้านเจ็ดแสนบาท) โดยรายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายเงินคงคลังดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๒ ของวงเงินงบประมาณ

๔. รายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายทุนสำรองจ่าย

รายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายทุนสำรองจ่ายกำหนดไว้เป็นจำนวน ๒๔,๙๗๘,๖๐๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นสี่พันเก้าร้อยเจ็ดสิบล้านหกแสนบาท) เพื่อค่าใช้จ่ายทุนสำรองจ่ายที่ได้นำไปใช้จ่ายตามนัยมาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑^๓ โดยรายจ่ายเพื่อค่าใช้จ่ายทุนสำรองจ่ายดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๘๑ ของวงเงินงบประมาณ

๕. รายจ่ายลงทุน

รายจ่ายลงทุนกำหนดไว้เป็นจำนวน ๖๒๔,๓๙๙,๙๐๐,๐๐๐ บาท (หกแสนสองหมื่นสี่พันสามร้อยเก้าสิบล้านเก้าแสนบาท) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๒๔,๙๑๐,๓๐๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นสี่พันเก้าร้อยสิบล้านสามแสนบาท) หรือลดลงร้อยละ ๓.๘๔ โดยรายจ่ายลงทุนดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๑๔ ของวงเงินงบประมาณ เทียบกับร้อยละ ๑๙.๗๖ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๖. รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้

รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ กำหนดไว้เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนล้านบาท) เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันล้านบาท) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๐๑ โดยรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๓.๒๒ ของวงเงินงบประมาณ เทียบกับร้อยละ ๓.๐๑ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งนี้ รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ เป็นรายจ่ายลงทุน กรณีการกู้เพื่อการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐,๕๑๘,๒๐๐,๐๐๐ (หนึ่งหมื่นห้าร้อยสิบแปดล้านสองแสนบาท)

^๓ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๒ ก (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑): ๑-๑๘. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/092/1.PDF>.

โครงสร้างงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔		ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	
	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ
๑. วงเงินงบประมาณรายจ่าย (สัดส่วนต่อ GDP)	๓,๒๘๕,๙๖๒.๕	๒.๖๙	๓,๑๐๐,๐๐๐.๐	-๕.๖๖
- รายจ่ายประจำ (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๒๐.๐๒		๑๗.๘๗	
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๒,๕๓๗,๖๕๒.๓	๕.๕๗	๒,๓๖๐,๕๔๓.๐	-๖.๙๘
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๗๗.๒๓		๗๖.๑๕	
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย (สัดส่วนต่องบประมาณ)	-	-๑๐๐.๐๐	๕๙๖.๗	๑๐๐.๐๐
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย (สัดส่วนต่องบประมาณ)	-	-	๐.๐๒	
- รายจ่ายลงทุน (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๒๔,๙๗๘.๖		๒๔,๙๗๘.๖	๑๐๐.๐๐
- รายจ่ายลงทุน (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๖๔๙,๓๑๐.๒	๐.๗๖	๖๒๔,๓๙๙.๙	-๓.๘๔
- รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๑๙.๗๖		๒๐.๑๔	
- รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ (สัดส่วนต่องบประมาณ)	๙๙,๐๐๐.๐	๑๑.๐๒	๑๐๐,๐๐๐.๐	๑.๐๑
	๓.๐๑		๓.๒๒	
๒. รายรับ (สัดส่วนต่อ GDP)	๓,๒๘๕,๙๖๒.๕	๒.๖๙	๓,๑๐๐,๐๐๐.๐	-๕.๖๖
- รายได้ (สัดส่วนต่อ GDP)	๒๐.๐๒		๑๗.๘๗	
- รายได้	๒,๖๗๗,๐๐๐.๐	-๑.๙๘	๒,๔๐๐,๐๐๐.๐	-๑๐.๓๕
- เงินกู้	๖๐๘,๙๖๒.๕	๒๙.๘๔	๗๐๐,๐๐๐.๐	๑๔.๙๕
๓. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	๑๖,๔๐๙,๗๐๐.๐	๔.๕๐	๑๗,๓๔๕,๐๐๐.๐	๕.๗๐

หมายเหตุ ๑. ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย จำนวน ๒๔,๙๗๘.๖ ล้านบาท เพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่ายที่ได้นำไปใช้ตามนัยมาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

- รายจ่ายลงทุน จำนวน ๖๒๔,๓๙๙.๙ ล้านบาท รวมรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ที่เป็นรายจ่ายลงทุนกรณีการกู้เงินเพื่อการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐,๕๑๘.๒ ล้านบาท (จากรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้รวมจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท)

๒. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปี ๒๕๖๔ ตามแถลงภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ ทั้งปี ๒๕๖๓ และแนวโน้มปี ๒๕๖๔ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ที่มา ๑. สำนักงบประมาณ ๒. กระทรวงการคลัง ๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๓ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

คำชี้แจง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบด้วย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๒^๔ บัญญัติไว้ ดังนี้
“มาตรา ๑๔๒ บัญญัติไว้ว่า ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ”

๒. พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐^๕ มาตรา ๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๐ วรรคสาม บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕ ๑๓๓ ๑๓๓

การกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติและแผนอื่นใด รวมตลอดทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

๑๓๓ ๑๓๓

มาตรา ๑๐ ๑๓๓

แผนแม่บทที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย

๑๓๓ ๑๓๓”

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๖ เมษายน ๒๕๖๐): ๔๑. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>.

^๕ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๗๙ ก (๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐): ๔๑. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/079/1.PDF>.

๓. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑^๖ มาตรา ๑๙ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณมีหน้าที่และอำนาจจัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการงบประมาณ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ฯลฯ

ฯลฯ”

การดำเนินการให้เป็นไปตามนัยกฎหมายดังกล่าวข้างต้น การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดโครงสร้างยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน และรายการค่าดำเนินการภาครัฐ ประกอบด้วย รายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง และรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

๒. นำเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มากำหนดไว้ภายใต้ยุทธศาสตร์ในแต่ละด้าน เพื่อแสดงให้เห็นเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของแผนในแต่ละระดับที่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. นำแผนแม่บทเฉพาะกิจฯ จำนวน ๔ ประเด็น แผนย่อยภายใต้แผนแม่บท จำนวน ๒๓ แผน จำนวน ๘๕ ประเด็น และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๑๓ ด้าน มากำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้าน พร้อมทั้งนำเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ของแผนดังกล่าว มากำหนดไว้ภายใต้แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และตัวชี้วัดที่สามารถติดตามผลได้

^๖ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓. น.๖.

๔. นำแนวทาง/ประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ แผนย่อยภายใต้แผนแม่บทฯ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มากำหนดเป็นนโยบายการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำโครงการรองรับประเด็นดังกล่าว และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

จากหลักการสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังกล่าว หน่วยรับงบประมาณจึงต้องนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการ เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้น การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมถึงแผนพัฒนาต่าง ๆ และนโยบายของรัฐบาล

ประเด็นที่ ๔ การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อรองรับสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

คำชี้แจง

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔ เห็นชอบแนวทางการปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดให้การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณฯ มีแนวทางเช่นเดียวกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่กำหนดให้รายการที่เสนอให้ปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) นโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในกรอบวงเงินของแต่ละกระทรวง/หน่วยรับงบประมาณที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔

“การตราพระราชบัญญัติของรัฐสภา”

“มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ ที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๘๑)

ออกแบบโดย : สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑ - ๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕

